

www.epikoda.ee

Eesti Puuetega Inimeste Koda Tegevusaruanne 2010

Sisukord

- Eesti Puuetega Inimeste Koja tegevus
- EPIK liikmesorganisatsioonide tegevus
 - Eesti Afaasialiit
 - Eesti Allergialiit
 - Eesti Autismiühing
 - Eesti Diabeediliit
 - Eesti Epilepsialiit
 - Eesti Fenüülketonuuria Ühing
 - Eesti Hemofiiliaühing
 - Eesti Kogelejate Ühing
 - Eesti Kopsuliit
 - Eesti Kurtide Liit
 - Eesti Kutsehaigete Liit
 - Eesti Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liit
 - Eesti Laste SüdameLiit
 - Eesti Lihashaigete Selts
 - Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit
 - Eesti Neeruhaigete Liit
 - Eesti Parkinsoniliit
 - Eesti Pimedate Liit
 - Eesti Pimekurtide Liit
 - Eesti Sclerosis Multiplex'i Ühing
 - Eesti Psoriaasiliit
 - Eesti Reumaliit
 - Eesti SüdameLiit
 - Eesti Tsöliaakia Selts
 - Eesti Tsüstilise Fibroosi Liit
 - Eesti Vaegkuuljate Liit
 - Eesti Vaimupuuetega Inimeste Tugiliit
 - Eesti Vähiliit
 - Eesti Seljaajusonga- ja Vesipeahaigete Selts (MMC Selts)
 - Harjumaa Puuetega Inimeste Koda
 - Hiiumaa Puuetega Inimeste Liit
 - Ida-Virumaa Puuetega Inimeste Koda
 - Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda
 - Järvamaa Puuetega Inimeste Koda
 - Läänemaa Puuetega Inimeste Koda
 - Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Koda
 - Põlvamaa Puuetega Inimeste Koda
 - Pärnumaa Puuetega Inimeste Koda
 - Rapla Maakonna Puuetega Inimeste Koda
 - Saaremaa Puuetega Inimeste Koda
 - Valgamaa Puuetega Inimeste Koda
 - Viljandimaa Puuetega Inimeste Nõukoda
 - Võrumaa Puuetega Inimeste Koda
 - Tallinna Puuetega Inimeste Koda
 - Tartumaa Puuetega Inimeste Koda

Eesti Puuetega Inimeste Koda – 2010.aasta

EPI Koda on katusorganisatsioon 33-le vabariiklikule puudespetsiifilisele liidule ning 16-le maakondlikule puuetega inimeste kojale. EPIKoja tegevuse eesmärgiks puuetega inimeste toimetuleku parandamine läbi EPIK liikmesorganisatsioonide kaasamise ja informeerimise, poliitikakoostamise protsessis osalemise ning puuetega inimeste alase teabe vahendamise sise- ja välisriiklikul tasandil.

Nimetatud eesmärkide täitmiseks on EPIKoja tegevusprogramm jaotatud nn põhitegevusteks ning projektipõhisteks tegevusteks

EPIK igapäevane töö: arvamuste esitamine seaduse-eelnõude (sotsiaalhoolekande seadus, meditsiinilised abivahendid, hambaravi vaimupuudega isikutele, puudega inimeste parkimiskaart, ÜRO konversiooni ratifitseerimist toetav tegevus jpm) ja erinevate strategiadokumentide väljatöötamisele, EPIK juhatuse koosolekute (5) ja EPIK üldkogu (3) ettevalmistamine ja läbiviimine (21.aprillil Tallinnas, osales 48 liikmesorganisatsiooni esindajat ja Koja töötajat; 12-13 augustil Karaski Keskuses osales 53 inimest, 23.novembril Tallinnas osales 45 inimest), liikmesorganisatsioonidele teabepäevade ja koolituste läbiviimine (raamatupidamise alane koolitus (osalejaid 37), muudatused seadusandluses, ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni alane teavitus, sotsiaalteenused, Kodade-liitude sügiskoolid). Lisaks erinevate koosolekute korraldamine, töögruppides, komisjonides osalemine (sotsiaalministeerium, siseministeerium, Koostöökogu, Haigekassa, Noortepoliitika Nõukogu, Astangu KRK jm), koostööprojektid Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametiga. Igapäevane kirjavahetus, aruandlus, koostöö erinevate osapooltega puuetega inimeste õiguste tagamiseks (sh Riigikontroll, seoses puudetoetuste teemalise auditi läbiviimisega, Lastekaitse Liit, aktiivsed meediasuhted – televisioon, raadio, ajakirjandus.

Osalemine ja EPIK esindamine erinevatel siseriiklikel- ja väliskonverentsidel jm. Osalemine Euroopa Puuetega inimeste Foorumi (EDF) ning selle juhatuse töös, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja selle alakomiteede töös (sotsiaalasjade ja kodakondsusküsimuste sektsioon, Euroopa Majandusruumi lepingu konsultatiivkomitee regionaalarengu töögrupp jm), osalemine Euroopa Komisjoni mittediskrimineerimise direktiivi arutelul; koostöösuhted Euroopa Haruldaste Haiguste Agentuuriga (ühiseminar EPI Kojas II kvartalis) ning Baltimaadega (ühiseminar EPI Kojas ning deklaratsioon puuetega inimeste olukorrast Baltimaadest ning liikumispuudega seotud seminar Leedus), Euroopa Patsientide Esindusühinguga jpm.

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA

THE ESTONIAN CHAMBER OF DISABLED PEOPLE

EPIK arendus- ja välissuhted

Eesti Puuetega Inimeste Koda toetus arendustegevuses ja välissuhete arendamises EPIK üldistele prioriteetidele:

- **puuetega inimeste õiguste tagamine** – keskenduda puuetega inimeste õiguste tagamisele – toetada ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ratifitseerimist, jälgida EL seadusandlike aktide kohandamist Eesti seadusandluse, eelkõige seirata EL diskrimineerimist tõkestava direktiivi sõnastamise ning vastuvõtmise protsessi. 2010. a. koolitati EPI Kojas võrgustikus välja ÜRO puuetega inimeste konventsiooni valdkonda tundvad spetsialistid, keda võrgustiku esindajatena on võimalik kaasata ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni erinevate teemavaldkondade alase teavituse ja poliitikakujunduse töösse.
- **koostöö omavalitsustega** – eesmärgiks oli teadvustada omavalitsustele puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomise vajadust ja seda ette näha arengukavades, mille alla käivad kõik omavalitsuste poolt tagatavad teenused – Universaalse disaini ideoloogia abil parandada üldist ligipääsetavust, keskendudes hariduse ja info ligipääsetavusele. 2010.a. osalesid EPIK võrgustiku esindajad Universaalset disaini/disaini kõigile tutvustavatel üritustel – Disainiöö ja Tallinn 2011 raames läbiviidava projekti Cities for All/Tallinn for All tegevustes. Samuti oldi aktiivselt kaasatud diskrimineerimist tõkestava Erinevus rikastab kampaanias.
- **teavitustegevus puudepoliitika tutvustamisel** – 10.juunil 2010 toimus EPI Kojas avalik loeng, kus esines Susan B. Parker – USA puuetega inimeste tööhõivebüroo juhataja, Rehabilitation International-i endine tegevjuht. Loengu eesmärgiks oli EPIK liikmetele ja teistele huvilistele tutvustada ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni tekkelugu, tausta ja hetkeseisu maailmas.

17.mail 2010 toimus Kojas USA Välisministeeriumi toel (spiikerprogrammi raames) ning Ameerika saatkonna kutsel Eestis viibinud sotsiaalmarketingi ning teavituskampaaniate spetsialisti George Perlov-i miniseminar. Seminari eesmärgiks oli parandada info levitamist puuetega inimeste olukorrast, edendada teavitustegevust. 24.märtsil viidi koostöös Euroopa Harvaesinevate Haiguste katusorganisatsiooniga läbi infopäev harvaesinevate haiguste kohta. Infopäeval osales 21 organisatsioonide ja ametiasutuste esindajat.

Välissuhete valdkonnas 2010.a veel aset leidnud arenguid

- Jätkus tihe koostöö EDF-iga. EDF juhatuse koosolekud toimusid 2010.a. järgmiselt: märtsis Thessalonikis, Kreekas; mais koos EDF üldkoguga Madridis, Hispaanias ja novembris Brüsselis, Belgias. EDFi töös osaleb EPIK ja EDF juhatuse liige Toomas Mihkelson. EPIK delegatsioonis osales EDF üldkogul EDF juhatuse liikmele Reumaliidu esindajana Marek Jaakson ja EPIK esindajana Eha Leppik. Novembris Belgia EL eesistumise raames toimunud ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni teemalisel konverentsil osalesid EPIK juhatuse esimees Monika Haukanõmm, Toomas Mihkelson, Getter Tiirik ja Meelis Joost. EPPOSI – Euroopa Patsientide organisatsioonide, teadusasutuste ja ravimitööstuse platvormi infopäeval detsembris osales tegevjuht Karin Hanga Rahvusvahelise puuetega inimeste päeva tähistamisel Brüsselis osales Eesti Kurtide Liidu juhatuse esimees Tiit Papp.

- EPIKoja esindatus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees, puuetega inimeste huvide tugevdamine komitee töös EMSK 2010.a. oli seotud Euroopa Komisjoni tööprogrammiga mittediskrimineerimise seadusandluse laiendamine väljapoole tööhõivevaldkonda. Samuti koostati raport puuetega inimeste organisatsioonide rollist kodanikuühiskonna liikmetena Euromed partner-riikides. EPI Koja esindaja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees on Sotsiaalasjade ja Kodakondsusküsimustega tegeleva sektsiooni juhatuse ja Tööturu seireüksuse liige, alates 2010.a. oktoobrist Euroopa Majandusruumi Lepinguga nõuandekomitee kaasjuhataja. Alates 2010.a. oktoobrist on EPIK esindaja ka EMSK juhatuse liige.
- 2010.a. tihenes koostöö Läti ja Leeduga, eraldi kohtumist Leedus ei korraldatud, kuid koos Eesti Liikumispuuetega Inimeste Liiduga osales Vilniuses puudevaldkonna konverentsil EPIK noortetöö spetsialist Getter Tiirik. Avatud Eesti Fondi projekti ÜRO puuetega inimeste konventsiooni ratifitseerimist toetavate tegevuste raames kohtus EPIK välissuhete spetsialist Meelis Joost SUSTENTO esindajatega Riias. 2010.a. jooksul ratifitseerisid nii Läti kui Leedu ÜRO konventsiooni, Eesti on valmistanud ratifitseerimise eelnõu ette, kuid pole seda seni veel suutnud kõikide osapooltega kooskõlastada.
- 2009.a. aktiivselt tegutsenud suunal - tugevdada veelgi kontakte EL väljaspool olevate riikide nagu Ukraina, Venemaa, Gruusia, Moldova, Kasahstan, aidates oma kogemusega kaasa puuetega inimeste organisatsioonide võrgustiku tekkimisele ja tugevnemisele nendes riikides – on 2010.a. olnud tagasihoidlik, kuna nimetatud riikide puuetega inimeste organisatsioonide omapoolne võimalus meie tööga tutvuda on tänu ülemaailmsele kriisile tagasihoidlik. Kasahstani organisatsioonidega arutati ÜRO konventsiooni ratifitseerimise valdkonda, infovahetus toimus samuti Gruusia ja Türgiga. EUROMED partnerluse raames tugevnes koostöö Vahemere piirkonna riikidega. Tegevus võetud suunal jätkub, kuid ei kujune kõige olulisemaks valdkonnaks EPIK välissuhete alases töös.
- EPIK majja Toompuiestee 10 loodud Läänemere koostöö üksus võttis 2010 a. vastu mitu välisdelegatsiooni ja külalisseminari. Koostööüksuse esindajana osales EPIK välissuhete spetsialist konverentsil „Haridus võitluses sotsiaalse tõrjutusega“. Mitmel korral toimusid Toompuiestee 10 ruumides Cities for All/Tallinn for All projekti tegevuste arutelud. EPIK liikmesorganisa rahvusvahelistel seminaridel või leitakse seminarile osaleja EPIK võrgustiku liikmete hulgast. 2010.a. 24.aprillil külastas EPI Koda 12 puudega lapse vanemat Rootsist, Gävleborgist. Ülevaate EPI Koja tegevustest andis Meelis Joost, kohtumisel osalesid Eesti Seljaajusonga ja Vesipeahaigete Seltsi liikmed Ksenja ja Inna Grozdova.
- Koja tegevusi ning kuulmisabivahendite kättesaadavust arutati 15. juunil koos Eesti Vaegkuuljate Liidu eestvõttel, mil leidis aset kohtumine Taani kuulmisabivahendeid tootva firma Widex esindaja Morten Jenseniga. 1.oktoobril toimus kohtumine Euroopa Pimedate Liidu presidendi Colin Low-ga, kes on Briti Parlamendi Lordide Koja liige. Kohtumisel arutati pimedate küsimusi ja ÜRO puuetega inimeste konventsiooni teemat.

Toomas Mihkelson, Getter Tiirik ja Monika Haukanõmm EL Belgia eesistumise ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni teemalisel konverentsil Brüsselis

Töö puudega noorte ning noorteorganisatsioonidega

Puudega noorte kaasamine ja informeerimine, nende julgustamine, motiveerimine ja pädevuste suurendamine erinevates tegevustes, et puudega noored oleksid teadlikud oma õigustest, võimalustest ja kohustustest. 2010.aastal viidi läbi mitmeid ühistegevusi (töötubasid, toimus noorte sügislaager Roosta Puhkekülas ja arutelud erinevatel teemal (nt puudega üliõpilastele suunatud ühiselamu loomise vajadus, puuetega noorte katusorganisatsiooni loomise küsimus, võimalused hariduse omandamiseks, projektide rahastamiseks, vabatahtlikuks tööks jpm).

2010. aasta eesmärkideks noorte valdkonnas olid eelkõige noorte aktiivsemaks muutmine, noorte valdkonna kaardistamine ning avalikkuse teadlikkuse tõstmine puuetega noorte temaatikast.

Puuetega noorte aktiveerimine

Jaanuaris 2010 toimus Euroopa Noored Eesti büroo rahastatud projekti „Noored ühiselt tegusaks“ tegevuspäevad, mille raames kogunesid erinevate taustadega noored, et veeta sisukas tegevuspäev, saada ühiseid tuttavaid ning omandada uusi teadmisi. Projekti tegevuspäevad toimusid 30.-31.01.2010 Tallinnas. Tegevuspäevadele järgnesid ka järeltegevuse raames kohtumised, mille eesmärgiks oli julgustada noori ühiseid tegevusi-projekte kirjutama ja ellu viima. Kuigi osalejaid tegevuspäevadel oli planeeritud vähem, oli kokkuvõttes projekt ikkagi edukas ning aitas kaasa puuetega noorte aktiivsemaks muutmisele ja inimeste teadlikkuse tõstmisele puuetega inimeste temaatika osas.

Planeeritud oli ellu kutsuda noorte õhtud, mis toimuksid igal kalendrikuul märts-aprill-mai (kevad) ning september-oktoober-november (sügisel), et tuua kokku puuetega noori, pakkuda harivat ja meelelahutuslikku tegevust, head seltskonda ning uusi

tutvusi. 31 märtsil toimus esimene noorte õhtu, mille teemaks oli lihavõtted ning lihavõtte kaunistuste meisterdamine, lihavõtete traditsioonidest vestlemine ning õpetamine, kuidas valmistada traditsioonilisi lihavõttepühade toite. Kahjuks noorte vähese huvi tõttu antud tegevusega ei jätkatud.

14. juunil toimus puuetega noortele suunatud Kevadpidu Eesti Puuetega Inimeste Koja hoovis. Erinevate sarnaste pidude-ürituste eesmärgiks on parandada puuetega noorte omavahelist suhtlust ning sidusust ja kaasata ka need noored, kes on valmis erinevate tegevuste puhul olema vabatahtlikud.

Puuetega noorte suvelaager ei toimunud peamiselt ajaliselt mitte sobivatel põhjustel. Planeeritud oli see augustisse, kuid küllalt samal ajal korraldasid mitmed puudega noored iseseisvalt füsioteraapia laagri ning seetõttu oleksid mitmed noored olnud üle nädala aja kodust eemal või mitte osalenud EPIK suvelaagris. Seega lükati laager sügisesse. Oktoobrikuu lõpus antud laager ka toimus. Osalejaid oli oodatust veidi vähem, ligi 20. Peamiselt oli laagri eesmärgiks aktiveerida EPIK liikmesorganisatsioonides noorte tegevust ning sihiteadlikult olid kutsutud eelkõige need inimesed, keda liikmesorganisatsioonides läbiviidud noorte valdkonna küsimustiku tulemusel aktiivsete ja võimalike noorte tegevuste läbi viijana välja toodi.

EPIK organisatsioonides noortetöö tõhustamine on olnud üks eesmärk, mille jaoks oli vajalik kaardistada hetke olukord. Suvel 2010 viidi läbi küsitlus EPIK organisatsioonide hulgas, kaardistamaks ära juba tegutsevad puuetega noorte organisatsioonid, pakutavad tegevused (ja tegevussuunad), aktiivsed noored ning ootused EPIK noorte valdkonnale. Antud uuringu analüüs on aluseks ka 2011. aasta tegevuste planeerimisel. Küsitlusele vastas üle 30 EPIK liikmesorganisatsiooni ning kuigi noortega tegeletakse, siis süstemaatiliselt mitte ning puuduvad noorte harud.

23.-25. oktoober toimus Roosta Puhkekülas, Läänemaal, puuetega noorte laager, kuhu olid oodatud eelkõige need noored, kes võiksid oma organisatsioonides (EPIK liikmesorganisatsioonides) noorte tegevust aktiveerida ning võimalikke üritusi korraldada ja noorteharusid looma hakata. Ühiselt arutati EPIK võimalikke tegevusi noorte suunal, noorte kaasamist ja aktiveerimist, erivajadustega noortele suunatud kommunikatsioonikanalite loomist-kasutamist ja palju muud. Noortelaager viidi ellu koostöös ELIL'iga.

Veel on eesmärgiks olnud tõsta inimeste teadlikkust puuetega inimeste temaatikast ning sellest johtuvalt on avaldatud mitmeid artikleid näiteks Eesti Üliõpilaslehes (teemaks erivajadustega noored-tudengid); käidud mitmetes koolides rääkimas puuetega inimestest ja nende toimetulekust ning sellest, mida õpilased saaksid teha (kevadl Westholmi Gümnaasiumis, sügisel „Tagasi kooli“ projekti raames Jõhvi Gümnaasiumis). Lisaks osales Getter Tiirik 2. juuni Rahvusraamatukogus toimunud konverents „Eesti 2050: Noorte tulevik vananevas ühiskonnas“, noorte paneelis käsitledes erivajadustega noorte olukorda ja kaasatust ühiskonnas. Antud eesmärgi täitmiseks tehti koostööd ka British Councili ja Suurbritannia saatkonnaga Eestis, kellega ühiselt viidi läbi 2010. aasta sügisel joonistus- ja fotokonkurss lastele-noortele „Kool. Sõbrad. Perekond“. Konkurssile laekus üle 70 töö ning meediapartnerina osales antud konkurssil ajaleht Postimees. Lisaks korraldati Eestis Suurbritannia saatkonna eestvedamisel filmi „Heavy Load“, mis keskendub puuetega inimeste teemale, esilinastus ning PÖFFi raames ka mitmed teised linastused ning EPIK osales selles koostööpartnerina

16. detsembril toimus Tallinna Ülikoolis erivajadustega tudengite infopäev, mille eesmärgiks oli tõsta tudengite teadlikkust erivajadustega noorte osas ning anda võimalus tudengitel-töötajatel katsetada erinevaid takistusi-abivahendeid. Päeva esimeses pooles katsetasid TLÜ hoonete ligipääsetavust (ülikooli Narva mnt.

kompleks ning Karu üliõpilaselamu) akadeemiline prorektor Priit Reiska, haldusjuht Peep Ratas ning üliõpilaksonna juhatuse esimees Argo Rajla. Osalejad olid ratastoolides ja karkudel. Kindlasti toimub sarnane katsetamine ka vaegnägija-pimedana. Lisaks oli võimalus kõikidel huvilistel katsetada ratastooli takistusterada, proovida „vigurprille“, mis imiteerivad vaegnägemist, osaleda jalaga maalimise töötoas (ja ka ise katsetada) kunstnik Meelis Luksi juhendamisel ning kuulata infotunnis erivajadustega noorte igapäeva elust. Päeva korraldas Getter Eesti Üliõpilaskondade Liidu kaudu ning toetati PRIMUS programmist.

Ajakiri SINUGA – 2010.aastal ilmus 3 numbrit. Teemad olid seotud puudega inimeste toimetulekuga (nt ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon, riigikontrolli audit, puudega noortega seotud tegevused EPI Kojas, rehabilitatsiooniteenuse arengud jpt küsimused). Ajakirjad jagati üle Eesti 40 suuremale raamatukogule, liikmesorganisatsioonidele, üksiklugejatele, sotsiaalministeeriumile jne. Ajakirjaga saab tutvuda Koja kodulehel www.epikoda.ee.

Projekt „**Puuetega inimeste taidluskollektiivide juhendajate koolitus**“ - tegevus toimus 2010.a suvel. Õppepäevade eesmärk oli juhendada ringijuhte, kes tegeleva puudega inimestega. Toimus kultuurifestivali programmide analüüs, loengud vajalikel teemadel. Osalesid ringijuhid üle Eesti.

Projekt „**Vabariiklik puuetega inimeste kultuurifestival**“ – Kultuurifestival on traditsiooniline ja toimub igal suvel. Ürituse eesmärk oli liita puuetega inimesi, propageerida võrdseid võimalusi, toetada puuetega inimeste omaalgatust, leida uusi andeid, tänada kollektiivide juhendajaid ja innustada traditsioone. Festivalil osalesid ca 300 esinejat ja 150 pealtvaatajat. Üritust kaunistasid veel käsitööde näitus-müügid.

Projekt „**Rahvusvahelise puuetega inimeste päeva tähistamine**“ III kvartal: ettevalmistused konverentsi läbiviimiseks **IV kvartal**: konverentsi läbiviimine **03. dets**. Tallink SPA & Conference Hotel Konverentsikeskuses. Avasõnad sotsiaalminister Hanno Pevkurilt, soolise- ja võrdse kohtlemise volinik Mari Liis Sepperilt. Päeva

esimeses pooles diskuteeriti teemal “Puudega inimeste sotsiaalne tõrjutus — müüt või tegelikkus?“, teises osas toimus paneeldiskussioon: “Puuetega inimeste poliitika Riigikogu valimistel — valguses või varjus?” Toimus 2010. aasta nominentide tänamine ja tunnustamine. Täpsemalt on võimalik konverentsi, ettekannete ning meediakajastuse kohta lugeda www.epikoda.ee

Puuetega inimeste päeva konverentsil – debatt Riigikogus esindatud erakodade esindajatega 3. detsember 2010

Projekt „**Ligipääsetavuse tagamine**“ – pidev. Eesmärk tagada, et EPIK liikmesorganisatsioonide esindajad saaksid osaleda EPIK üldkogudel, koolitusel ja teabepäevadel, hüvitades vajaduse korral osalejate sõidukulud.

EPIK kodulehekülje haldamine ja arendamine. Jooksev info vahendamine kodulehekülje kaudu.

Koolitusprojekt „**Puuded ja erivajadused**“ - jätkuprojekt, mis sai alguse 2009.a jaanuaris (EAS rahastusel), projekti kogukestvus 1.5 aastat (lõppes 2010.a juunis). Koolitus oli suunatud KOV sotsiaaltöötajatele. Koolitus toimus kahes grupis, esimesse gruppi registreerus 56 inimest, kuid masu tingimustes sai võimaluse selles grupis realselt osaleda 37. Teise grupi registreerisime 63 inimest ning edukalt lõpetas kursuse 59 sotsiaaltöötajat. Koolituspäevad toimusid järgmistel teemadel: mis on vaimupuue, kuulmispuue, nägemispuue, liikumispuue, erinevad terviseprobleemid, hariduslikud erivajadused ning hariduslike erivajadustega õpilaste toetamine tugiteenuste kaudu, sotsiaalteenused, toetused, ÜRO konventsioon, sotsiaalpoliitika kujundamise alused jpm. Osavõtjate hinnangud koolitusele ja koolitajatele olid väga kõrged.

Toompuiestee 10 renoveerimisprojekt (EPI Koja ruumide ja katuse remont, hoovimaja fassaaditööd).

Projekt "Eesti puuetega inimeste võrgustiku juhtimissuulikkuse tõstmine toetamaks kiiret ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ratifitseerimist Eestis". Rahastajaks Avatud Eesti fond (vt täpsem info EPI Koja täiendavad projektid).

EPI Koja täiendavad projektid:

1. Koostöös British Counciliga laste ja noorte joonistuskonkursi läbiviimine teemal „Kodu. Sõbrad. Perekond“. Joonistuskonkurss toimus III-IV kvartalis, kõiki osalejaid toetasid auhindadega nii British Council kui Postimees.

Konkursile laekus üle 70 erineva töö- oli nii joonistusi, maale kui ka fotosid. Kõik äärmiselt omapärased, värvikirevad ning südamlikud. Žüriil oli kolme vanusegrupi parimate valimisega palju tööd- millist eelistada, kui kõik tööd on imelised, kuid valik tuli teha. Tunnustades osalejate tugevat taset, otsustas žürii siiski tänada kõiki osalejaid autasuga.

Suur tänu osalejatele ning tublidele juhendajatele-õpetajatele. Suur tänu toetajatele ning koostööpartneritele: British Council'ile, Suurbritannia saatkonnale Eestis, ajalehele Postimees, Forum Cinemas'ile ning lauamängud.ee'le.

Projekt: „Kriisi mõju vaesuse süvenemisele puuetega inimeste hulgas Eesti maakondades“. Projekti toetas Euroopa vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise aasta raames väikeprojektikonkursi kaudu Sotsiaalministeerium. Projekt keskendus puuetega inimeste kui ühiskonnas haavatava ning vaesusriskis oleva rühma olukorra kaardistamisele kriisi tingimustes. Projekti raames viidi läbi uuringud 4 maakonnas ning seejärel ümarlauad, et uuringu tulemusi läbi (Ida-Virumaal, Saaremaal, Põlvamaal). Projekti eesmärgiks oli juhtida üldsuse tähelepanu vaesusriskis elavate puuetega inimeste toimetulekule – seda eelkõige majandussurutise tingimustes ning kaardistada olemasolevate tugiteenuste kasutamine ning maht. Paljud puuetega inimesed vajavad paremaks toimetulekuks toetavaid teenuseid, milliseid kohalikud omavalitsused osutavad. Teenuste tase on väga erinev ning hiljutise majanduskriisi tingimustes on omavalitsuste võimalused teenuste osutamisel halvenenud. Koondülevaate tulemustest esitas Getter Tiirik 3.detsembril rahvusvahelisel puuetega päevale pühendatud konverentsil.

Lühikokkuvõtte projektist:

Põlvamaa:

Probleemiks on: toetused ravimite ostmiseks, hambaproteesid, ajalehti ei jõua tellida, sõprade-sugulaste külastused vähemaks jäänud, teatrid-kontserdid. Invaliididel lapseeast on olukord tunduvalt raskem kui teistel. Pensionitest pangalaenude tagasimaksmine!

Võrumaa:

Reha. teenuste saamisega raskusi, tuleb otsida kohta, kust saab ja tuleb juurde osta ka. Soovitakse tasuta bussisõitu. Suureks probleemiks hambaravi, kommunaal- ja maamaksuga probleeme, üürid suured. Laste huviringid, riided ja toit esikohal, vanemad lükkavad oma vajadused kõrvale.

Ida-Virumaa:

Sillamäe ankeetidest võis välja lugeda, et elu on seal läinud halvemaks, puudust tuntakse kvaliteetsetest riietest, jalanõudest ja kvaliteetsest toidust. Sobivaks sissetulekuks loetakse 15000.- kuni 20000.-

178 inimesest töötas 36 inimest ja osa nendest märkis, et töötavad 2-3 tundi päevas.

Mitmed kirjutasid, et isikliku abistaja teenus on kaotatud, KOVID oma inimesi ei märka,

elavad oma elu, reha .plaanid tehtud, kuid teenuseid ei saa, infot väga vähe ja seda ei leia kuskilt. Elu on keeruline ja läinud raskemaks.

Saaremaa:

Inimesed ootavad erinevaid toetusi (überõpe, täiendkoolitus) ning kasvõi ajutisi töökohti.

Suur mure laste pärast, sest lapsed on pidanud paljust loobuma

Olukord ei ole küll märgatavalt halvenenud (teenuste osas), kuid pakutavad teenused-toetused on siiski piisavaks pooltele.

Teatmik õpetajatele „Märka ja toeta last“. Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga anti õpetajatele välja puudetemaatika puudutav teatmik – mida õpetaja peaks teadma sagedamini esinevatest puudeliikidest ja terviseprobleemidest õpilastel. Teatmiku trükiarv oli 500 eksemplari, millest 400 sai Haridus- ja Teadusministeerium ja 100 eksemplari Eesti Puuetega Inimeste Koda (jagati liikmesorganisatsioonide esindajatele, ülikoolide raamatukogudele, Rahvusraamatukogule, Riigikogu sotsiaalkomisjonile jt). Korraldati 3 üritust teatmiku tutvustamiseks: Karaski Keskuses Koja liikmesorganisatsioonide esindajatele, Haridus- ja Teadusministeeriumis nõustamiskeskuste spetsialistidele ja EPI Kojas teatmiku koostanud autoritele.

Teatmik Tallinna Linna puudega laste vanematele „Meie lapsed“. Koostöös Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametiga koostati ja anti välja teatmik puudega laste vanematele, et anda infot erinevate puudeliikide, terviseprobleemide, riiklike ja KOV poolt osutatavate sotsiaalteenuste ja –toetustega ning hariduse omandamise võimalustega (alus- ja põhiharidus, kutseõpe, kõrgharidus). Kogumiku välja-andmine venekeelsena toimub 2011. aasta I kvartalis.

Projekt “Eesti puuetega inimeste võrgustiku juhtimissuulikkuse tõstmine toetamaks kiiret ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ratifitseerimist Eestis“. Projekti raames toimus 2010.aastal mitmeid teabeüritusi ja ümarlaudu EPIK liikmesorganisatsioonidele ning koostööpartneritele (ministeeriumid, omavalitsused, Eesti Linnade Liit, Maaomavalitsuste Liit jpt). Projekti eesmärgiks oli tutvustada konventsioonis reguleeritud valdkondi, parandada informeeritust ning konventsiooni rakendatavust Eestis. Projekti oluliseks panuseks oli ratifitseerimisprotsessile kaasaaitamine – vastav eelnõu töötati Sotsiaalministeeriumis välja ja esitati kooskõlastusele. Konventsiooni ratifitseerimise vajadust on kinnitanud nii ministeeriumid kui Riigikogu poliitilised erakonnad.

Liikmesorganisatsioonide sisulise töö aruanded

Eesti Afaasialiit

Külli Roht, Eesti Afaasialiidu juhatuse esimees

Eesti Afaasialiit on asutatud 17 aprillil 1993 aastal, Tallinnas. Paarikümne asutajaliikmega organisatsioon on kosunud ca 350 liikmeliseks tugevaks ühinguks hoolimata sellest, et aastatega oleme kaotanud elukaare loomulikul teel peaaegu 200 inimest. Esimesed piirkondlikud ühendused tekkisid Tallinna kõrval Viljandisse, Rakverre, Valka, Võrru ja Pärnusse. Peagi lisandusid neile ühingud Haapsalus ja Tartus, hiljem ka Paides. Praeguseks Eesti Afaasialiidu koosseisu jäänud 6 aktiivset allühingut, kellest Tartu, Paide ja Haapsalu on ka registreeritud juriidilised isikud, Rakvere ja Võru ja Pärnu tegutsevad aga seltsingutena. Tallinna, Harju ning Rapla maakonna inimesed on koondunud oma tegevustes Tallinna tegutsedes Afaasialiidu keskuse all ega oma allorganisatsiooni.

Piirkondlikes ühingutes toimuvad regulaarselt afaasiaga inimeste ja/või nende pereliikmete kohtumised, kus antakse või saadakse kõnekahjustusega inimestele vastuvõetaval moel informatsioon, veedetakse meeldivalt aega, ollakse üksteisele toeks ja abiks. Afaasialiidu allühingutes töötavad afaasiaga inimeste ja nende pereliikmete eneseabigrupid, mida vajadusel juhendavad ning koordineerivad ühingu juhid, logopeedid.

REGULAARSED TEGEVUSED Eesti Afaasialiidu liikmetele ja avatud sihtgrupile toimusid 2 korda kuus va suvekuudel

Afaasiaga inimestele sobiva metoodika kohaselt logopeedide poolt juhitud vestlusringide e „klubide“ teemad 2010 aastal olid järgmised:

- Kus, kuidas ja millal aasavahetust tähistatakse
- Õhk meie toas – õhuniiskusest ja tervisest
- Homöopaatia – oht või abi tervises
- Kes meid kaitseb? – räägime Kaitseväest ja sellega seonduvast
- Luutihedus ja varitsev oht luumurdudeks
- Huvitegevused ja hobid – mis on see, mis köidab ja kutsub tegutsema
- Aprillinaljad läbi aegade – naer ja tervis
- Külmetus pole haigus vaid haigust soodustav tegur
- Jalgadele head astumist – jalgade tervishoid
- Põletus – kuidas end hoida, kaitsta, ravida
- Raamatu „Silmiavav insult“ tutvustus
- Insult hüüab ja ei hüüa tülles. Raamatu „Silmiavav insult“ lugemine
- Kodutohter – kass. Raamatu „Silmiavav insult“ lugemine.
- Arstinaljad, anekdoodid. Raamatu „Silmiavav insult“ lugemine
- Jalgade hooldamine. Kannalõhede hoolduseks ja raviks
- Mardipäev. Meeleolu mõju tervisele – miks tuleb olla rõõmus?
- Norra – maa, mis pakub palju huvitavat. Filmi vaatamine
- Advendiaeg. Valgus parandab elukvaliteeti. Küünlad.

Afaasiaklubide eest vastutaja: Aade Rosik

SUURÜRITUSED

Afaasialiidu **üldkoosolek** ja hooaja **grillipidu** kõikidele ühingu liikmetele toimus 29. Mail. Koosolekul kuulati ära Afaasialiidu tegevuse- ja finantsaruanded, revisjoni aruanne ja valiti Eesti Afaasialiidule uus juhatus.

Esimesel mail toimus Afaasialiidu taastuskodus „Pesarimaja“ üle-Eestilise „**Teeme Ära**“ **korrast talgud**, kus korrastati Taastuskodu aed, taastati talvise suurlume poolt lõhutud aiapiirded, rõdud, katuseplekid, lammutati vana kasvuhuone ja tehti palu muid hädatarvilikke töid taastuskodu heakorraks. Talgutel osales 15 Afaasialiidu enda inimest ja 30 vabatahtlikku külalist.

Esimesel septembril toimus Taastuskodu „Pesarimaja“ aias **hooaja avapidu**.

11. Detsembril toimus Coca-Cola Plazas Afaasialiidu suur **aastalõpuüritus** – pidulik vastuvõtt, millele järgnes 3D filmi „ookean- tagasitulek“ ühisvaatamine“

23. Detsembril toimus „Pesarimajas“ **Jõulureedene suur Piparkoogipidu** ja konkurss

TERAPEUTILISED LOOVTEGEVUSED „Pesarimajas“

7. maist – 11. juunini toimusid igal reedel a 4 tundi, kokku 6 nädalal terapeutilised **kokandustunnid** afaasiaga inimestele tegevusjulguse ja toimetuleku parandamiseks. Juhendaja: Ingrid Randlaht

4. novembrist – 11 detsembrini, igal neljapäeval kokku 7 nädalal **toimusid terapeutilise käsitöö tunnid „teeme ise jõulukungitused“** Kursustel valmistati nii kingitused kui pakendid alates tegevuste planeerimisest, materjalide hankimisest kuni valmistoodeteni. Juhendaja: Ingrid Randlaht

NÕUSTAMINE, TEENUSED

Afaasialiidu poole pöördub keskmisel 3 – 4 perekonda kuus palumaks nõu ja abi peres oleva afaasiaga inimesega toimetulekuks. Nendele inimeste on antud abi ja infot kas e-kirjade, telefoni vahendusel, kutsutus nõustamistundi või korraldatud suunamine ravi- ning rehabilitatsiooniasutusse.

Afaasialiidus on osutatud jooksvalt vastavalt vajadusele individuaalse tegevuste juhendamine ja suhtlemise abivahendi koostamise/kasutamise hajutamise teenust.

Nõustamise ja teenuste osutaja: Külli Roht

INFOVAHETUS:

Afaasialiidu liikmeid on informeeritud toimunust ja planeeritavatest tegevustest kolme teadetelehega „Afaasialiidu Teated“, mis saadetakse posti või e-kirjaga igale ühingu liikmele Teadetelehe toimetaja: Külli Roht

Avalikkust informeeritakse Afaasialiidu tegemistest veebilehe www.afaasia.ee kaudu. Kodulehe toimetaja: Ingrid Randlaht

ETV saatesarja „Puutepunkt“ 10. Ja 13 oktoobri saates käsitleti afaasiaga inimeste teemat Afaasialiidu Virumaa ühingu liikmetega. Saatejärgsele nõustamistelefonile vastas Viruma ühingu juht logopeed Tiiu Mähar.

RAHVUSVAHELINE tegevus:

Eesti Afaasialiit on rahvusvahelise Afaasiaorganisatsiooni A.I.A liige. Aia regulaarne istung toimud 17 – 19 septembril Viinis, kuid rahapuudusel Meie Eesti Afaasialiit sellel füüsiliselt osaleda ei saanud. Esitasime oma panuse organisatsiooni töösse elektroonselt.

Afaasialiit on olnud esindatud Abivahendi tehnika kutsestandardi väljatöötamise töögrupis tagamaks kõnepuudega inimeste huvide arvestamine abivahendi tehnika töös.

EPIKoja projektis „Puuded ja erivajadused, koolitus kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajatele“ tutvustati üle Eesti koolitusele tulnud sotsiaaltöötajatele loengutega ka afaasiat ning sellega seonduvaid toimetulekuprobleeme.

Eesti Allergialiit

Maie Laaniste, Maie Jürisson juhatuse esinaine

2010. aasta oli Eesti Allergialiidule tegus ja tulemuslik. Tegevuse peamised suunad olid allergiateemaline teavitustöö, haridus ja nõustamine.

Allergiaprobleemide teadvustamine

2010. aastal ilmus «Tervisplussi vaheleht «Naha tervis», mis kirjeldas nahka, selle osa organismi talitluses ning kaitsmisel välismõjude eest. Põhjalikult käsitleti nahahoolduse erinevaid aspekte nagu näiteks emollientravi, vee mõjust nahale ning riituse soovitusi. "Naha tervises" oli uudne ka teemakäsitluse spekter- see sisaldas tunnustatud arstide artikleid ka mitteallergilistest nahahaigustest, mis võivad allergiliste haigustega väga sarnaneda või hoopiski neile kaasneda. Tiraaži suurus oli 23 000, millest osa ilmus ajakirja vahel, 1000 eksemplari sai Eesti Allergialiit jagamiseks patsientidele, arstidele ja teistele meditsiinitöötajatele.

Lisaks värskete „Naha tervise“ brošüürile jaotasime aasta jooksul ka vanemaid «Tervisplussi» vahelehti allergoloogidele, nahaarstidele, patsientidele nii igapäevatöös nõustamiseks kui ka massiüritustel.

Eesti Allergialiidu kauaaegne juhataja ja kogemusega allergoloog dr. Maie Laaniste esines Vikerraadio suvistele allergiaprobleemidele pühendatud raadiosaates. Samal teemal artikkel ilmus veel ajakirjas «Kodutohter».

Suve lõpus osales Eesti Allergialiit Mustamäe linnaosa tervisepäeval. Vastasime erinevate allergiaga seotud küsimustele tervisepäeva külastajatele, mitmetele inimestele sai ka konkreetsemaid lahendusi pakkuda või arsti vastuvõtule suunata. Kohati on teadlikkus, kuhu, millise eriala arstile abi järele minna, üsna vähenel.

Dr. M. Jürissonilt on ilmunud artikleid allergiast ja nahaprobleemidest.

Aasta lõpus esinesid Dr. Maie Laaniste ja Kaja Julge jällegi Eesti Raadio allergiateemalises pooltunnis.

Oleme läbi viinud koolitusi ka venekeelsele kuulajaskonnale- Vene Kultuurikeskuses 3 allergiaalast koolituspäeva, lektoriteks olid dr. Julge ja dr. Rodman.

Lisaks registreerisime domeeni: allergialiit.ee

Allergianõustaja

Seitsmel päeval nädalas nõustas allergoloog kell 8-20 telefonil 506 9896 erinevate küsimuste helistajaid. Aastast aastasse on aktuaalsed toiduallergia ja nahalöövetega seotud teemad. Alates varastest kevadkuudest tõuseb huvi õietolmu-teabe suhtes, sest ka õhus hakkab õietolmu kontsentratsioon märkimisväärselt tõusma. Lisaks saab tööpäeviti infot veebilehe kaudu. Esimeses kvartalis sai telefoni teel abi 123 inimest, mis on mitme arsti vastuvõtu jagu nõustamistööd.

Suvekuude saabumisega on jätkuvalt kuum teema õietolmuallergia, lisanduvad küsimused putukaallergia kohta. Teises kvartalis oli kokku 524 pöördumist

Sügise hakul, kui tubane elu vahetab välja puhkuse rannas või maal, hakati huvituma allergiahaigetele vajalikest abivahenditest- õhupuhastajatest, tolmuimejatest, samuti allergikutele sobivatest remondi- ja viimistlusvahenditest, jms. Kolmandas kvartalis oli kokku 388 pöördumist ja neljandas kvartalis 412 pöördumist. Pöördumiste arv on muljetavaldav- 1456, ehk 26 keskmiselt pöördumist nädalas, mis on peaaegu ühe täispika arsti vastuvõtu jagu.

Infovoldikud

Eesti Allergialiit annab igal aastal välja põhilisi allergiahaigusi või –probleeme käsitlevaid infobuklette. See on jaotusmaterjal, mida arstid saavad oma vastuvõttudel nõstamise käigus patsientidele kaasa anda. Need aitavad kaasa parema ravisoostumuse ja -tulemuse saavutamisele, sest informeeritud ja haritud patsient ning tema hooldajad on tähelepanelikumad ja täpsemad ravikorralduste täitjad ning annavad ka raviarstile paremat tagasisidet oma sümptomite või ravimite toime kohta. Buklettide väljaandmise eel toimuvad alati läbirääkimised sponsoritega voldikute tagakaane kujunduse asjus, samuti tekstide kaasajastamine ja korrigeerimine.

Eestikeelseid Infovoldikud käsitlevad 9 teemat ja venekeelsed 8 teemat. Kogutiraaž 19050 tk. Voldikud saavad ka sponsorid oma toote tutvustamiseks.

Astmapäev

Paljude riikide allergiahaiged ning nende toetajad tähistavad iga aasta maikuu teisel teisipäeval Ülemaailmset astmapäeva. Eesti Allergialiit on koostöös Eesti Astmaliiduga mitmetel eelnevatel aastatel osa võtnud sellest ülemaailmsest aktsioonist. Ilmselt majanduslikel põhjustel jättis 2010 aasta sellesse traditsiooni lünga, kui Eesti Kopsuliit andis teada, et sel aastal astmapäeva ei korraldata.

Saaremaa allergiahaigete toimetulek

28.sept. toimus loeng ja praktiline õppus teemal «Energeetiline võimlemine» Osavõtjaid 23, kõik said harjutusi proovida ning nõuandeid edasiseks harjutamiseks. Jõukohane füüsiline koormus on abiks astmahaigele tervise turgutamisel.

Uus aasta, uus keskkonnateemaline Tervisplussi vaheleht

Eesti Allergialiidu iga-aastase allergiateema ja brošüüri ettevalmistused algavad juba ilmumisele eelneval aastal. Pannakse kokku sisukord ning artiklite võimalike autorite nimekiri. Seejärel algavad läbirääkimised nii autorite kui toetajatega. Artiklid peavad olema lõplikult valmis vähemalt üks kuu enne ajakirja ja vahelehe trükkimineku. Aeganõudvaks muudab brošüüri toimetamise see, et keelelise toimetamise järel tuleb ka artikli sisu uuesti üle kontrollida, et kõik selgitused ja nõuanded jõuaksid lugejani igati korrektsel kujul.

2010. aastal algas ettevalmistav töö Tervisplussi vahelehega väliskeskonna mõjust allergiahaigetele. Arvestades teemat peaks trükis ilmuma aprill-mai 2011.a., mil keskkonna mõjud organismile kõige tugevamad.

Eesti Autismiühing

Marianne Kuzemtšenko, juhatuses esimees

Eesti Autismiühing on asutatud 1991.a. eesmärgiga ühendada autismiga lapsi ja nende vanemaid ning kõiki vastava ala erialaspetsialiste. Meie liikmete hulgas on nii autismiga lapsed kui ka täiskasvanud, autismi all peame silmas kõiki diagnoose, mis kuuluvad pervasiivsete arenguhäirete alla.

2010.a. lõpuks oli Eesti Autismiühingul füüsilisi liikmeid 188. Samuti on meil üks allorganisatsioon - Tartu Autismiühing.

Eesti Autismiühingu põhieesmärkideks on autismialase teadlikkuse tõstmine nii oma liikmete seas kui ka kõigi selle problemaatikaga tegelevate spetsialistide seas.

Püüame anda avalikkusele rohkem teavet autismiga inimeste röömude ja murede kohta. Neid eesmärkeviime ellu erinevate info- ja teabepäevade läbiviimisega, mille kuulajateks on olnud nii vanemad kui ka erinevad spetsialistid. 2010.a. teabepäevade rõhk oli spetsialistide teadlikkuse tõstmisel, valdav osa teabepäevi toimus logopeedidele, psühholoogidele ja eripedagoogidele.

Koostöös Tartu Ülikooli Lastekliinikuga oleme osalenud seminaridel üliõpilastele teemal "Minul on puudega laps, kuidas toime tulla?", mis on ainulaadne ettevõtmine Euroopas. Nende seminaride traditsioon on kestnud juba mõned aastad ning üliõpilaste poolt tunnustatud vajalikuks ja eripäraseks.

2010.a. suurim projekt oli koostöös Hollandi kolleegidega läbiviidud 2.Hollandi-Eesti sümposium „Ole arusaadav!“. Septembris toimunud kahepäevane sümposium pakkus erinevaid loenguid ja töötubasid, lektoriteks olid erinevate valdkondade spetsialistid nii Hollandist kui ka Eestist. Sümposiumi tagasisides jäädi sellega väga rahule ja sooviti kindlasti jätkuvaid sarnaseid üritusi koos kindlate soovitud teemade osas. Kindlasti peame seda oma eelmise aasta suurimaks õnnestumiseks. Sõlmitud on ka eelkõikulepped Hollandi partneritega, et 2012.a. läbi viia juba kolmas sarnane üritus ning iga kord teha seda veidi pikemaks ja sisukamaks. Projekti finantseerisid Sotsiaalministeerium, Eesti Puuetega Inimeste Fond, Hollandi fondid ja projektis osalejad.

Koostöös Eesti Agrenska Sihtasutusega toimuvad igal aastal perelaagrid Aspergeri sündroomiga lastega peredele, mida oleme aidanud nõu ja jõuga läbi viia. Perelaagrid on leidnud sooja vastuvõtu kõigi perede seas ja neid oodatakse jätkuvalt igal aastal. Perelaagri finantspoole eest hoolitseb Agrenska Sihtasutus, meie ülesandeks on abistada korralduslikult ja leida peresid, kellele seda võiks vaja olla.

Perede väljasõit Vembu-Tembumaale toimus juuli lõpus ja õnnestus vaatamata ilma vingerpussidele. Sel aastal osales rekordarv inimesi üle kogu Eesti. Väljasõit on meeldiv lõõgastus kogu perele. Osalejate tagasiside on olnud positiivne ning eriti lapsed ootavad igal aastal pikisilmi Vembu ja Tembut. Projekti finantseerisid Eesti Puuetega Inimeste Fond ja osalejad.

Traditsiooniline perede jõuluüritus toimus detsembris Luunjas Saksa Ratsatalus. Sel aastal sai saaniga sõidetud pikemaid teid, vaatamata külmale ja lõikavale tuulele. Jõuluvanale esinemist ootasid pikisilmi kõik lapsed ja olid selleks ka ettevalmistusi teinud – salmid-laulud olid kenasti peas. Kellel selleks võimeid ei jätkunud, said patsi lüüa ja paki sai iga laps. Koos piparkookide söömine ja kohvijoomine ühendab peresid ja julgustab omavahel rohkem suhtlema.

Eesti Autismiühing on katusorganisatsiooni Autism-Europe liige ning ühingu esindaja osaleb võimalusel nende korraldatud üritustel, paraku on välislähetused üsnagi kulukad ja seetõttu oleme loobunud iga-aastaselt üldkoosolekul osalemisest.

Oleme eelmistel aastatel osalenud ainsa Balti riigina Põhjamaade autismiorganisatsioonide kokkusaamistel, et tugevdada omavahelisi suhteid ja omandada uusi teadmisi. 2010.a. jätkuva rahalise kitsikuse tingimustes ja ka ajalise mittesobivuse tõttu jäi kokkusaamisel Oslos osalemata. Kindlasti planeerime osa võtta 2011.a. kokkusaamisest ning saadud info ka Eestis edasi anda.

2009.a. lõpus sai alguse suur europrojekt "Autism Connections Europe". Projekti veab Sloveenia Center for Autism, teised partnerid on Oxford Brookes University, Rumeenia autismiorganisatsioon Autism Romania, Autism-Europe, Agencija Imelda Sloveeniast ja Eesti Autismiühing. Projekti eesmärgiks on autismiga täiskasvanute suhtlemise ja kommunikatsiooni arendamine läbi internetikeskkonna ja nende interneti kasutamise oskuste täiustamine ning nende oskuste ülekandmine reaalsesse suhtlusse. 2010.a. toimus kaks projektis osalejate kokkusaamist. Maikuu Ljubljanas toimunud kongressil osales Eestist kuus osalejat, projekti juht ja assistent. Oktoobris Catanias toimunud kongressil osales viis osalejat koos kahe projektimeeskonna liikmega. Catania kongress oli ühildatud rahvusvahelise Autism-Europe kongressiga, kus oli ACE-projektile eraldatud omaette ruum ja paneel koos kõigi partnerite ettekannetega. Aasta jooksul valmis juhendmaterjal autismiga inimestele interneti ja Facebooki ohutuks kasutamiseks. Projektis osalejad täitsid rohkelt erinevaid teste, mis tuli eelnevalt eesti keelde tõlkida ning vastused ka inglise keelde. Toimus mitmeid koolitusi ja kokkusaamisi projektis osalejatega nende juhendamiseks nii Facebooki kasutamise kohta kui ka välisüritustel osalemise juhendamiseks ning maade tutvustamiseks. Projekt jätkub ka 2011.aastal ning lõpeb suure lõpuüritusega Eestis. Projekti finantseerisid Eesti Puuetega inimeste Fond ja Euroopa Komisjon.

Kahjuks ei õnnestunud 2010.a. planeeritud projektidest raamatule „En riktig människa“ copyrighti õiguste saamine, püüame 2011.a. jätkata autoriga läbirääkimisi ja otsida võimalusi, et projekt ellu viia ja vajalik raamat tuua eestikeelsena inimesteni.

Suur vajadus on jätkuvalt esmatasandi nõustamise järgi ja värskest diagnoositud lastega perede nõustamise järgi, et aidata neil paremini toime tulla stressi ja probleemidega ning et nad oleksid oma lastele parimad abilised nende arendamisel. Selleks planeerime 2011.a. alustada kord kvartalis toimuvaid nõustamisringe vanematele erinevate spetsialistide juhendamisel. Nii esmatasandi puudespetsiifilist nõustamist kui ka infot erinevate rehabilitatsioonivõimaluste kohta jagame praegu ka meili teel ja telefonitsi.

2010.a. lõpus moodustati viimaks ka Põhja-Eesti peredele oma organisatsioon, kellega loodame tihedat koostöö teha.

Aastaringelt täiendame ka oma veebilehte www.autismeesti.ee, et hoida inimesi kursis oma tegevuse ja puudespetsiifilise informatsiooniga.

Eesti Diabeediliit

Ulvi Tammer-Jäätes, EDA president

Eesti Diabeediliit (EDA) on 1992. aastal loodud eraõiguslik juriidiline isik, kelle liikmeteks on EDA põhikirja tunnistavad ja tegevust toetavad juriidilised organisatsioonid, eriala ühingud ja ettevõtted. Eesti Diabeediliitu kuulub tänaseks 21 allorganisatsiooni ning 13 toetajaliiget

Eesmärgi saavutamiseks täidame EV Valitsuse poolt 1995. aastal heakskiidetud EV Invapoliitika Üldkontseptsiooni puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomise standardreegleid ja EDA arengukavast aastateks 2006 – 2010.

Teeme koostööd Rahvusvahelise Diabeedi Föderatsiooni (IDF), Eesti Puuetega Inimeste Koja (edaspidi EPIK) ja Eesti Puuetega Inimeste Fondiga (edaspidi EPIF), erinevate puude liikide ühendustega, riigiasutustega (Sotsiaalministeerium, Eesti Haigekassa, Raviamet, Maksu ja Tolliamet jne), diabeedialaste rahvusvaheliste

töörühmade ja ekspertgrupiga (DEPAC) ja oma toetajaliikmetega, samui on tihe koostöö EL riikide Diabeediliitudega. Tutvustame ja avalikustame EDA tööd ning teadvustame diabeediga seonduvaid probleeme laiale elanikkonnale kaasatates ajakirjandust (trükiajakirjandus, televisioon, raadio).

Eesti Diabeediliidu eesmärgiks on:

- Aidata kaasa diabeedialase süsteemi loomisele ja väljaarendamisele Eestis
- Kõigi diabeetikute ühishuvide eest seismine
- Kaitsta ühistegevuse läbi diabeedialal tegutsevate ühingute huve ja selle kaudu iga ühingu üksikliikme huve
- Avaliku arvamuse kujundamine, üldsuse teavitamine diabeedist ja diabeetikute erivajadustest
- Diabeedialase tegevuse koordineerimine ja ideoloogia kujundamine Eesti Vabariigis

Läbiviidavad tegevused on suunatud järgmistele sihtgruppidele:

- ❖ Diabeetikud ja nende lähedased
- ❖ Diabeetikute seltsid-(liikmesorganisatsioonid)
- ❖ Toetajaliikmed-firmad
- ❖ Meedikud
- ❖ Ametkonnad ja riigiastused
- ❖ Avalikkus.

2010 a. jooksul on teostatud edukalt järgmised projektid:

- EDA 2010 a. HMMN koolitusprojekt " Diabeetik, kui oma ala asjatundja"
- Meedia projekt
- Diabeedi ennetus ja varajase avastamise kampaania maakondades DIABEEDIBUSS
- Meedikute koolitusprojekt
- Koolitusprojekt õdedele –Conversation Map- Diabeedi vestluskaardid
- Koolitusprojekt sotsiaaltöötajatele
- Koolitusprojekt hooldajatele

Teostatud tegevused:

EDA igapäevane tegevus katusorganisatsioonina (tegevus 21 seltsiga nende juhatuste liikmetega, ühiste tegevuste planeerimine vastavalt EDA arengukavale ja IDF suunistele- arvestades puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomise standardreegleid ning EPIK arengukava. Toimunud on mitmed kohtumised seltsidega, et parandada maakondade organisatsioonide tegust. Toimuvad regulaarsed kohtumised abivahendeid ja ravimeid tootvate firmadega, et tagada parim võimalik ravikvaliteet. Ettepanekute esitamine ametkondadele diabeetikute elukvaliteedi parandamiseks. Kohtumised Sotsiaalministeeriumi, Haigekassa jne ametkonnaga. Kohtumised ajakirjanikega, esinemised raadios, televisioonis, artiklite ja ülevaate kirjutiste avaldamine trükiajakirjanduses. Kohtumised erinevate projektpartneritega ja rahastajatega, et tagada EDA jätkusuutlik tegevus. Projektide kirjutamine ning esitamine, aruandluse koostamine ja esitamine projektide rahastajatele. Kirja vahetuse pidamine, EDA on oma tegevusega propageerinud informatsiooni levikut elanikkonna hulgas, selgitustööd on tehtud kõigis maakondades elanikkonna hulgas, avaldatud on mitmeid ülevaatekirjutisi ja artikleid diabeedi leviku, ennetamis-ja ravivõimaluste kohta.

Läbi on viidud erinevaid projekte, korraldatud on erinevaid kampaaniaid, koolitusi, seminare. Esinetud messidel. Esitatud on mitmeid diabeetikute elukvaliteeti parandavaid muudatusettepanekuid nii ravimite, kui ka abivahendite kättesaadavuse osas

Osalemine erinevates komisjonides, nõukogudes, juhatustes:

- EPIK juhatuse liige
- EHK nõukogu liige
- Sotsiaalministeeriumi tehniliste abivahendite ja rehabilitatsiooniteenuste ekspertkomisjoni liige
- Sotsiaalministeeriumi tervisevaldkonna töörühma liige
- Sotsiaalministeeriumi ravimikomisjoni liige
- Digitaalse Terviselo Nõukoja liige
- Südame- ja veresoonkonnahaiguste ennetamise riikliku strateegia 2005-2020" nõukogu liige
- Eesti Patsientide Nõukoja liige
- Osalemine Rahvusvahelise Diabeedi Föderatsiooni IDF Euroopa töös
- Osalemine DEPAC komisjoni töös

Kokkuvõte:

2010. aastal on Eesti Diabeediliit jätkanud vastavalt tegevussuundadele oma regulaarset ja kõigile avatud tegevust, kasutades maksimaalselt olemasolevaid ressursse ning kaasates kõiki allorganisatsioonide oma tegevusse samuti ka vabatahtlike, toetajaliikmeid, partnerfirmasid. Oleme saavutanud suurepärase partnerluse erialaühendustega (Eesti Endokrinoloogia Selts, Eesti Perearstide Selts, Eesti Apteekrite Liit, Eesti Ravimtootjate Liit jne.) Meie ettepanekute ja koostöö tulemusel EV Sotsiaalministeeriumiga, Eesti Haigekassaga jne. on paranenud diabeetikute abivahendite ja ravimite kättesaadavus.

Erinevate kampaaniate käigus on diabeedi teema leidnud meedias väga laialdast kajastamist

Kajastuste arv:

Trükimeedia 50

Television 10

Raadio 22

Eesti Diabeediliidu diabeedi ennetuskampaania raames maakondades ringi sõitev DIABEEDIBUSS on avastanud, et ca 20% testitud inimestest on kõrge veresuhkur. Lisaks esineb ca 30% rasvumist ning kõrget vererõhku, see tähendab aga et ka nendel inimestel on suurenenud diabeedirisk.

Diabeedibuss alustas ringsõitu 2010 aasta mais ning hetkel on läbitud 7 maakonda, plaanis on külastada kõiki maakondi 2011 aasta jooksul.

Olulisel määral on paranenud elanikkonna teadlikkus diabeedist, selle ennetamisest, ravist, enesekontrollist ning suur roll on selles Eesti Diabeediliidu tehtud töö. Erinevate tegevuste kaudu on Eesti Diabeediliidu tegevus muutunud kõigile nähtavaks, samuti on tugevnenud seltside mõjusused maakondades. EDA osaleb aktiivselt EPIK ja EPIF tegevuses.

Tegevus on olnud tulemuslik ning soovime jätkuvalt anda ka edaspidi Eesti Diabeediliidu panust diabeetikute elukvaliteedi parandamisse järgnevatel projektidega. Tähtsaimaks prioriteediks on Eesti Diabeediliidule jätkuvalt koolitus, sest ainult järjepidev teadmiste omandamine ja täiendamine tagab diabeetikutele täisväärtusliku elu inimesena ja Eesti riigi kodanikuna.

Eesti Epilepsialiit

Katrin Maiste, EEL tegevjuht

Eesti Epilepsialiit on mittetulunduslik organisatsioon, kuhu kuulub 11 juriidilist isikut ehk meie allorganisatsiooni, kellega liit teeb äärmiselt tihedat koostööd kõigi oma projektide läbi viimisel. Tunnistame, et osa allorganisatsioonide on hetkel vähem aktiivsed, kuid loodame aktiivsete liikmete abil ka praegu tagasihoidlikumad ühingud taas aktiivselt tööle saada.

Epilepsialiidu eesmärk ei ole anda teavet üksnes epilepsiaast kui haigusest, tema ravist, kaasnevatest ohtudest jm, vaid aidata aktiivselt kaasa oma liikmesorganisatsioonide arengule, toetada liikmesorganisatsioonide liikmeid, anda nõu ja abi väga mitmekesistel teemadel (nt sotsiaalabi, tööle saamise võimalused, esmaabi, ohutus jne).

2009 aastal olime alustanud süviti minemist just terviseedenduse ja ohutuse teemadel, millega jätkasime ka 2010. aasta. Kuna kõiki oma füüsilisi liikmeid me koolitada ei suuda, siis pühendusime just organisatsiooni juhtide koolitamisele, kes oma teadmised ka ühingu liikmeskonnale edasi andsid. Laiem esmaabikoolitus toimus laagris, kuid sellest allpool.

2010 toimusid liidu eestvedamisel järgmised tegevused:

Märtsis toimus kahepäevane ohutuse ja esmaabikoolitus, mille käigus keskenduti just ohutusele kodus/koolis/tööl ja antavale esmaabile. Koolitus toimus koostöös Eesti Epilepsiaavastase Liigaga. Toimus nii teoreetilise ülevaate andmine kui ka praktiliste ülesannete lahendamine.

Kuna alates 2010 aastast muutus majandusaasta aruannete tegemine, pidas Epilepsialiit äärmiselt oluliseks viia juunikuus läbi koolitus oma ühingu juhtidele (ja raamatupidajatele) majandusaasta aruande koostamise osas. Osalesid ennekõike juhid, sest meie allorganisatsioonid töötavad täielikult vabatahtlikuse alusel ning raamatupidamist teevad enamuses organisatsioonide juhid. Antud koolitust tuleb uuesti korrata 2011, oleme selle planeerinud ka oma tegevuskavva.

Juulis toimus õppe- ja puhkelaager. Laagri eesmärk on anda liidu erinevate allorganisatsioonide liikmetele võimalus omavahel kohtuda, uuendada ja saada uusi tutvusi, puhata, sportida. Juba mitmendat aastat on kõigil soovijatel lastest vanaemade-isadeni koos kunstiõpetajaga võimalus proovida oma kätt kunstivallas kasutades oma loovust ja looduses leiduvaid materjale. Kuid lisaks oleme laagris alati organiseerinud ka vähemalt ühe, reeglina siiski kaks seminari. Kuna 2010 oli Epilepsialiidul pühendatud just esmaabile ja ohutusele, toimus laiemale kuulajaskonnale esmaabikoolitus, mille viisid läbi liidu juhatuse esinaine dr Inga Talvik ja Rakvere Haigla kiirabi med töötaja. Laagri õnnestumisse aitasid omal poolt kaasa Teater „Vanemuine“, Eesti Kaitseliidu Tartu malev, ajaleht „Sakala“, kes panid välja mitmed auhinnad.

Sügisel viidi Epilepsialiidu allorganisatsioonide eestvedamisel läbi infopäevad. Infopäevade teemad otsustavad meie allorganisatsioonid, sest neil on kõige parem ülevaade, millisest infost tuntakse enam puudust, liidul on siin ennekõike soovituslik ja toetav roll, aidates ennekõike kaasa lektorite ja ruumide leidmisega. Infopäevade tulemusi kokkuvõttes selgus, et 2011 tuleb keskenduda kindlasti euro saabumisega seotud ja teadmatusest tingitud ebakindluse leevendamisele (majandamis- ja toimetulekuõpetus). Kuigi rohkem kui pool aastat on mitmesuguste meediaväljaannete

abil edastatud mitmekülgset informatsiooni, leidub siiski päris mitmeid, kellele info on jõudnud puudulikult, samuti tekitab segadust ja ebakindlust rahvääringu muutumine ning seetõttu ka igapäevase majandamise muutumine.

Alates 2011 aastast liigub Eesti Epilepsialiit üle digitaalsele dokumentatsioonile, mis eeldab ühingu koolitamist. Alustasime sellega sügisel 2010, mil viisime läbi ühe infopäeva raames esimese lühikoolituse. 2011 planeerime koostöös OÜ Digidociga antud teemaga tunduvalt põhjalikumalt tegeleda.

Lisaks planeeritud üritustele osalesime me kahe (õpetajatele ja lastevanematele) infomaterjali väljaandmises ja Puutepunkti saates. Samuti toimusid juhatuse ja organisatsiooni juhtide koosolekud ning laagris ka üldkoosolek, kus osalevad kõik ühingu liikmed.

2010 tõi rõõmu uute liikmete näol. Meid on üles leidnud mitmed noored pered, kellele loodame olla toeks-nõuks-abiks. Koos nendega tulid avalikuks ka mitmed sotsiaalsed probleemid, mis, paraku tuleb tunnistada, on tingitud puudulikust seadusandlusest või ametnike omavolist. Üleskerkinud probleemidega tegeleme 2011 kindlasti aktiivselt kaasates nii oma allorganisatsioone kui ka meie häid partnereid.

Teine oluline mure on seotud finantsidega. 2010 oli rahalises mõttes väga raske, sest lisaraha meil paraku ei õnnestunud saada. Oluliselt tuli langetada kolme palgalise töötaja (tegevjuht, raamatupidaja, kodulehe kujundaja) töötasusid, samuti püüdsime tõmmata kokku mitmeid organisatsiooni halduskulusid. Abi saime loonuseriliselt ja oleme selle eest äärmiselt tänulikud järgmistele asutustele: teater „Vanemuine“, Eesti Kaitseliidu Tartu malev, ajaleht „Sakala“, Eesti Epilepsiaavastane Liiga. Oleme väga tänulikud ka Kauksi Puhkekülale, kes juba enam kui 10 aastat on aidanud kaasa meie laagri edukale korraldamisele. Ja loomulikult meie allorganisatsioonid, kellede liikmed vabatahtlikult panustavad oma aega erinevate ürituste organiseerimisele.

2011 on meil mitmeid plaane, mille teoks tegemisel loodame leida nii rahalist, moraalset kui ka loonuserilist abi:

- ✓ Me oleme planeerinud korraldada kaks koolitust, millede tulemusena peaks 2011. aasta lõpuks olema Epilepsialiit koos oma allorganisatsioonidega üle läinud digitaalsele asjajamisele. Samuti korraldame jätkukoolituse raamatupidamise valdkonnas, kuna meie allorganisatsioonides tegelevad raamatupidamisega ennekõike allorganisatsioonide juhid.
- ✓ Juulis on planeeritud traditsioonilise õppe- ja puhkelaagri toimumine. Milliseks kujuneb käesoleva aasta teema, selgub märtsis toimuvad juhtide koosolekul. Laagris loodame taas näha nii uusi kui ka vanu liikmeid.
- ✓ Sügisel toimuvad allorganisatsioonide eestvedamisel infopäevad.
- ✓ Lisaks loodame me taotleda raha patsiendijuhendmaterjalide uuendamiseks (eelmised valmisid ligi kolm aastat tagasi).

Eesti Fenüülketonuuria Ühing

Sirje Saarna, juhatuse liige

Eesti Fenüülketonuuria (FKU) Ühing on fenüülketonuuria ja galaktooseemiaga isikute ja nende omaste ning teiste huvitatud isikute üle-Eestiline vabatahtlik ühendus.

Ühingu on seitsekümmend liiget. Ühingu eesmärk on fenüülketonuuriaga isikutele maksimaalse elukvaliteedi tagamine.

Ühingu juhatuse liikmed ja vastava ala spetsialistid annavad ja koguvad oma liikmetele vajalikku ja kaasaegset teavet fenüülketonuuria ja galaktoseemia kohta.

Kõigil fenüülketonuuriaga isikutel ja nende pereliikmetel on võimalik alati saada meditsiinilist teavet ja konsultatsioone. Antud võimalus on hädavajalik seoses dieedi pideva korrigeerimise vajadusega. Ainult nii on võimalik ära hoida ajukahjustuse teket

Ühingu tegevuse üheks oluliseks osaks on nn.eneseabi ja tugiisiku süsteemi korraldamine. See kehtib juba hetkest, kui lapsele on diagnoos pandud , vähemalt esimese 6 elunädala jooksul. Puudega inimese kõige paremaks toetajaks on samasuguses olukorras olnud inimene. Niisugune süsteem toimib kokkusaamistel, rehabilitatsioonilaagrites, telefoninõustamistes jne. 2010.aastal sündis 2 FKU last. Käesoleva ajani puuduvad Eestis dieetõed. Arvestades asjaolu, et pered elavad erinevates Eesti paikades ja realselt oleks nõustamist vaja iga 2-3 nädala tagant, oleks väga vaja spetsialiste erinevatesse Eesti regioonidesse. Praegune olukord, kus pereliikmed nõustavad teineteist ei taga alati maksimaalset tulemust. Põhjusi on siin mitu: lapsevanemad pole spetsialistid, kõik on õppinud ainult oma kogemustest . Samuti on sageli tegemist erineva majandusliku ja sotsiaalse seisuga peredega ja teise pere mudel ei pruugi toimida.

Aprillis 2010 toimus 2- päevane kevadine laager Põltsamaal, millele järgnes teisel päeval ühingu koosolek. Aprillis toimuv kevadine laager oli ühingu liikmetele teraapiliste tegevuste päralt. Ühingu aktiivsed noored emad leidsid neti vahendusel uusi toiduaineid, mida laagris tutvustati ja prooviti.

Oktoobris 2010 toimus 3- päevane rehabilitatsiooni laager peredele Toila Sanatooriumis, kus põhiteemaks oli perede füüsilise ja vaimse tervise hoidmine. Külalisena osales ravifirma SHS Baltimaade esindaja ja õde .Põhiteemaks oli loeng pereplaneerimisest FKU diagnoosiga isikutel.

Detsembris 2010 toimus Põltsamaal ühingu jõulupidu. Külaskäis jõuluvana kingikotiga. Esinesid ühingu liikmed. Etteasteid tegid ka lapsed teistest koolidest. Meisterdati jõuluteemalisi jõulukaarte.

Paljusid probleeme, mis on seotud fenüülketonuuriaga lapse toitlustamisega, on juhatuse liikmed püüdnud lahendada iga konkreetse lapse ja kooli ning omavalitsuse tasemel. Enamikul juhtudest on probleem lahenenud positiivselt ja lapsele on tagatud hädavajalik dieet nii lasteaias kui koolis. Ühingu nõustab perearste ja koolide toitlustusasutusi, samuti oleme püüdnud olla vahendajaks perede ja KOV vahel taotlemaks raskes olukorras olijatele toetust toiduainete ostmiseks.

Seoses asjaoluga, et fenüülketonuurikute ainus ravi on fenüülalaniinivaene dieet, siis on meie Ühingu üheks tähtsamaks ülesandeks vastavate toiduainete tellimine, müük jne. Eesti müügivõrgus antud ravitoiduained puuduvad. Põhjuseks on asjaolu, et neid tooteid ostetakse ainult fenüülketonuurikutele ja näiteks jahu hinnaklass on 10 korda kõrgem kui tavatoiduainetel. Kuna Eestis puudub niisugune instants, kes tegeleks ravitoitude maaletoomise ja turustamisega, siis on meie ülesandeks toiduainete tellimine ja müük.

Ühingul puuduvad oma statsionaarsed ruumid, seega üritusteks renditakse ruume. Igapäevatööd korraldatakse ühiskondlikel alustel, isiklike kuludega.

Eesti Hemofiiliaühing

Killu Kaare, president

Toimus Hemofiiliaühingu koosolek Tallinnas Tallink Spaa- ja Konverentsihotellis 17.04.2010. Koosolekuga tähistati ülemaailmset hemofiiliahaigete päeva. Osales 21 ühingu liiget. Toimus loeng rehabilitatsiooniplaani täitmisest ning puude taotlemisest. Loengu andis Sotsiaalministeeriumi esindaja. Koosolekul arutati ühingu jooksvaid küsimusi ning võeti vastu aastaaruanne 2009. Samuti arutati 2010 tegevuskava.

Koostöös PR firmaga KPMS ilmus mitmel veebilehel pressiteade eesmärgiga

teavitada üldsust hemofiiliahaigusest (nt. www.inimene.ee

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20100421&ID=228044> ;

<http://www.mu.ee/Default2.aspx?ArticleList=1&Type=6&ListLayout=Full> ;

<http://www.opleht.ee/admin/pages/preview/?pressnewsid=1315> ;).

Toimus Matkalaager 11.-13.06.2010 Hiiumaal Leemeti metsamajas. Tutvuti Hiiumaa vaatamisväärsustega, soovijad said matkata ja kala püüda, õhtuti toimus saun ja grillimine. Osales 13 inimest (ühinguliikmed koos pereliikmetega).

Toimus Suveseminar 2010 Võru-Kubija Loodusspaa hotellis 02.08.-05.08.2010. Osales 44 inimest – 29 täiskasvanut ja 15 last. Seminari käigus toimusid loengud, vestlusringid hemofiiliahaigetele poistele ning hemofiiliahaigete laste emadele ja 03.08.10 toimus ühingu üldkoosolek. Seminari käigus sai tutvuda kohalike vaatamisväärsustega ning Loodusspaa poolt pakutavate protseduuridega. Oli võimalik õppida ise endale ravimit manustama süstimise teel. Toimus loeng ortopeedia võimalikkusest hemofiiliahaigetel. Loengut pidas Dr. Märton Tartust. Toimus loeng sugupuu uurimise võimalustest interneti teel. Seminari ajal toimus ka Eesti Hemofiiliaühingu üldkoosolek, kus arutati ühingu jooksvaid küsimusi ning planeeriti 2011. aasta tegevuskava. Toimus ülevaade Maailma Hemofiiliaföderatsiooni kongressil toimunud. Jagati informatsiooni hemofiiliaalastest uuringutest ning ravist mujal maailmas.

Toimus osalemine Maailma Hemofiilia Föderatsiooni kongressil Buenos Aireses 10.-14.07.2010. Osales 1 inimene, osalemist toetas firma Octapharma. Kokkuvõtte kongressist toimus suveseminari ajal toimunud koosolekul.

Toimusid süstimise õppimise koolituspäevad Tallinnas (04.12.2010) ja Tartus (20.11.2010). Osalesid Tartus 15 inimest ja Tallinnas 48 inimest. Ürituse pildid on kodulehel www.hemofiilia.ee. Üritusel toimus loeng profülaktilise ravi vajalikkuse kohta hemofiilikutel ja eriti lastel. Süstimist oli võimalik õppida mullaazkätel. Üritusi toetasid firmad Baxter ja Oktapharma.

Toimus koosolek Riias (16.11.2010), milles osalesid Baltikumide hemofiiliaühingute esindajad ning farmaatsiafirma Novo Seven poolt asutatud hemofiiliahaigete fondi esindajad. Arutati noortele hemofiiliahaigetele suunatud rehabilitatsiooniprojekti elluviimise võimalusi 2011. aastal.

Toimus osalemine Sotsiaalministeeriumi poolt korraldatud rehabilitatsiooniarstide koolituspäeval Tallinnas 05.11.2010. Osalemise käigus anti loeng hemofiiliahaigete eripära kohta.

Toimus Hemofiiliaühingu kodulehe uuendamine ja parendamine. Kodulehe liitumine suhtlusportaalidega Twitter ja Facebook. Kodulehe parendamine jätkub 2011 esimeses kvartalis. Kodulehe uuendamist toetas firma Oktapharma.

Eesti Kogelejate Ühing

Andres Loorand, juhatuse liige

Oganisatsiooni liikmete arv (üksikliikmed ja/või liikmesorganisatsioonid)
Eesti Kogelejate Ühingu on 138 liiget, eraldi liikmesorganisatsioone ei ole.

Ülevaade tegemistest 2010. aastal:

Eesti Kogelejate Ühingu (EKÜ) jaoks möödus 2010. aasta plaanipäraselt.

Igasuvine kõneravilaager korraldati sel aastal 30. juulist 1. augustini Prangli saarel. Intensiivsel kõneravil osales 13 inimest. Seekord pandi rõhku tahtlikule kogelusele ning kõnetehnikaid kasutades kogelusest ülesaamisele. Harjutati ka emotsionaalset rääkimist. Kogeluse tekkides hakkab kogeleja sageli väga vaikselt ja monotoonselt rääkima – selle ennetamiseks harjutati näitemängu ja korraldati tõsine väitlusring. Intensiivkursust juhendas Hardi Sigus, teda assisteeris Tiina Loorand.

Traditsiooniline talvine kõneraviseminar peeti 11.–12. detsembrini Pärnus, sellest võttis osa 22 inimest. Sel korral harjutati Hardi Siguse juhendamisel aeglast kõnet ning seda tehti rollimängude abil. Rollimängud annavad võimaluse omavahel suhelda nii, nagu see toimiks pärismaailmas. Pika ja põhjaliku ettekande kogelusest vabanemise võimalustest tegi kursuslastele EKÜ liige Liina Iduskevits, kes on palju aastaid eri riikides n-õ eneseotsingutega tegelenud ja seda tulemuslikult.

Regulaarselt igal kuul toimusid EKÜ ruumis Eesti Puuetega Inimeste Koja majas Tallinnas kogelejate eneseabigrupi kokkusaamised. Harjutati kõnetehnikaid, peeti ettekandeid, toetati üksteist, jagati kogemusi ja informatsiooni jne. Rühma liikmed avaldasid soovi kõnetehnikaid õppida ka inglise keeles, mida läheb igapäevatöös vaja. Septembrist detsembrini toimusid inglise keele kursused. Grupis osales viis inimest. Kui tavaliselt eneseabi grupi kokkusaamised toimuvad juba turvaliseks saanud keskkonnas ja kogelust on vähe, siis võõra inglise keele õpetaja käe alla tuleb esile sama kogelus, mis välismaailmaski kogelejaid segab ning selle ületamiseks kõnetehnikate kasutamine on veelgi efektiivsem.

Suur osa ühingu liikmete omavahelisest suhtlemisest toimus mõistagi ka eraviisiliselt. Kõnehäirega inimesele on vahetu suhtlemine teiste sama puudega inimestega möödapääsmatult vajalik. Kogelejate omavahelist suhtlemisvõrgustikku, kust ka iga kell vajalikkude nõu ja moraalselt toetust saab, oleks raske raske üleval pidada ilma juriidilise ja autoriteeti omava organisatsioonita.

2010. aastal ühingu töötasid ei makstud, juhatuse liikmed tegid oma tööd ühiskondlikus korras.

Aasta jooksul läbi viidud siseriiklikud ja rahvusvahelised projektid (rahastaja, projekti nimi, kestus ja lühikirjeldus)

Kogelejate ühingu tegevust, nagu ka peaaegu kõikide teiste puuetega inimeste organisatsioonide tegevust võib tulenevalt rahalistest toetusvormidest pidada projektipõhiseks. Kuid me teame hästi, et tegelikult tehakse neis organisatsioonides sisulist tööd kantuna missioonitundest ja jätkusuutlikult. See tähendab, et tegevus on nii sügavuti kui laiuti suurem ja pikaajalisema mõjuga, kui konkreetsetes projektis ettenähtu.

EKÜ tegevus 2010. aastal, millest põgusalt oli eelpool juttu, kuulus projekti "Kkk...ko-kogelejate kõneravikursused" alla. Projekti rahastas Eesti Puuetega Inimeste Fond. Suuremad kordaminekud, huvitavamad üritused, millega teie ise ja teised eriti rahule jäite

Kõik üritused, mida EKÜ 2010. aastal ette võttis, läksid korda ning pakkusid rahulolu ja rõõmu nii osalejate kui korraldajatele. Ses mõttes võiks aastat graafiliselt kujutada peaaegu sirge joonena ilma olulisemate tõusude ja langusteta.

Koostööpartnerid:

EKÜ esimesteks koostööpartneriteks on mõistagi Eesti Puuetega Inimeste Koda ja Eesti Puuetega Inimeste Fond. Kirjalikke koostöölepinguid muude organisatsioonidega EKÜl pole, kuid väiksemagi võimaluse korral ollakse valmis tegema koostööd paljude eri valdkondade institutsioonidega. 2010. aasta eripäraks võrreldes eelmiste aastatega oli väiksem koostöö logopeedidega – põhjus lihtsalt selles, et EKÜ juhatuse liige Hardi Sigus on erinevatel kursustel ja täiendõpetel USAs, Kanadas ja Austraalias saanud piisavad teadmised, kogemustepagasi ja vilumused, et nüüd ise kõneterapeudina õpitu teistele kogelejatele edasi anda. Tema väljatöötanud kõneraviprogramm on enamikku EKÜ liikmeid tõhusalt aidanud.

Koolituse vajadus – milliseid koolitusi võiks EPI Koda korraldada 2011. a.

Üks koolituspäev võiks olla näiteks optimaalsest ajakasutusest. Kogeme tihti, et aega kõige vajaliku äratemiseks jääb puudu, ehkki oleme oma tegevusprioriteetides juba suuri kärpeid teinud.

Kuidas lühikese aja jooksul võimalikult efektiivselt lõõgastuda ja puhata – see võiks olla samuti üks koolitusteema. Tulemuslik töö eeldab head vaimset ja füüsilist vormi, mille eelduseks omakorda on piisav puhkus ja taastumine varasematest jõupingutustest.

Osalemine rahvusvahelises töös (konverentside külastus, ühised nõupidamised vm) 2010. aastal ametlikke kohtumisi välisriikide kogelejate organisatsioonide liikmetega ei olnud, nii nagu viimastel aastatel on EKÜ liikmed näiteks osalenud Soome Kogelejate Ühingu suvelaagris (on olnud kordi, mil eestlasi on Soomes peetud suvelaagris isegi rohkem kui soomlasi), kuid soomlastega jätkus suhtlemine isiklikul tasandil.

Kavandamisel on uued ühisüritused, mis oleksid kummagi maa ühingu liikmete jaoks senistest atraktiivsemad. Jätkus ka tavapärase infovahetus Euroopa kogelejate ühingute katusassotsiatsiooniga (varasematel aastatel on Eesti ühingu esindaja osalenud Euroopa katusassotsiatsiooni iga-aastastel koosolekul, kuid 2010. aastal polnud füüsiline kohaolek vajalik).

EKÜ juhatuse liige Hardi Sigus viibis jaanuarist maini Austraalias, kohtudes sealsete kogelejate ühenduste esindajate ja kõneterapeutidega ning osaledes Austraalia kogelejate aastakonverentsil. Saadud uut teavet ja kogemusi kasutas Hardi EKÜ intensiivsete kõneravikursuste juhendamisel ja kõneravipäevade läbiviimisel.

Soovid uueks aastaks.

2011. aastaks soovime, n-õ normaalsetel inimestel oleks rohkem ja paremaid võimalusi teadvustada puuetega inimeste probleeme (loe: eripärasid ja -vajadusi) – nii puuetega inimeste paremaks mõistmiseks, kui eelkõige just üldise silmaringi laiendamise mõttes. Puuetega inimeste tegevuse ja püüdluste jälgimisel ja kajastamisel tulevad selgelt esile elu põhiväärtused.

Nende ridade kirjutamise ajal tuli Eesti kinodes ekraanile 2010. aastal parima meesosatäitja Kuldgloobuse auhinna võitnud film „Kuninga kõne“. Suurbritannia kuningas Goerge VI (filmis Colin Firth), üks maailma tuntumatest inimestest, kes on kogelenud, saab abi tol ajal uudseid kõneravivõtteid kasutanud Lionel Logue'ilt (filmis Geoffrey Rush). Põhimõtteliselt samasuguseid meetodeid, nüüd küll uuendatud modifikatsioonidena, kasutatakse tänapäevalgi tulemuslikult.

Et stsenaarist David Seidler on olnud ise kogeleva, annab film selgelt, väga täpselt ja tõetruult edasi kogeleva mehe hingeelu, kõnehirmu ja kõhklusi, samuti sisemisi heitlusi ja jõupingutusi kogeluse üle kontrolli saavutamisel. (Ses mõttes on ekraaniteos lisaks kõigele ka n-ö hea õppefilm.) „Kuninga kõne“ kandideerib 12 Oscarile, mis annab tunnistust, et kogelevate (keda on keskmiselt vaid 1% rahvastikust) probleemid on mõistetavad ja lähevad korda usumatult suurele hulgale inimestest. Filmi soovitas kõigil kinno vaatama minna ka ETV saates „Ringvaade“ eksperdina intervjuueeritava rollis olnud EKÜ juhatuse liige Hardi Sigus.

Just seesuguseid hingeülendavaid näiteid soovime kõikidele puuetega inimestele ja neid ühendavatele organisatsioonidele.

Eesti Kopsuliit

Olga Sumbajeva, Eesti Kopsuliidu juhatuse liige.

Eesti Kopsuliit on vabatahtlik avalikes huvides tegutsev ühiskondlik organisatsioon, mis tegutseb Sotsiaal- ja Haridusministeeriumi haldusalas. Eesti Kopsuliit on kuni 1940. aastani Eesti Vabariigis tegutsenud „Tuberkuloosi Vastu Võitlemise Sihtasutise“ õigusjärglane.

Eesti Kopsuliit on kopsuhaigusi põdevate inimeste esindusorganisatsioon Eestis, mis ühendab patsiente, nende omakseid, kopsuhaigustega kokkupuutuvaid meditsiinitöötajaid ning inimesi, kes soovivad oma aktiivse tegevusega kaasa aidata Kopsuliidu tööle.

Mittetulundusühing Eesti Kopsuliit on loodud 1992.a. Eesti Kopsuliit kuulub Eesti Puuetega Inimeste Koja (EPIK) alla ning osaleb aktiivselt EPIK programmides ja üritustes.

Eesti Kopsuliidu tegevuse eesmärkideks on

- Tagada oma kroonilisi kopsuhaigusi põdevatele isikutele eluoluks võrdsed võimalused teiste kodanikega;
- Tagada kopsuhaiguste levimuse ja haigusjuhtude vähenemise;
- Arendada tervisekasvatustööd;
- Seista kopsuhaigete ravivõimaluste paranemise eest Eestis;
- Kanda hoolt tänapäevaste ravivõimaluste parema kättesaadavuse eest.

2010. aasta koolitusprogrammi teemadeks oli jätkuvalt organismi tegevusvõime säilitamine ja parandamine, oma tervisliku seisundi hindamine ning selle halvenemise ennetamine, kuna need on väga tähtsad kvaliteetse elu osad kopsuhaigustega isikutel.

Kopsuliidu programmide eesmärgiks on loengute ja seminaride abil õpetada patsiente oma seisundit hindama, vastavalt sellele käituma ning säilitama oma aktiivset elu. Patsiendi kaudu kaasatakse programmi ka tema pereliikmed, sest kroonilistele haigetele on väga oluline mõistva ja abivalmi kodu olemasolu, kellele ta saaks toetuda.

Hästi planeeritud ravivõimlemise sessioonid toimusid ja toimuvad ka edaspidi üks kord nädalas terve aasta jooksul. Füsioteraapia aitab kopsuhaigusega inimestel õigesti hingama, parandada ja tõsta nende toimetulekut igapäevaelus vajalike tegevustega, parandada ja tõsta elukvaliteeti ja aeglustada vananemisega seotud muutusi. Füsioterapeut õpetab patsiente, aitab sellega kopsuhaigetel inimestel parandada enesetunnet ja tõsta nende toimetulekut igapäevaelus vajalike tegevustega. Ravivõimlemisel on tähtis osa hingamisraskustega patsientide üldises ravis.

Käesoleval ajal on Eesti Kopsuliidus liikmeid 97 ja toetajaliikmeid 4 ravimifirmat.

Jaanuarist detsembrini iga kuu esimesel laupäeval sai läbi viidud seitse teabepäeva. Teabepäevad sisaldavad meditsiinalaseid loenguid respiratoorsetest haigustest, nende ennetamisest ja tervise edendamisest, ravivõimalustest, aktiivsest elust koos nende haigustega. Mai kuus toimus tervist ja aktiivset eluviisi edendav matk-ekskursioon looduskauni kohta.

Teabepäevad on väga populaarsed ning tervistedendavate teemade vastu on alati olnud elav huvi. Loengud on toimunud:

- Jaanuaris: Dr. Riina Raudsik jätkas PH tasakaalu teemalist loengute sarja, mis algas aastal 2009 ning rääkis uutest suundadest meditsiinis haiguste ravi ja ennetuse valdkonnas.
- Veebruaris: Ida-Tallinna Keskhaigla günekoloog rääkis vanema keskea ja veel vanemate naiste günekoloogilistest haigustest ja enesekontrollist.
- Märtsis: Psühholoogiliste loengute sari. Loeng nr 1: "Minu piirid ja piiratus - mis need on ja kuidas nendega toime tulla", nõustaja Moonika King, MTÜ Minu Tasakaal.
- Aprillis: Psühholoogiliste loengute sari. Loeng nr 2: "Meeldivad pausid (lõõgastumistehnikatest)", nõustaja Moonika King, MTÜ Minu Tasakaal.
- Oktoobris: Loeng teemal "Kopsuhaigused ja nende ravi hiina traditsioonilises meditsiinis". Lektor dr. Rene Bürkkland. www.hiinameeditsiin.ee.
- Novembris: Loeng teemal "Vanemaealiste tervislikust toitumisest". Lektor dotsent Tagli Pitsi TTÜ Toiduainete Instituudist.
- Detsembris: Pühade eelne seminar ning jõulude tähistamine, tervis ja tervise hoidmine kassi/küüliku aastal.

Novembris tähistati rahvusvaheliselt kroonilise obstruktiivse kopsuhaiguse (KOK) päeva. KOK on krooniline haigus, mis kahjustab kopse, tekitab õhupuudust ja püsivat köha. Teavet haigusest ning selle kohta, kuidas vähendada õhupuudust ja teisi haigusnähte ning oma haigusega koos paremini toime tulla, jagas Eesti Kopsuliit seminaril 25. novembril 2010 algusega kell 14.00 Pärnu Haigla konverentsisaalis.

Eesti Kopsuliit on viimasel viiel aastal ainsa Eesti organisatsioonina tähistanud rahvusvahelist KOKi päeva (WHO ettepanek) ja sellel perioodil läbi viinud avalikke üritusi, juhtimaks tähelepanu krooniliste kopsuhaiguste ennetusele, suitsetamisest loobumise vajalikkusele ning KOK-st tekkinud puudega inimeste jätkuva rehabilitatsiooni vajadusele. 2010. aastal tähistas Eesti Kopsuliit Rahvusvahelist KOK-i Päeva tervistedendava seminari läbiviimisega koostöös SA Pärnu Haigla.

Infopäeval sai teavet kroonilise kopsuhaiguse ja kopsude tervise säilitamise kohta, sai vestelda kopsuarstide, kopsuõe ja Kopsuliidu liikmetega, jagati infomaterjale, võimalik mõõta kopsufunktsiooni valutu spirograafia testi abil. Infopäeval esinesid järgmised lektorid: dr. Aet Raukas, dr. Ursula Moon (pulmonoloogid), Indrek Linnuste (psühholoog), Olga Sumbajeva (rehabilitatsioonispetsialist), Danek Tšuškin (füsioterapeut) jt. Seminaril kanti ette 5 loengut järgmistel KOK-iga seotud teemadel:

- Tervis luubi all, salutogeneetiline tervisekäsitlus.
- KOK-ist üldiselt.
- Suitsetamine ja KOK.

- Rehabilitatsiooniteenused krooniliste kopsuhaigustega isikutele.
- Liikumis- ja hingamistehnikad kopsuhaiguste taastusravis.

Lisaks toimus saate „Ole Terve“ esitlemine ning tutvustati brošüüri „KOK-i põdeja meespea“ I osa kordustrukist, mida rahastas Eesti Haigekassa.

Aasta lõoklauseks oli „Õhupuuduses, kuid mitte abitu“. See positiivne teema annab lootust juba haigust põdevatele isikutele ning nende pereliikmetele, rõhutades, et õhupuuduse ja teiste KOK-i sümptomite leevendamiseks on olemas väga efektiivsed raviskeemid. Kampania oli seotud spirograafia testi kasutamise julgustamise temaatikaga, edendades õigeaegset, varajast haiguse diagnoosimist. Kerge hingamistesti SPG abil saab mõõta kopsude tervist ning efektiivne ja adekvaatne ravi muudab enesetunde paremaks ning aeglustab kopsude hävimist.

Infopäeval osales 54 inimest. Pärnu Haigla kopsuõde mõõtis kopsu mahtu 42-l isikul. Nendest halbade näitudega oli 26 inimest, kellele soovitatud arsti poole pöörduda. Ei vajanud arsti visiiti 16 kõigist uuritustest. 12 spirograafia testi läbinutest isikutest kahtlustasid endal hingamisteede haigust, kuid ainult kahel nendest oli tõsine probleem ning oli vaja raviga alustada. 30 seminaril osalejat olid juba varasemalt oma haigusest teadlikud ning tegid korduva kopsu mahtu testi.

Organisatsiooni edukale toimimisele aitab kaasa ka olemasolev informatiivne kodulehekülj. Internetileheküljel toimub regulaarne info uuendamine, uudiste sisestamine. Kodulehekülje www.kopsuliit.ee keskmine külastajate arv kuus on 3830 sisenemist. Kõik info lehekülje peal on avalik ning nähtav kõigile. Aastal 2011 on plaanis kodulehe kujunduse muutmine, materjalide uuendamine, kaasajastamine.

Eesti Kurtide Liit

Tiit Papp, Eesti Kurtide Liidu juhatuse esimees

MTÜ Eesti Kurtide Liit (edaspidi EKL) on asutatud 1922. aastal. EKL on katusorganisatsiooniks 9-le piirkondlikule kurtide ühingule ja jätkuvalt tihe koostöö on Eesti Kurtide Noorteorganisatsiooniga. Üksikliikmete arv neis ühinguks kasvas 908-lt 927-ni. Kurtide koguarv Eestis on ca 1500 inimest ja viipekeelt valdavaid ca 2000 inimest.

Kuna Eesti Kurtide Liit on mittetulunduslik liit, siis on meile andnud Eesti Puuetega Inimeste Fondi poolt rahastatud projekt „Eesti Kurtide Liidu ja tema liikmesorganisatsioonide tegevuse arendamine“ võimaluse läbi viia erinevaid projekte toetamiseks kurtide ja viipekeelsete vaegkuuljate kaasatust tavaühiskonda. Liidu eesmärgiks on liikmesühingute huvide kaitsmine ja esindamine, tegevuse arendamine läbi koolituste, ühisürituste, rahvusvaheliste sidemete laiendamise, ühtse eesti viipekeele ja kultuuri arendamine, koostöö edendamine avaliku, mittetulundus- ja erasektori vahel kurtide inimeste võrdsete võimaluste loomisel kohalikul ja riiklikul tasandil.

EKL tegevussuunad jaotuvad järgnevalt:

- Kurtide inimeste huvide esindamine ja kaitsmine kohalikul ja riiklikul tasandil
- Liikmesorganisatsioonide toetamine ja informatsiooni edastamine
- Eesti Kurtide Liidu keskuse ja ettevõtete haldamine
- Liikmesorganisatsioonide liikmetele suunatud erinevad projektid ja teenused

Sotsiaal- ja kultuuripoliitika kohalikul ja riiklikul tasandil

Eesti Kurtide Liit on teinud tihedat koostööd Eesti Puuetega Inimeste Koja, Sotsiaalministeeriumi, Tallinna Linnavalitsuse, Eesti Rahvusringhäälingu ja Eesti Häirekeskusega. Mainimata ei saa jätta ka Eesti Kultuurikapitali, Justiits-ministeeriumi, Eesti Rahvamuuseumi, Salo Baltic International OÜ-d, Soome Kurtide Liitu, Euroopa Kurtide Liitu, Maailma Kurtide Föderatsiooni, EMT-i ja teisi.

Kõigepealt tuleb ära mainida, et Eesti Kurtide Liidu tegevust korraldati arengukava ja aasta tegevuskava alusel. Natuke rõõmustavam oli see, et 2010.aastal suudeti planeeritud tegevusi-üritusi läbi viia vaatamata majanduslangusele teiste muude projektide abiga ja selle tõttu saime prioriteete ja eesmärke realiseerida. Loomulikult on veel palju teha...

EKL korraldab kurte toetavate teenuste osutamist, millede rahastamiseks esitatakse projektaotlusi:

- Viipekeele tõlketeenust osutatakse tõlkekeskuste kaudu Tallinnas, Tartus, Pärnus, Viljandis ja Kuresaares. Teenust rahastavad omavalitsused.
- Nõustamisteenus Tallinnas elavatele kurtidele ja vaegkuuljatele – teenust osutab EKL ja rahastab Tallinna Linnavalitsus meie projekti alusel.
- Justiitsministeeriumi toetusel teostati aastatel 2006 – 2010 projekt „Õigusabi osutamine MTÜ-le Eesti Kurtide Liit (koos alaliitudega) ja tema liikmeskonnale ning MTÜ-le Eesti Puuetega Inimeste Koda koos allorganisatsioonide ja nende liikmetega“.
- VÜF projektiga "Kuulmispuudega inimeste sotsiaalse kaasatuse suurendamine läbi infotehnoloogilise integreerumise" kaasajastati 2010.aasta jooksul põhjalikult kurtide liidu koduleht www.ead.ee, mille tulemusena paranesid liidu sihtgruppide informeeritus ja teadlikkus ning sotsiaalne kaasatus ühiskonnaellu ja liidu võimalused liikmete julgustamiseks ja motiveerimiseks. Jätkuprojektidega soovime kaasajastatud kodulehe baasil parendada visuaalaliseeritud (viipekeelset) info laiemat levikut.
- Kultuurikapitali toel viidi ellu projekt "Teatrikunsti alase koolituse korraldamine Tallinnas kurtidele harrastajatele", mille koolitusest võttis osa igas nädalas 8 - 12 inimest
- HMN toetusel teostati projekt "Osalemine VI Euroopa Kurtide Kultuuri Festivalil SALVIA Sloveenias", millest võttis osa 9 teatrihuvilist, millele tuli täiendavalt toetus Kultuurikapitalilt ja stipendium Grundvig täiskaskasvanuhariduse programmist. Selle tulemusena usaldati meile 2012.a korraldatava 7. Euroopa Kurtide Kultuuri festivali korraldamise au.
- Tallinna linna toetusel viidi EKL poolt kevadeti ja sügiseti läbi viipekeele kursused sotsiaalasutuste, päevakeskuste töötajatele, kuulmispuuetega laste vanematele ja huvilistele (2007 – 2010). 2010.a. sügisel viidi viipekeele kursused esmakordselt koos e-õpikeskkonnaga. Oli positiivset tagasisidet. Sellelaadsed projektid jätkuvad edasi.
- Rahvusvaheline kurtide nädala korraldamine sai võimalikuks kultuuri pealinna stipendiumi „Nähtav laine“ toel.
- SALO Baltic International OÜ-ga koostöös viisime LEONARDO õpirände projekti "Läänemere riikide kurtide koostööpraktika" kutsepraktika septembrist novembrini Eesti kutsekoolide kuulmispuudega õpilastele Saksamaal. Projektist võttis osa 10 kutsekooli õpilast ja 1 õpilasi saatev isik.

- Päästeameti projekt "Kurtide kogukonna tuleohutuse turvalisuse suurendamine" käivitati 1.märtsist 2010.a ja kestab kuni 28.veebruari 2011.a. Selle projekti raames tõlkisime "Teoreem tules" eesti viipekeelde ja valmistasime viipekeelseid tuleohutusalsaseid õppevideosid.

2010. aasta jooksul käsitleti EPIK-s, Sotsiaalministeeriumis, Häirekeskuses järgmisi teemasid 112 SMS teenuse käivitamine ja arendamine, Tallinna Invakomisjonis kuulmispuudega inimeste probleemid jms.

1.märtsil 2007.a. eesti viipekeele seadustamise järgselt vajavad ülesanded olid järgmised: viipekeele sõnaraamatu koostamine nii paberkandjal kui ka videos, viipekeele õpetamise meetodika ja õppematerjalide väljatöötamine, viipekeele õpetajate koolitamine ja viipekeele keskuse loomine. Need teemad on endistviisi aktuaalsed ja ootavad lahendamist lähemate aastate jooksul. Loodetavasti leevendab natuke viipekeele sõnaraamatute puudust EKL kodulehe baasil ehitatud viipekeele e-sõnaraamat, mis rakendatakse tööle 2011.a. algul.

Tähelepanu on enim suunatud toetavate teenuste arengule – viipekeele tõlketeenus, nõustamisteenus ja õigusabi. Nendest teenustest on 2010.aastal enim probleeme valmistanud viipekeele tõlketeenuse vähene maht ja rahastamine Tallinnas, mujal vähem. Selles vallas tuleb rohkem tööd teha.

2011.aastal on ilmnenu noorele kurtide kogukonnale murettekitav tõsiasi kutse-ja kõrghariduse omandamises. Varem said kuulmispuudega üliõpilased Haridusministeeriumi kaudu ESF programmist „Primus“ õpingutõlke kulusid maksimummääras tasuta, siis 2010.aasta keskel otsustati maksimummääraks kaks korda kärpida ilma mõistliku selgituseta.

EKL üleeestiline suurüritus – Porkuni kooli vilistlaste kokkutulek – viidi läbi 7. augustil 2010.a. Ürituse läbiviimine õnnestus ja osavõtjate arv küündis esimest korda rekordiliselt – 467 inimeseni.

Kujunenud traditsiooni kohaselt kutsuti kurtide välisesinejaid-näitlejaid oma kunsti ja kultuuri tutvustama, seekord 2010.a. jaanuaris kloun-näitlejaid Poolast.

Liikmesorganisatsioonide toetamine ja informatsiooni edastamine

2010.a. maikuu võeti Eesti Kurtide Liidu liikmeks Eesti Viipekeele Tõlkide Ühing, kellega soovime koostööd teha viipekeele arendamises ja tõlketeenuse kättesaadavuse parendamises ning kurtide eluoluks võrdsete võimaluste tagamises teiste kodanikega.

Koostöös Saaremaa Puuetega Inimeste Koja ja Eesti Viipekeele Tõlkide OÜ-ga korraldasime 21.septembril Saaremaa koolis infopäeva kurtidele ja kohalike omavalitsuste esindajatele.

EKL liikmesühingute esindajatele korraldati 26. – 28.novembril koolituspäevad Aravetes. Meie eesmärgiks oli fikseerida, analüüsida Eesti Kurtide Liidu ja liikmesühingute hetkeseisu, kitsaskohti ja kavandada edasisi samme, arutada liikmesühingute tegutsemis- ja jätkusuutlikkuse tagamist ning arutada viipekeele ja tõlketeenuse arengut.

Külalastatud liikmesühingutes on viimasel ajal ilmnenu murettekitav tõsiasi, et kaua aastaid tegutsenud juhatusele/aktiivile ei ole peale kasvanud noort ja tegusat järelkasvu, selles vallas tuleb liidul tõsiselt tööd teha.

Liidu üheks peamiseks ülesandeks on igapäevane teavitustöö sihtgrupile uute teenuste, toetuste ja muude muudatuste kohta. Oleme kättesaadavad e-posti ja personaalse kontakti teel vastamiseks sihtgrupi esindajate küsimustele, mis puudutab kurtide inimeste eluolu ja kõike sellega seonduvat.

Tänu VÜF projektile "Kuulmispuudega inimeste sotsiaalse kaasatuse suurendamine läbi infotehnoloogilise integreerumise" kaasajastatud kodulehega <http://www.ead.ee> saame edastada põhjalikult ja operatiivselt vajaliku info kurtide inimestele nii riiklikest, avalikest kui ka muudest teenustest, toetustest ja uudistest infopäevade ning ürituste kohta.

Eesti Kurtide Liidu keskuse ja ettevõtete haldamine

EKL oma osauhingud on jätkuvalt minetamas oma tähtsust puuetega inimestele tööandjana. Ja seda tänu kurtide avardunud hariduse- ja kutseõppe võimalustele ja avatud tööturule orienteerimisele.

Samas on avatud tööturg andnud viimasel ajal kurtidele inimestele esimesi tagasilööke – töötus on väikelinnades kui ka suurlinnades suurenenud. Selle probleemi leevendamiseks peame rohkem tähelepanu pöörama teavitustööle, koostööle Töötukassa ja vastavate instantsidega ja ameti täiend/ümberõppe võimalustele.

Kokkuvõte

Edu ja jätkusuutlikkuse mitmes valdkonnas on taganud tihe koostöö ametiasutuste ja teiste invaorganisatsioonidega – Sotsiaalministeerium, Eesti Puuetega Inimeste Koda, Tallinna invakomisjon, koostöökoda, Viipekeele Tõlkide Ühing, kuulmispuuetega inimeste organisatsioonide ümarlaud ja ka omavalitsused. EKL kuulub ülemaailmsesse kurtide organisatsiooni WFD ja Euroopa Kurtide Liitu EUD.

Eesti Kutsehaigete Liit

Aino Muru, tegevjuht

Eesti Kutsehaigete Liit tegeles 2010 .aastal põhikirjaliste ülesannete täitmisega. Liitu kuulub 15 vabariigi maakondlikku ühingut .Tegeldi ka laia avalikkusega: arstidega, tööandjatega , juristidega, kohtutega ,personalijuhtidega ja vabariigi kodanikega, kes tundsid huvi kutsehaiguse olemuse vastu. Tegevustoetusi saadi hasartmaksumängu nõukogult ja üritustel osalejatelt. Rahastamise taotlus tehti ka justiitsministeeriumile, kuid see toetuse taotlus jäeti rahastamata, kuna raha oli vähe jagada ja soovijaid palju. Tuli toime tulla vabatahtliku tööga juristi poolt nõustatuna. Suurendasime liidu poolt nõustamisi ja suunasime abivajajaid tasuta õigusabi saamiseks kohtusse, abistades neid dokumentatsiooni vormistamisel .Tasuta õigusabi saamisel tekkis inimestel probleeme, sest kohtu poolt määratud abistajad ei suhtunud tõsiselt abivajajate probleemidesse , kuna see ei ole advokaatidele tulus. Oli mitmeid juhuseid, kus advokaat ei tegelnud inimesega 1- 1,5 aastat ja pikendas kogu aeg kohtumise aegu, põhjendades olukorda suure töökoormusega. Olime sunnitud pöörduma abi saamiseks Eesti Advokatuuri poole.. Viisime läbi 2 vabariiklikku 3-päevalist koolitus- , nõustamis- ja teabepäeva Olustveres ja Pärnus. Teabepäevadel osales 140 inimest .Olustverre olime palunud esinema sotsiaalministeeriumi asekancleri Egle Kääratsi, kuna hüviste maksmisel on probleeme sotsiaalkindlustusameti poolt .Kohtumisel sotsiaalministriga selgus, et iga inimene peab individuaalselt pöörduma kohtu poole. Sotsiaalkindlustusamet teeb väljamakseid valesi, aga kutsehaige pöördugu õiguse jaluleseadmiseks kohtusse, kuigi on teada, et riigikohus on teinud hulgaliselt otsuseid kutsehaigete kasuks Võlaõigusseaduse alusel. Nüüd hakkasid kutsehaiged oma õigust nõudma massiliselt

kohtu kaudu ja sotsiaalkindlustusamet sai alles nüüd aru, et kohtukulud lähevad nii suureks, et tuleb hakata maksma õiglast hüvist ilma kohtuta.

Olustveres tutvustasime seadusandluse muudatusi, esines ekspert-arst ja terviseameti osakonna juhataja. Kutsehaigete üritustel peab olema alati ka meditsiinilist nõustamist, kuna kõigil on tervise probleemid ja on ka õpetatud andma esmaabi. Igal üritusel on hüviste arvestamise koolitus, sest tööandjad ei tunne hüviste arvestamise meetodikat ja see on erinev pensioniametitel ja tööandjatel. Inimesed on lasknud kontrollida liidus hüviste arvestamist ja on selgunud, et isegi pensioniametites on hüvised valesti arvestatud. Kutsehaigete abilised on ravimid, mistõttu on olnud koolitusel ka teema „Vali endale sobiva hinnaga ravimid“ Eesti Haigekassa peaspetsialisti K.Meresmaa esituses. Hästi võetakse vastu üritustel juriidilised ja meditsiinilised teemad. 2010.aastal said lahenduse 571 kutsehaige probleemid. Volikogu koosolekuid oli 2010.aastal 2, juhatuse koosolekuid 4. Volikogu koosolekul on üheks teemaks järgneva ürituse ettevalmistus, kus küsitakse, millised teemad huvitavad osavõtjaid. Vastavalt osalejate soovidele koostatakse järgnev koolituse temaatika.

2010 .aastal oli suur rõhk tegevuses sotsiaalsetel nõustamistel , sest kutsehaigustega seotud kompetentset nõustamist on võimalik saada EKL juhatuse liikmetelt ja tegevjuhilt. Regionaalseid nõustamisi on läbi viidud 8 korral. Nõustamiste põhiteemaks on olnud hüviste maksmised, lisakulutuste hüvitamine, abistatud on hüviste taotlemise avalduste täitmist. Võetud ühendust tööandjatega, kes on keeldunud põhjusega hüviste maksmisest.

On nõustatud tööandjaid ja arste .

On selgitatud puudetaotluste vormistamisega seotud probleeme.

Nõustamise vajadus on suur Narvas ja Ida-Virumaal ,kuna kaevandusettevõtted rikutud tervist töötajatele ei hüvita, kuigi seaduses on kohustus ettenähtud .Raskusi on venekeelsel töötajaskonnal advokaatide leidmisega, kuna Ida- Virumaal kutsehaigete temaatikat valdavaid juriste napib.

Rahvusvahelisi projekte ei ole olnud. Eesti riik ei hinda töötervishoidu ja tööohutust vääriliselt. Piiratud on kutsehaiguse ekspertiiside tegemisi. Mõni aasta tagasi vähendati Põhja-Eesti Regionaalhaigla Kutsehaiguste- ja Töötervishoiu keskuse voodikohtade arvu .Haigekassa ei ole eraldanud 2010.asstal piisavalt raha, et oleks võimalik ekspertiise teha vajalikus mahus. Sellel aastal hakati esitama kutsehaigetele arveid ekspertiiside tegemise rahastamiseks. See ei ole kooskõlas Võlaõigusseadusega. Ekspertiisile saamise järjekord on keskses 3-4 kuud . 18 aastat on lubatud vastu võtta tööõnnetus – ja kutsehaiguskindlustuse seadust , kuid see probleem kerkib üles alati enne valimisi, kus erakonnad võtavad kohustuseks tegeleda seaduse koostamisega, aga pärast valimisi kaob see temaatika olematuks ja seetõttu on Eesti ainuke Euroopa Liidu riik, kus puudub tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustuse seadus. Soomlased on püüdnud abistada Eestit töötervishoiu ja tööohutuse küsimustes, kuid see abi on tagasi tõrjutud. Ajakiri Eesti Töötervishoid on väga hea ajakiri nii töötajatele kui ka tööandjatele, kuid ajakiri suletakse, kuna ei leita rahastajaid tegevuse jätkamiseks . Tellijate arv on vähene, kuna ajakirja tellimine on kallid ja tööandjaid ei huvita, sest tööohutuse täitmist vabariigis eriti ei nõuta. Raskusi on isegi riskianalüüside koostamisega, sest seda ei osata teha ja siis nii jäävadki need tegemata. Eesti Töötervishoiuga oli Eesti Kutsehaigete Liidul hea koostöö ja nemad avaldasid meie töid ja tegemisi. Eesti Töötervishoid avaldas kutsehaigete probleeme 6 korral.

Tööohutuse ja töötervishoiu valdkonnas on väga palju ära teha ,aga tööandjad on soositud olukorras valitsevate parteide poolt ja seda valdkonda ei tahetagi puudutada.

Tööga seotud tervisekahjude hüvitamise kehtiv kord on probleemne ning pole kokkuvõttes ühegi poole huvides .Kahjuhüvitiste määramise kitsaskohad tulenevad peamiselt sellest, et kõikide asjaga seotud isikute ja tööandjate osa tuvastamine on äärmiselt keeruline. Oleme korduvalt pöördunud Riigikogu sotsiaalkomisjoni poole ,et seadust tehtaks või üritatakski teha, kuid tulemusteta .

Oleme teabepäevadel tutvustanud kutsehaigustega seotud kohtuasjade menetlemisi ja otsuseid .

Kahjuks süvendab ebakindlust ja tekitab küsitavusi ebakindel ja ettearvamatu kohtupraktika- seaduste tõlgendamine ja kohaldamine. Miks peab aastaid vaidlema kohtus, et mõista teatud regulatsioonide kehva kvaliteeti ja õigusrahu saabumist pole näha .Kohtuasjade läbivaatamisele kuluv aeg on pikenenud ja tekib küsimus: kas selline õigusruum on isikute õiguste kaitsmiseks efektiivne. Siin tuleb leida riigis paremaid lahendusi. On ka imelik, et seadused eksisteerivad , kuid riigiasutused ei rakenda neid ja tuleb pöörduda riigi vastu kohtusse, mida on ka kutsehaigete poolt korduvalt tehtud.

2010 .aastal tuleb avaldada tunnustust juhatuse liikmetele, kes käisid liikumisvõimetute kutsehaigete kodudes ja tööandjate juures nõustamas, et õigus võidak.

Koostööpartnereid on hulgaliselt, kuid kuna valdkond on neile võõras ja asjade liikumise käik partnerite poolt olematu, siis ei süvenetagi kutsehaigete probleemidesse tõsiselt eesotsas riigikogu sotsiaalkomisjoni ja sotsiaalministriga. Vastuvõtul käies ruumi astudes ütleb juba vaist ,et siin ei hakka midagi sündima. Millest niisugune arvamus ,ei tea , võib olla ruumisistujate lukkus nägudest, nende ilmest valmisolekust 2-3 tundi igavust kannatada.

Põhjamaades on tööga seotud tervisekahjude probleem lahendatud selliselt, et tööandjad peavad töötajad kindlustama terviseriskide vastu .Selline lahendus on lihtsam nii töötajate kui ka tööandjate jaoks.

Haigekassa maksab haigushüvitisi kinni ,sest kroonilised diagnoosimata kutsehaigused põhjustavad pikaajalisi töövõimetuslehtedel viibimist ja siis ei jätku haigekassal rahasid. Haigushüvitist saanud inimene jätkab töötamist tervistkahjustaval töö ja töövõime võib aja jooksul veelgi väheneda. Sellisel juhul tuleb haigekassal hüvitada suuremaid summasid. Üks üha rohkem riigi raha nõudvatest toetustest on tervisekahjuhüvitis.

2010.aastal korraldas liit ekskursionisti osalejate rahastamisel Itaaliasse 48 inimesele, mis oli osavõtjatele suureks elamuseks .Paljudele kutsehaigetele hakati tänu kohtuprotsesside lõppemisele maksma õiglast hüvitist. Tegevjuht tutvus Rootsi rehabilitatsiooniasutusega , mis töötab juba 1965.aastast. Rehabilitatsiooniteenuse 1 -kuuline osutamine oli muljetavaldav ja selline teenus on kasutoov rehabiliteeritavale Tänu riigi viletsale majandusseisule ja kärbetele oli Eesti Kutsehaigete Liidul 2010.aastal rohkem muresid kui rõõme, sest kutsehaiged olid need, kes sattusid esimestena tööandjate löögi alla.

2011.a. sooviks ,et uus valitsus asuks tegelema tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustuse seadusega ja riigikogu võtaks selle ka vastu, et lõpeksid aastaid kestvad kohtuprotsessid ja tööandjad siiski mõistaks, et töötaja tervis on tööandja rikkus.

Eesti Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liit

Piret Põllu, tegevdirektor

Eesti Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liit (EKLVL) on mittetulundusühing, mille eesmärgiks on kaasa aidata kuulmispuuetega laste ja nende perekondade integreerumisele ühiskonda, neile võrdsete võimaluste tagamisele osavõtuks võrdväärsest elust. Liidu sihiks on eelkõige toetada ja nõustada neid peresid, kus kasvavad kuulmispuudega lapsed, samuti tõstatada kuulmispuuetega laste ja nende perede probleemid laiemas avalikkuses.

2010. aastal jõudis EKLVL juba 19nda tegevusaastani. Liidul on ligikaudu 600 liiget, tööd juhib 10-liikmeline volikogu ja 3-liikmeline juhatus. Liidu selle aasta üldkoosolek toimus 24.04.2010 Tallinna Loomaaias, kohal oli palju vanemaid koos lastega, ekskursiooni tegi loomaaija direktor Mati Kaal. Üldkoosolekul võeti vastu uus põhikiri, mis viidi vastavusse muutunud MTÜ-de seadusega.

EKLVL peamised tegevusalad:

- Perede ja ametnike nõustamine kõigis kuulmispuudega lapsega peret puudutavates küsimustes;
- Laste hariduse, huvitegevuse, kutseõppe ja tööhõive arendamisele kaasaaitamine;
- Laste-, keele- ja rahvusvaheliste laagrite korraldamine;
- Koolitused peredele: viipekeele kursused, loengud, vestlusringid, konverentsid;
- Tehniliste abivahendite kättesaadavuse parandamine kuulmispuuetega inimestele;
- Viipekeele propageerimine ühiskonnas;
- Trükiste, infomaterjalide väljaandmine: infoleht ja -voldikud, veebilehe arendus;
- Koostöö teiste analoogilist tööd tegevate organisatsioonidega Eestis ja mujal;
- Kuulmispuudega lapsi ja peresid puudutava seadusandluse parandamine: seadusandlusesse parandusettepanekute tegemine, seaduste tutvustamine peredele, kaitseb kuulmispuuetega laste ja nende perede huve võimu- ja valitsusorganites.

EKLVL-il on aktiivne sõsarorganisatsioon Implantaadilaste Selts, mis koondab sisekõrva implantaati (SI) kasutavate laste peresid. Implantaadilaste Seltsi peamiseks eesmärgiks on implantaadiga seotud küsimuste ja probleemide väljaselgitamine, nende avalikustamine ja lahenduste otsimine; info jagamine, koolitused; osalemine SI laste haridusküsimuste üle otsustamisel jms. Selts on Euroopa Implantaadikasutajate katusorganisatsiooni EURO-CIU aktiivne liige.

Välissuhted – EKLVL kuulub FEPEDA (Euroopa kuulmispuuetega laste vanemate ühingute katusorganisatsioon) liikmete hulka ja osaleb aktiivselt selle juhtorganite töös. Alates 2010. a. juulist on EKLVL juhatuse liige Epp Müil valitud FEPEDA Management Committee liikmeks.

2010. aastal toimus kaks komitee töökoosolekut, jaanuaris Helsingis ja juulis Prahast, millest võtsid osa ka EKLVL esindajad. Tihedamat koostööd tehakse Soome Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liiduga, septembris toimus kahe maa organisatsioonide juhatuste ühine koosolek Helsingis, et arutada koostöövõimalusi ja teha Fepeda perelaagri ettevalmistusi. Üle-euroopaline kuulmispuuetega lastega perede laager toimub 2011. a. augustis Soomes Turus.

EKLVL 2010. aasta tähtsamad projektid:

- Nõustamine
Eesmärgiks on nõustada kuulmispuudega lastega peresid sotsiaalsetes, juriidilistes, meditsiinilistes küsimustes, tehniliste abivahendite kasutamise võimaluste, rehabilitatsiooniteenuste saamise, õpetusmeetodite valikute, haridusasutuste võimaluste jms osas. Nõustamine toimub EKLVL kontoris Ehte 7, samuti kirjalikult (kiri, e-kiri, faks), suuliselt (telefon, mobiiltelefon, otsekontakt) vastavalt sihtgrupi vajadustele. (Rahastab Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet).
- Viipekeele kursused
Koostöös Tallinna Heleni Kooli viipekeele õpetajatega korraldas EKLVL 2010. a. kevad- ja sügissemestril viipekeele õpetust kuulmispuudega laste vanematele ja teistele seotud isikutele. Töö toimus kahes rühmas, algajate ning edasijõudnute rühmas. Vajadusel antakse välja algtaseme viipekeele sõnastikku. (Kursusi rahastab Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet). 2010. sügisel ilmus Eesti Keele Instituudi abistav viipekeele õppematerjal: raamat "Viibelda on mõnus" (autor Regina Paabo), kuhu on lisatud 2 CD-d õppevideotega. Raamatut levitati ka EKLVL viipekeelekursustel.
- Vestlusklubi
Tööd jätkas lapsevanemate vestlusklubi, kus käsitletakse kuulmispuudega lastega seonduvaid teemasid ja probleeme.
2010.a toimus 2 kohtumisõhtut, koht: EKLVL kontor, Ehte 7.
- Lastelaager
Traditsiooniline lastelaager toimus juulikuus Rummusaares kuulmispuuetega lastele, nende õdedele-vendadele ja sõpradele. Organiseeriti 10 - päevane suvelaager, kus osales 15 last. Talvisele koolivaheajale oli planeeritud linnalaager, kuid see jäi laste vähesuse ja ekstreemsete ilmaolude tõttu ära.
- Rehabilitatsioon
Eesti Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liit pakub rehabilitatsiooniteenuseid kuulmispuudega lastele ja täiskasvanutele. Rehabilitatsiooniteenuste osutamine toimub Tallinnas Ehte 7 (Tallinna Heleni Kooli majas), vajadusel läheme kohapeale nõustama õpetajaid jt. spetsialiste.

Eesti Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liit koos Implantaadilaste Seltsiga on jätkuvalt aktiivselt tegutsev ja töötab oma põhikirjaliste eesmärkide nimel. 2010.a. lõpul alustasime mitmete uute projektide ettevalmistamisega ja oleme avatud koostööks teiste puuetega tegelevate organisatsioonidega nii Eestis kui välismaal. Ootame oma ridadesse uusi aktiivseid liikmeid, keda seob kuulmispuuetega laste teema.

2011. aastal tähistab EKLVL oma 20. juubelit. Suursündmuse tähistamiseks kutsume suvel meie perede jaoks tähendusrikkasse paika Rummusaare Puhkekeskusesse kokku kõik asutajaliikmed ja ühingu suuremad toetajad. Juubeliaasta lõpetab haridusteemaline konverents novembris.

Eesti Laste Südameliit

Stella Kallisaar, president

Eesti Laste Südameliit on liit mis ühendab peresid kus kasvab südamehaige laps ja meie liidus on 234 liiget

2010.aastal suutsime teostada kõik oma projektid ning saavutada neis seatud eesmärgid vaatamata sellele, et vähendati rahalist toetust.

Meie igaaastaseks traditsiooniks on läbi viia suve õppe- ja puhkelaager peredele ja ühine jõulupäev.

2010 aastal oli suvelaager Hiiumaal Kõpus oli 9-12 augustil: Laagrikoht on küllaltki privaatne ja ilusa kauni loodusega. Laagrist võttis osa 52 liidu liiget. Lastel oli võimalus osaleda mitmetest töötubades, kus nad said meisterdada ja tegeleda erinevate kunsti liikidega. Samas toimus vanematele kohtumine psühholoogiga, kes selgitas välja mis probleemid peredel on ja iga pere sai vastavalt on probleemile ka individuaalset nõustamist.

Kuna Kõpu on väga ilus siis käisime ka metsas marju söömas ja sõitsime erinevatesse randadesse Hiiumaal suplema. Igal õhtul oli laagris lõkketegemine, kus tehti kokkuvõtteis päevast ja plaane järgnevas päevaks.

Jõulupäev oli Pärnus Terviseparadiisis, kus pered said tunda külmal talvepäeval saunamõnuseid ja erinevaid atraktsioone veekeskuses.

Kõigi nende tegevuste läbiviimine pole mõeldav ilma EPIF rahalise toetuseta. Mitte alati pole määravamaks teguriks rahaline pool, kuid tihti jääb ainult soovidest ja heast meeskonnast väheseks. Oleme püüdnud hankida rahalisi vahendeid ka teistest allikatest, kuid siiani toetajaks olnud EPIF. Oleme väike liit, seega on ka potentsiaalseid sponsoreid vähe. Tihti on vastus, et teie puuetega inimeste projekte rahastatakse HMN poolt ja toetatakse suuri projekte kus on moodustatud toetusfondid.

Oma tegevuse käigus saadud informatsiooni töötlemisel oleme teinud järeldused, et järgneval aastal teeme oma laagri samuti Kõpus ja 5 päevase, sest esimene ja viimane päev on sõidupäevad ja laagrioleku aeg jääb lühikeseks.

Liidu üritustele on liikmed avaldanud ainult kiidusõnu, sest üritused ühendavad peresid ja pered tunnevad, et nad ei ole üksi oma murede ja rõõmudega

Eesti Lihashaigete Selts

Margit Kasemets, juhatuse esimees

ELS-I on 183 füüsilisest isikust liiget. Tegutsevad ELS Pärnu osakond ja Võru Lihasehaigete Selts. Tallinlastest on moodustunud mitteametlik, kuid toimiv rühmitus.

Tööd jätkas eelmisel aastal valitud juhatuse. Toimusid juhatuse koosolekud, nii füüsilised kokkusaamised kui ka Skype vahendusel arutelud. Tavapäraselt olid kaasatud juhatuse koosolekutele ka teised aktiivsed liikmed, kes juhatusse ei kuulu.

ELS on seadnud eesmärgiks tegutseda oma liikmete huvides järgmistes valdkondades: tervis, sotsiaalküsimused, töö- ja haridus, meedia ning ühingu sisepoliitika. Sotsiaalküsimustest olulisemaks on muutunud haiguslase informatsiooni jagamine.

Infoprojektis hallati ja arendati kodulehte www.els.ee ning toimetati haiguslaseid infomaterjale.

Organisatsiooni arendamise osas kaeti tegevuste korraldajate sidekulud; transpordikompensatsioon seltsi liikmetele vastavalt üritustel osalemisele ning vajadustele; kaeti kontorikulud ning korraldati raamatupidamine ja asjaajamine.

2010 aastal toimunud kokkusaamisteks valiti paigad Tallinnast eemal, et tulla lähemale neile seltsi liikmetele, kes ei ela pealinna lähedal ning peavad alati arvestama pika sõiduga.

Seltsi aruande- ja valimiskoosolek toimus 26. juunil Pärnus, Agape Keskuses. Kiideti heaks tegevus- ja finantsaruanded, arutleti seltsi rolli üle ning arutati jooksvaid küsimusi.

12. detsembril tähistas ELS *aasta lõppemist piduliku koosviibimisega* Alatskivi Lossis. Jõuluüritustel on tavaks saanud teatud riietusstiili järgmine, et tuua elevust traditsioonilistesse üritustesse. Seekordne üritus oli lossi teemaline.

Ühingu suutlikkuse tõstmise ja suhete loomise eesmärgil osalesid juhatuse liikmed katsuorganisatsioonide, EPIKoja ja EMSLi ettevõtmistel ning erinevatel koolitustel.

Pärnu osakonnas toimusid kokkusaamised pea iga kuu. Arutati päevakajalisi probleeme ning tegeleti erinevate kunsti ning käsitöö tegevustega.

Tervisealane tegevus

20-22 august toimus Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsiooni Keskuses Külli Reinupi poolt korraldatud rahvusvaheline **ALS diagnoosi alane konverents „Baltic Bridge”**, kus osales kokku 71 inimest Eestist, Islandilt, Taanist, Soomest, Lätist, Venemaalt. Saadi ülevaade kõikides riikides ALSi haigete olukorrast, olemasolevatest toetussüsteemidest ning abivahenditest. Esinesid rahvusvaheliselt tuntud spetsialistid Mart Saarma ja Andres Metspalu ning põhjamaade terapeutid, kes spetsialiseerunud ALS-haigete toetamisele. Anti välja brošüür „Diktaator ALS”, mida trükiti 500 eksemplari. Üritust rahastati HMNi, partnerorganisatsioonide ning osavõtjate poolt. Konverents oli ainulaadne Baltikumis, kuna varem ei ole siin korraldatud nii kõrgetasemeliste esinejate ning rikkalike kogemustega spetsialistide osalusel ühele lihashaigusele pühendatud üritust.

Projektid

Lõppes mitmeaastane SA Archimedese rahastusega **projekt „Disnet”** ehk Euroopa erivajadustega inimeste ja nende perede tugivõrgustik, kus vaheti kogemusi puuetega inimeste ees seisvate probleemide lahendamisest Inglismaa, Prantsusmaa ja Kreekaga. 2010 toimus viimane õppereis – projekti alguspunkti Bordeaux'sse. Eestist osales viis inimest. Õppereisil tutvuti Bordeaux kohandustega liikumispuudega inimeste jaoks. Silmapaistvaks saavutuseks on kogu linnas uuendatud trammisüsteem, kus kõik trammid ja peatused on igale ratastoolikasutajale iseseisvalt

ligipääsetavad, st. et pole tarvis mitte mingit kõrvalist abi. Tutvuti ka Bordeaux puuetega inimeste hooldusasutusega, kus sai näha nii iseseisva elu harjutamise elamisi kui ka hooldekodu osa.

Koostati ja esitati projekt suvelaagri korraldamiseks, kuid kahjuks ei saadud rahastajalt positiivset otsust.

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit

Auli Lõoke, Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevjuht

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevuse eesmärgiks on Eesti liikumispuudega inimeste inim-, kodaniku-, sotsiaalsete ning majanduslike õiguste kaitsmine ja oma liikmete ja liikmeskonna huvide eest seismine. Tegevusprogrammi aluseks on liikumispuudega inimeste inimõigused, inimväarikus, teistsuguse aktsepteerimine. Liidu missiooniks on olla liikumispuudega inimeste ja nende ühenduste eestkõnelejaks, et aidata kujundada võrdsete võimalustega ühiskonda kõigile. Liitu kuulub 26 organisatsiooni enam kui 2500 liikmega.

2010.a prioriteetideks sarnaselt eelnevatega kujunesid ligipääsetavuse küsimused (s.h. veebiportaalis www.liikumisvabadus.info liikumisvabaduse kaardistamise projekti jätkamine), töö noortega, võrgustikusisene infovahetus, koolitustegevus, avalikkuse teavitamine liikumispuudega inimeste tegevusest ja probleemidest, osalemine heategevusprojektides, mainekujundus.

2010.aastal oli palju rõõmustavat. Kahe aasta jooksul suudeti ellu viia paljude toetajate abil liidu ajaloo suurim heategevusprojekt – Eestisse saabus detsembrikuus liikumispuudega laste raviks mõeldud kõrgtehnoloogiline seade, kõnnirobot, mille rahaline maht oli 350 000 eurot. Raviteenust kõnniroboti abil hakkab osutama Tallinna Lastehaigla 2011. aasta veebruarist.

2009. aastal koostas liit koolitusprogrammi liikumispuudega inimest abistamisest ja nõuannetest suhtlusprobleemidest ülesaamiseks. Koolitus on suunatud inimestele, kel igapäevaselt puudub kokkupuude erivajadustega inimestega (vabatahtlikud, kõrgkoolide õppejõud ja töötajad, bussijuhid ja transporditöötajad jt). Koolitus, kus liikumispuudega inimesed ise räägivad sellest, kuidas peaks abistama liikumisabivahendeid kasutavaid inimesi erinevates situatsioonides, on osutunud väga populaarseks, koolitusi tellitakse aastaringelt. Koolituste korraldamisega teenib liit ka omavahendeid.

Teeb rõõmu, et üha enam tudengeid saab tänu liidu poolt 2005.aastal algatatud tugiteenuste osutamisele kõrgkoolides abi õpingutes. ELIL koordineerib 2010/2011 õppeaastal toetuste saamist juba enam kui 40 tudengile, esimesel aastal oli toetuse saajate vaid nimekirjas 16 õppurit.

2010.a detsembrist alustas elektroonilist ilmumist kuukiri ELILi Teataja. Kuukiri asendab Infolehte, mille ilmumine peatati kaks aastat tagasi rahaliste ressursside nappuse tõttu.

Kuigi 2010.a tegevuste läbiviimisele avaldas mõju jätkuv majanduslangus ja selle tõttu tehtud rahastamiskärped, viidi planeeritu põhiosas ellu. Kavandatu elluviimiseks kirjutati erinevatele rahastajatele täiendavaid taotlusi projektide finantseerimiseks. Rahastamist leidsid mitmed liikumisvabaduse kaardistamise projektid: sõlmiti koostööleping SA Arcimedesega Infotehnoloogia Kolledži ja Tallinna Tehnikaülikooli **õppehoonete liikumisvabaduse auditeerimiseks** ja andmete avaldamiseks liikumisvabaduse infoportaalis. Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahastas projekte

Liikumispuudega noorte õppekäigud loodusesse. Tänu HMN toetusele sai sügisel teoks ELILi 2-etapiline projekt **Puuetega inimeste aktiveerimine tööturul ning motiveerimine ettevõtlusega tegelemiseks**, mille käigus viidi läbi infopäevad kaheksas maakonnakeskuses. SA Dharma ja Tallinna LV rahastasid traditsioonilist liikumispuudega laste suvelaagrit **Julge elada** Tõrvaaugul. Tallinna LV toetas liikumispuudega noorte maikuist Lauluväljakul toimunud üritust – **Party on Wheels**, mis oli avatud üritus kõigile huvilistele. Projekt **Hingelt tugevad 2010**, mille käigus valmisid videofilmid liidu üritustest ja telesaadete seeria, sai rahastuse HMNst. EPI Fondi täiendav toetus võimaldas korraldada vähekindlustatud peredest pärit liikumispuudega lastele **jõulupeo**.

2010.a tegevusprogrammi realiseerimisel olid täiendavate projektide kirjutamisest saadud rahastuse kõrval suureks abiks ka liidu koostööpartnerid ja sponsorid, kelle toetus liidu tegevusele oli suur. Tunnustada tuleb ka liidu vabatahtlikke, kes on panustanud ürituste heaks kordaminekuks oma aega ja energiat.

Toimusid järgmised regulaarsed ja traditsioonilised tegevused/üritused:

Veebileht www.elil.ee. Veebilehte modereerib Meelis Luks, kodulehte täiendatakse ja kaasajastatakse pidevalt - täienes lingikogu, videoteek ja fotoalbum, lisandusid rubriigid infofoorumis jne.

Tänuüritus AASTA TEGU 2009. 18.veebruaril 2010 toimus Eesti Panga Iseseisvussaalil üheksandat aastat järjest traditsiooniline ELILi tänuüritus, kus tunnustati ja tänati 20 heategijat meene ja lilleõiega toetuse ja abi eest 2009.aastal.

Käsmu koolitus- ja puhkelaager 18.-20.06.2010. 3-päevane tiheda programmiga perelaager, osalejaid koos külaliste, esinejate, vabatahtlike ja episoodiliste küllastajatega üle kaheksa. Eelarve kujunes väga pingeliseks, laagrit toetasid paljud firmad ja ettevõtted oma toodangu ja toodetega.

Liikumispuudega laste laager „Julge elada“ 15.-18.07.2010 Tõrvaaugul. Rahastas SA Dharma, transpordiga toetas Tallinna LV. Eesmärgiks seati liikumispuudega laste ja noorte rehabilitatsioon erinevate tegevuste kaudu. Igal päeval toimusid erinevad sportlikud mängud, võistlused, vabaaja tegevused – mängud, voolimine, joonistamine, musitseerimine, ujumine, jalutuskäigud, isetegevus, esmaabi ja vetelpääste õpetus, India kultuuri ja muinaseesti teemapäevad. 25.08.2010 avati Tallinna PIKis laste laagris valminud tööde näitus.

Infoportaali liikumisvabadus - invainfo.ee arendamine. Projekt, mida viiakse läbi koostöös kohalike ühingutega, alustas tööd 2005.a. Projekti raames loodi infoportaalile veebikaart, mis võimaldab kogutud andmeid esitada interaktiivsel kujul. Kõik projektid lõpetatakse infopäevaga laiale asjastuhvitatute ringile, mis annab suurepärase võimaluse selgitada liikumistakistustega inimeste probleeme, pakkuda ja kavandada koostööd.

Kanal 2 saade Tantsud Tähtedega. Neli aastat (2006, 2007, 2008, 2010) on ELIL olnud heategevusliku saatesarja, mille sihtgrupiks on liikumispuudega lapsed, heategevuspartner. Peredega suhtleb ja annetuste jagamist koordineerib ELIL. 2010.a annetus läks liikumispuudega laste raviks mõeldud kõnniroboti ostuks.

Heategevuskross Tanel Leok & sõbrad 09.10.2010

Teist aastat toimus heategevuskross *Tanel Leok ja sõbrad*. Annetustest laekus 180 000 krooni, mis jagunes 18 õnnetusel liikumispuude saanud lapse vahel.

08.11.10 toimus Nukuteatris pidulik pressikonverents, kus anti üle sümbolne tšekk.

Liikumisvabaduse küsimused: endiselt testisid liidu eksperdid uusehitiste ja renoveeritud ehitiste ligipääsetavust, andsid sellele hinnangu ja vajadusel nõustasid kitsaskohtade likvideerimiseks. Tehti kirjalikke järelepärimisi ja vajadusel avalikustati rikkumised meedias.

28.-31.10.10 Konverents Vilniuses *Puuetega inimeste õigused ja tegelikkus* (*Disability rights and reality*) Soome, Läti, Leedu ja Eesti liikumispuudega inimeste katusorganisatsioonide esindajate osavõtul. Konverents lõppes ühisavalduse, mis kutsub riike üles järgima ÜRO puuetega inimeste konventsiooni, vastuvõtmisega. Põhisündmused võttis videosse V. Bogatkin, millest valmis telesaade Tallinna TV jaoks.

2010.a liitus Eesti Liikumispuudega Inimeste Liiduga Viljandi Ratastooliklubi, tegevuse lõpetas Jõgevamaa LIÜ, kes arvati liidust välja. Novembri lõpus toimus üldkoosolek, kus valiti liidule uus juhatuse. Juhatuse esimehena jätkab A. Leemets, liikmetena T. Sihver, K. Viisimaa, J. Järve, A. Vool, H. Otsa ja A. Vool.

Eesti Neeruhaigete Liit

Kirke-Anneli Kuld, Eesti Neeruhaigete Liidu juhatuse esimees

Eesti Neeruhaigete Liit asutati 22.12.1997. aastal, sinna kuuluvad Tartu Neeru-haigete Selts ja Põhja-Eesti Neeruhaigete Selts.

Liikmete jagunemine piirkondlike ühenduste vahel on järgmine:

Põhja-Eesti Neeruhaigete Selts 107 liiget

Tartu Neeruhaigete Selts 58 liiget

2010. aastal jätkus Eesti Neeruhaigete Liidu põhikirjaliste eesmärkide täitmine, viimaks ellu patsiente abistavat neerupoliitikat ja võimaldamaks seltside liikmetele ühistegevust.

- Haigete parema elukvaliteedi saavutamine
- Haigete toimetuleku taseme tõstmine
- Haigusega seonduva füsioloogilise ja psühholoogilise muutuse selgitamine
- Patsientide elustandardi tõstmine, nende pereliikmete koolitamine
- Neeruhaigete ja nende liikmesorganisatsioonide huvide kaitsmine ja esindamine
- Liikmesorganisatsioonide toetamine - koolitustegevus, nõustamine, informatsiooni edastamine, läbi praktiliste tegevuste omavahelise koostöö ja meeskonnatunnetuse suurendamine
- Funktsioneeriva ja toimiva jätkusuutliku neeruhaigete ühenduse töö tagamine
- Teavitustöö meedias, kaasinimeste positiivne häälestamine

2010. aastaks on paljud siiratud neeruga patsiendid asunud tööle vastavalt oma füüsilistele võimetele. Motivatsiooniks parem majanduslik toimetulek, enese proovilepanek ning usu tekkimine, et tulla toime.

2010. aastal tehti 39 neeru siirdamist, neist elusdoonoriga 4.

Seisuga 29.09.2010 oli ootelehel 45 inimest, neist 24 mehed, 21 naised.

Siiratute keskmine vanus oli 46,3 aastat (vahemik 7-77 aastat).

Ootelehel viibiti keskmiselt 18,8 kuud (vahemik 0-68 kuud).

Hemodialüüsravi saab 31 inimest, peritoneaaldialüüsravi 13 inimest, predialüüsi 1 inimene.

Sugulaste organdoonorlusest keeldumise protsent aastatel 2005-2009 oli 31%.

Kadaveersetest doonoritest aastatel 2005-2009 oli potentsiaalseid doonoreid 57% ja tegelikke doonoreid 43%.

2010. aasta tegevus

Osaleti Eesti Puuetega Inimeste Koja ja Tallinna Puuetega Inimeste Koja töös, jätkati koostööd Sotsiaalministeeriumiga, Eesti Puuetega Inimeste Fondi ja teiste puuetega inimeste organisatsioonidega ning fondidega.

Kommunikatsioon hõlmas suhtlemist patsientidega, haiglatega ja vastava eriala arstide/spetsialistidega. Regulaarne koostöö oli neeruhaigete patsientide esindusorganisatsioonidega.

- Esitati täiendus- ja parandusettepanekuid neeruhaigeid puudutavasse seadusandlusesse eeskätt haigete elukvaliteeti ja õigusi käsitlevates küsimustes. 2009. aastal alustas Eesti läbirääkimisi liitumaks rahvusvaheliste elundivahetusorganisatsioonidega Eurotransplant ja Scandiatransplant. Enne liitumist peab Eesti täpsustama siseriiklikku süsteemi, looma õigusliku aluse ja töötama välja organisiirdamise kontseptsiooni. 2010. aastal tutvuti Euroopa Parlamendis vastu võetud direktiiviga elundisiirdamise kohta, mis on kõigile Euroliidu liikmesriikidele kahe aasta jooksul ülevõtmiseks kohustuslik direktiiv. Sama eurodirektiiv näeb ette, et iga riik peab looma pädeva keskuse, mis vastutab elundisiirdamise koordineerimise eest.
- Toimusid volinike koosolekud 2 korda aastas, kus kinnitati eelmise aasta majandusaasta aruanne ning koostati järgmise aasta tegevuskava. Valiti uus Eesti Neeruhaigete Liidu (edaspidi ENL) juhatuse esimees. Arutati päevakajalisi küsimusi.
- 11. märtsil 2010. aastal toimus koostöös Põhja-Eesti Regionaalhaigla nefroloogidega ja Eesti Nefroloogide Seltsiga rahvusvahelise neerupäeva tähistamine.

Rahvusvaheline Nefroloogide Selts ja Rahvusvaheline Neerufondide Föderatsioon on kuulutanud märtsikuu teise neljapäeva ülemaailmseks neerupäevaks, mille eesmärk on suurendada inimeste teadlikkust neerudest, nende ülesannetest ja võimalikest ohtudest. Neerupäeva juhtmõttena otsustati pakkuda inimestele tasuta neeruhaiguse skriiningu võimalust.

- Tähistati elundidoonorite päeva.

Elundidoonorite austuseks ja mälestuseks istutati 16. mail 2010. aastal valge pihlakas Sõpruse parki Põltsamaal. Päeva motoks oli «Täname, et hoolid», päev oli pühendatud kõigile doonoritele ja nende lähedastele. Põltsamaa Niguliste kirikus juhatas vaimuliku mõtisklusega päeva mõtteni õpetaja Arho Tuhkru, kes rõhutas, et iga päeva tuleb võtta kingitusena, kuna kõik, mis puudutab elu või elu lõppemist, ei ole meie endi teha. Ta rääkis tänust, mida tunneme nende vastu, kelle elundi toel saab jätkuda mõne teise inimese elu.

Kiriklikule osale, kus musitseeris prantsuse pianist Nicolas Scriabine ja kelladeansambel Campanelli, järgnes koosviibimine Sõpruse pargis, kuhu istutati valge pihlakas, mis sümboliseerib hoolivust.

Üritusel esinesid sõnavõttudega Jõgeva maavanem hr Viktor Svjatõšev, Põltsamaa linnapea hr Jaan Aiaots, Eesti USA saatkonna pressi- ja kultuuriatašee hr William O'Connor, Tartu Ülikooli Kliinikumi vanemarst-õppejõud dr Peeter Dmitrijev.

Igal aastal vajab Eestis uut elundit enam kui poolsada inimest. Kõige rohkem siiratakse neeru, aga ka maksa, silma sarvkesta, veresooni, vere tüvirakke ja luid.

- 23.- 25.juulini 2010. aastal toimus Võrtsjärve ääres, Vaiblas, Eesti Neeruhaigete Liidu suvekool patsientidele, nende lähedastele ja tugisikutele. Suvekooli peaeesmärk oli pakkuda sihtgrupile erinevaid loovteraapilisi tegevusi, mis toetaksid läbi praktiliste tegevuste positiivsemat eluhoiakut, et rasketest haigusega seotud hetkedest paremini üle saada. Lisaks toimusid kogu suvekooli jooksul informatiivsed kohtumised ja vestlused haigusega, raviga seotud teemadel.
- Osaleti Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Eesti Puuetega Inimeste Koja õpetajatele mõeldud teatmiku väljaandmisel. Teatmik õpetajatele „Märka ja toeta last. Sagedamini esinevad tervises seisundid ja puuded õpilastel“ (Tallinn, 2010) käsitleb ka neeruhaigusi.

Rahvusvaheline suhtlemine

2010.a jätkus koostöö rahvusvaheliste neeruhaiged ja siiratud organitega patsiente ühendavate organisatsioonidega. 4. -6. juunini 2010. aastal osaleti Euroopa Neeruhaigete Patsientide Föderatsiooni Peaassambleel Šveitsis, Zürichis. Peaassambleel arutati ühtse neeruhaiguste ravi läbiviimise põhimõtteid ning otsiti ja jagati kogemusi tekkinud kitsaskohtade lahendamiseks. Samuti arutati neeruhaiguste ravi kajastamise võimalusi Euroopa Liidu erinevates komisjonides, et aidata välja töötada üleeuroopalisi neeruhaigusi puudutavaid direktiive.

Suhtlemine meediaga

Kommunikatsioonivahenditena olid kasutusel meedia, ENL'i veebileht www.neer.ee. 2010. aastal jätkus koostöö ajakirjandusega, ilmusid artiklid „Eesti Päevalehes“, „Maalehes“, „Postimehes“, „Vooremaas“, „Eesti Kirikus“ jt., esineti Eesti Rahvusringhäälingus jm. ENL-i kodulehele lisati uusi materjale, sealhulgas informatsiooni inglise ja vene keeles.

Kokkuvõtteks

Eesmärgid pidevalt täiustada ENL-i arengukava ja tegevusplaani vastavalt neeruhaigete ja nende pereliikmete vajadustele, lahendada finantsprobleeme ning saavutada kokkuleppeid, täideti. Saavutati soovitud tulemused veebilehe haldamisel ja suvekooli läbiviimisel, kus Eesti eri piirkondade neeruhaiged patsiendid said omavahel suhelda ja kogemusi vahetada, et paremini adopteeruda ühiskonda. Suvekooli tegutsemise käigus tekkis soe suhtumine tugisiku tegevusse, mis toimib automaatselt sama haigust põdevate inimeste seas. Igakülgne informatsioon aitab kaasa paremale toimetulekule elus.

Eesti Parkinsoniliit

Ahti Jundas, President, Eesti Parkinsoniliidu juhatuse liige

Eesti Parkinsoniliit on puuetega inimeste vabatahtlik ühendus. Juriidiliselt oleme mittetulundusühing. Eesti Parkinsoniliit tegutseb alates 2002.a. katusorganisatsioonina ühendades kohalikke Parkinsoni tõve põdejate ja nende tugisikute organisatsioone. Sündisime Tallinna ja Tartu seltside järeltulijana Võru Kubija suvelaagris. Aja jooksul oleme kasvanud üle neljasaja liikmeliseks organisatsiooniks. Liikmeid oli 2010. aastal 7 seltsi/ühingut: Ida-Viru, Narva, Pärnu, Rakvere, Saaremaa, Tallinna, Tartu ja Valga PHS.

Parkinsoni tõbi (PH) on krooniline, progresseeruv kesknärvisüsteemi haigus, mille põhilisteks vaevusteks on liikumisvõime vähenemine liigutuste aegluse, käte ja jalgade värina, üldise kohmakuse tõttu. PH on vanemate inimeste haigus. Eestis on ligikaudu 2500 haiget

Eelpoolnimetatud haiguse iseärasused tingivad ka tegevussuunad ja ettevõtmised, sõltudes hetkeseisunditest, ilmast ja vanuselistest põhjustest. Seetõttu on liikmete hulgas ka palju tegevusest tervislikel põhjustel eemalejäävaid inimesi. Mitmeski seltsis on raskusi seega tegutsemis – ja organiseerimis võimeliste liikmete leidmisega, mistõttu kogu raskus langeb juhi/eestvedaja õlgadele. Lähtudes sellest pöörame käesoleval aastal suurt rõhku aktiivi koolitamisele ja uute organiseerimis-võimeliste eestvedajate leidmisele. Laiendame juhtide silmaringi, parandame teadmisi raamatupidamise, õiguse, psühholoogia ja paljude teiste hetkesituatsioonidest sõltuvatel teemadel.

Augustikuus Kopro talus toimunud üldkoosolekul valiti järgnevak kaheks aastaks uus EPL juhatus ja teeneka presidendi Heino Boikovi mantlipärijaks Ahti Jundase. Asepresidendi tiitlit kannab jätkuvalt Tallinna PHS esimees Eero Kaalep.

Aasta ettevõtmised

1. Regulaarsed tegevused kohtadel:

- Seltsides toimusid kord kuus toimetulekut toetavad informatiivsed koosviibimised – seminarid . Igaks seminariks on kutsutud esinema üks spetsialist sotsiaal -ja/või tervishoiu valdkonnast. Toimusid kogemuste vahetamine ja arutelu parema toimetuleku võimaluste saavutamises. Korraldatavate seminaride loengute temaatikate valikul arvesti liikmete soove ja ettepanekuid vajaminevate teadmiste osas.
- Kord aastas, aprillikuu alguses, toimus mitmes seltsis J. Parkinsoni sünniaastapäeva tähistamine. Sellel päeval meenutati Parkinsoni haiguse ajalugu ja räägiti haiguse ravist tänapäeval. Esines lektor (kohalik närviarst või sots. töötaja).
- Tallinna ja Tartu seltsides toimusid iganädalased ravivõimlemise tunnid
- Seltsides peeti aasta lõpus koosviibimine, kus tehti aastast kokkuvõte.

2. Ülevabariigilised ettevõtmised

- Laagriteks ilmus seltside ühine infoleht. Infoleht sisaldas Parkinsoni tõve haigetele vajalikku informatsiooni haiguse tekkest, avaldumisvormidest, ravist, ravimitest, teiste haigete kirjutisi oma elust, toimetuleku – ja rehabilitatsioonivõimalustest. See informatsioon on suunatud eelkõige nendele haigetele, kellel on kaugemale arenenud Parkinsoni tõbi ja ei ole suutelised seltside üritustest vahetult osa võtma või soovivad teadmisi kinnistada.
- Üritused ja loengud salvestati osaliselt trükistena infolehtedel, audio- või videomaterjalina edaspidiseks levitamiseks seltside liikmete seas. Esialgu kammitsevad tehnilised küsimused.
- Parkinsoni tõve haiged saavad oma kodulehelt vajalikku informatsiooni haiguse ravi ja ravimite kohta ning liidu ja seltside tegevusest.
- Kahjuks ei võetud osa Euroopa Parkinsoni Haiguse Assotsiatsiooni tegevusest ja ei osaletud EPDA Peaassamblee 2011.a.istungjärgul ja nooremate Parkinsoni tõve haigete kokkutulekul. Kanditaadi leidmisega hilinedes tuli sellest loobuda. Siiski saime rahvusvahelist infot
- Traditsiooniliselt, kord aastas, aprillikuu alguses, toimus Tartus Dr. J.Parkinsoni sünniaastapäeva (11. aprill) tähistamine. Tartu PH Selts koos EPL-ga viis läbi tähtpäeva puhul ülevabariigilise konverentsi. Traditsiooniliselt esines tuntud lektor välismaalt, üks Tartu nimekas spetsialist ja kolmas esineja on Parkinsoni seltsi liige.

- Suvel toimus Viljandimaal Kopra turismitalus Parkinsonihaigete rehabilitatsiooni laager, mis sisaldas erinevate spetsialistide koostöös valminud mitmekülgset rehabilitatsiooniprogrammi. Osales 62 esindajat vabariigi seltsidest. Toimused loengud, vestlused, ravivõimlemine, loovtegevused, ühismängud. Õpiti koos rivitantsu ja vaadati õppefilmi. Ürituse kavandas ja viis läbi Tartu PHS koostöös EPL ning teiste seltsidega
- Talvine õppe- ja rehabilitatsioonilaager toimus Tallinnas Pirital õdusas Ecolandi hotellis. Ürituse kavandas ja viis läbi EPL juhatus kaasates ka Tallinna PHS. Üritus toimus 28.-30. nov. Reg. osavõtjaid 74, kuid osales osadel loengutel mitu vabakuulajat kohalikust seltsist, kes mingil põhjusel ei saanud kauem kohal olla.
 - “Mäluhäired vanemaealistel” dr. Ülle Krikmann,
 - “Parkinsoni tõve staadiumid” ja “Kasvajad Parkinsoni tõve põdejalatel” - lektor dr. Inna Rubanovitš,
 - “Uut Parkinsoni haiguse ravis Inglismaal ja teistes maades” – dr. Katrin Sikk,
 - “Jalgade hooldusest Kristina Kams,
 - “Igapäeva eluga toimetuleku nõuanded „ Regina Palatu,
 - “Mälu ja selle treening” Tauri Tallermaa,
 - “ Viipekeel ”- Kylliki Bode.

Osaleti kunstiteraapia tunnis, võisteldi viktoriinis, kuulati vaadati seltside esinemiskavu, oli võimalik suhelda teiste sama diagnoosiga inimestega Eestist. Tänu sponsorite abile ravimifirmadest ja hotelli soodsale pakkumisele saime plaanitud 45 inimese asemel võtta vastu 74 kõigi seltside esindajat. (v.a. Saaremaa)

- Alustasime koolituse korraldamisega seltside juhtidele ja aktivistidele, et kujundada kompaktned ja hästitoimivad organisatsioonid. Meditsiinivaldkonna spetsialistide täiendõppe suunamine ja arendamine, et välja kujundada Parkinsoni tõvega inimestega tegelevate spetsialistide võrgustik, jääb ka meie huviorbiiti. Viimane rohkem TÜ närvikliiniku juhtivate arstide õlule.
- Rahvusvahelise pressis ja erialastes väljaannetes on väga palju vajalikku ja õpetlikku. Keeleliste raskuste tõttu jäävad need meie haigetele kättesaamatuks. Vaatamata keeleseadusele jääb ka vabariigis ilmuv teave paljudele muukeelsetele arusaamatuks. Seega alustasime ja jätkame teatme ja infomaterjalide tõlkimist teistest keeltest eesti keelde ja eesti keelest vene keelde, levitades sellega teadmisi ja kogemusi ka võõrkeeli mitteoskavate ja mitteeestlaste seas. Kahjuks piirab tänuväärset ettevõtmist tõlkijate vähesus ja rahalised vahendid. Möödunud 2010. aasta tõi ehk mingi muutuse ja mõtteviisi EPL töös. Muret teeb vaid eestvedajate väsimine ja aktiivsete tegijate vähesus seltsides. Edaspidi tahaks rohkemat suhtlemist ja koostööd ka EPI Koja teiste liitude vahel, mis siiani ei ole jalgu alla saanud.

Eesti Pimedate Liit

Ago Kivilo, EPL juhatuse esimees

Eesti Pimedate Liidu liikmeks oli seisuga 1. Jaanuar 2011 16 nägemispuudega inimeste organisatsiooni. EPL liikmetel on ühtekokku 1796 füüsilisest isikust liiget. Kuuteistkümnest EPL liikmest 10 ühendavad nägemispuudega inimesi ning need organisatsioonid tegutsevad erinevates maakondades.

Kolm liikmesühingut on nägemispuudeliste teenust pakkuvad MTÜ-d ning nendeks on heliraamatute salvestaja, Pimedate Infoühing „Helikiri”, nägemispuudega inimestele mõeldud abivahendeid pakkuv MTÜ „Jumalalaegas”, rehabiliteerimisteenust pakub MTÜ Nägemispuudega Inimeste Rehabiliteerimiskeskus (NIRK).

MTÜ Pimemassööride Ühing ühendab nägemispuudega massööre ning pakub koolitusteenust.

Nägemispuudeliste laste vanemad on ühinenud Eesti Nägemispuuetega Laste Vanemate Liitu (ENLVL).

SA Juht- ja Abikoorte Kool valmistab ette pimedatele juhtkoeri.

Eesti Pimedate Liit on oma kaheksakümne üheksa aasta pikkuse ajaloo jooksul tegelenud nägemispuudega inimeste probleemidega. 2010. aastaks oli püstitatud eesmärk leida võimalikult palju koostööpartnereid ja nendega koostöös viia läbi tähtsüritusi, mis said ka enamuses teoks.

EPL peamisteks koostööpartneriteks olid 2010.a. Eesti Puuetega Inimeste Koda, Eesti Pimedate Raamatukogu, MTÜ Kakora, Tartu Emajõe Kool, Tallinna Heleni Kool, Eesti Tervishoiu Muuseum, ID-Balti, Lions liikumise Tallinna ühendus ning kohalikud puuetega inimeste kojad ja teised puudega inimeste organisatsioonid.

Partneritega koostöö kaudu toimus märkimisväärne edasimineku EPL tegevuses.

Puudespetsiifilist ja sotsiaal-, psühholoogilist eesmärki täitis rehabilitatsiooni - ja koolituskursus „Aita ennast ise” läbiviimine Loksa Ravikeskuses 20-22.06.2010.a ja 10-12.12.2010.a. eesti ja vene gruppidele. Koolitus on suunatud neile, kes on alles jäänud puudeliseks või ei ole seda koolitust enne saanud.

21.saj. märksõnaks on informatsiooni levitamine, omamine ja edasiandmine.

Selles vallas on välja antud infoajakiri Valguse Kaja 2 numbrit, milles leidis kajastamist enamuses meie tegevusi.

Eesti Pimedate Liidu muusikalised üritused:

- 9.mai kevadkontsert,
- 22.mai ühendpuhkpilliorkestri kontsert-lindistus.

Muusika on valdkond, kus nägemispuudelised on eriti võimekad ja saavad ennast edukalt arendada ja tunda rahuldust tehtust.

Organisatsiooni tegevus vabariiklikul ja rahvusvahelisel tasandil oli aktiivne.

Osaleti koostöös Balti- ja Põhjamaade nägemispuudeliste organisatsioonidega ning Euroopa ja Maailma Pimedate Liiduga.

25 – 26. novembril 2010.a. toimus Balti Komitee raames Balti riikide nägemispuudega inimeste üleriigiliste organisatsioonide esindajate 11. kohtumine, Jurmalas. Esindatud olid kõik Balti riigid esimeeste tasandil ning välissuhetega tegelevad töötajad.

Konverentsi teemad (EPL-st 3 ettekannet):

- tööhõive,
- kutsealane koolitus,
- abivahendid,
- keskkonna ligipääsetavus.

Anti ülevaade oma maa nägemispuudega inimeste elust ja oma organisatsiooni tööst pimedate ja vaegnägijate huvide esindamisel riiklikul tasandil.

2010.a. oli Eesti Pimedate Liidule külalisterohke:

- 1.juunil külastasid meid Soome Arla näg.puudeliste koolituskeskuse õpilased ja õpetajad. Neid huvitas näg.puudeliste raamatukogu ja massaažikool. Soome Nägemispuudeliste Teater andis etenduse Louis Braille elust Eesti Tervishoiu Muuseumi ruumes.
- 22.04.2010 Soome-Eesti Pimedate Liitude juhtkondade ja väliskomisjoni liikmete kohtumine Tallinnas. Teemaks: Soome näpunäited euro tulekuks, mida vajaks näg.puudelised selles olukorras.
- 20.07.2010 Saabusid lätlased, keda huvitas pimemassööride koolitus ning sport (pimedate lauatennist).
- 08.09.2010 külastas Tallinnat nägemispuudega inimeste rühm Hispaaniast.
- 29.09-01.10.2010.a. külastas Euroopa Pimedate Liidu esimees, Colin Low Eesti Pimedate Liitu, Eesti Puuetega Koda, Heleni Kooli, Hoiuraamatukogu, Pimemassööride Kooli, Euroopa maja ja tutvus Tallinna linnaga.

24-25.sept.2010.a. Nägemispuudeliste tööhõive alast konverentsist Pariisis, ning 11-14.novembril 2010, toimus Viinis PROGRESS programmi raames EBU konverents „Kaasav Euroopa puuetega inimesed kui positiivne inimkapital tänapäeva ühiskonnas”, osales Monica Lõvi.

15.oktoobril tähistati Valgekepi päeva ulatusliku programmiga kõikides meie liikmesühingutes.

Sel aastal pöörab EPL erilist tähelepanu oma 90.aastapäeva tähistamisele ja konverentsi korraldamisele „Edu tagab parem haridus“.

Eesti Pimekurtide Liit

Raissa Keskküla, tegevjuht

Eesti Pimekurtide Tugiliit (EPKT) on lastevanemate poolt 1994.a. loodud MTÜ, mille tegevus on suunatud nii laste kui ka täiskasvanud pimekurtide toetamiseks. Eesmärgiks on toetada pimekurtide inimeste toimetulekut, nende võimalusi osaleda ühiskonnaelus, kaitsta nende õigusi ja tutvustada selle spetsiifilise puudega inimeste vajadusi ühiskonnale.

Tugiliidus on 67 liiget, kuid meie tugivõrgustikku on haaraatud tunduvalt rohkem inimesi. Tegeleme üle 120 lapse ja 56 täiskasvanuga ning nende partneritega (lapsevanemad, tõlgid, abiõpetajad, sotsiaaltöötajad jne). Kuna meie kontingent ei saa enamatel juhtudel suhelda teiste inimestega ilma viipekeele või taktilise viipekeele tõlgi

abita ja ilma spetsiaalset õpetust saanud inimesteta, siis on meie tegevusega haaratud väga lai tugivõrgustik.

Suurt töömahtu nõuab töötajate ja abistajate koolitamine ning lastevanemate ja pereliikmete nõustamine.

Püstitatud eesmärkide täitmiseks on Pimekurtide Tugiliidu tegevusprogramm jaotatud põhitegevusteks ning projektipõhisteks tegevusteks:

Pimekurtide Tugiliidu igapäevane töö.

Tugiliit esitab omapoolseid arvamusi ja ettepanekuid EPI Koja, Sotsiaalministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning teiste poolt esitatud seaduseelnõude ja erinevate strateegiadokumentide väljatöötamisele. Samuti levitame ühiskonnale teavat Tugiliidu tegevusest ja pimekurtide ning nägemis-liitpuudga inimeste vajadustest ja tegevusest.

Üks kord aastas toimuval üldkogul tehakse kokkuvõtte eelneva aasta tegevusest ja kavandatakse käesoleva aasta tegemisi.

2010.a. pühendati Helen Kelleri 130.sünniaastapäevale. Seoses sellega toimusid erinevad üritused, mille kaudu andsime ülevaate Helen Kellerist ja tema elutööst.

Avaüritus toimus 2.märtsil Tallinna Heleni Koolis, kus osales üle 150 inimese. Samas allkirjastati koostööleping Eesti Kujurite Ühenduse ja Eesti Pimekurtide Tugiliidu vahel. Selle lepingu eesmärgiks oli luua professionaalsete skulptorite ning nägemis-kuulmispuudega lastele ja täiskasvanutele ühine kokkupuutevõimalus kunstimaailmas. Koostöö tulemusena said nägemis-kuulmispuudega inimesed teavet skulptuuri olemusest ning ajaloost, esil oli kaheksa skulptori töid, milledega lapsed ja täiskasvanud said kahe kuu jooksul tutvuda (skulptuure sai kätega uurida). Nägemis-kuulmispuudega lastele ja täiskasvanutele viidi läbi kursused, kus nad valmistasid talgikivist skulptuurid, mis olid koos kümne professionaalse skulptori töödega esil näitusel „Meelepete“ Disaini- ja Arhitektuurigaleriis Tallinnas. Avamisel, oli näitusesaal tulvil huvili ja näitus leidis kajastamist ajalehes SIRP ning EPIK ajakirjas SINUGA ja Pimedate Liidu VALGUSE KAJAS.

2010.aasta jooksul kajastati Pimekurtide Tugiliidu tegevust erinevate meediakanalite kaudu, näiteks:

ETV1 – „Pealtnägija“ saates näidati tööd lastega.

ETV1- aktuaalses kaameras tutvustati näitust „Meelepete“.

TV2 - Helen Kelleri aasta lõpetamist esitleti viipekeelsetes uudiste saates.

TV3 – saates „Eestimaa uhkus“ tutvustati pimekurtide ja nägemis-liitpuudega laste õppimisvõimalusi Tallinnas.

Jäädvustamiseks saadud kunstikogemusi, valmis video „Talgised käed“. Video tutvustab nägemis-kuulmispuudega laste talgikivi koolitust. Valmimas on kogu Helen Kelleri aastat tegevust tutvustav video.

Tugiliidu tegevuse proovikiviks kujunes lastekodust iseseisvasse ellu astuvale pimedale neiule õppimisvõimaluse leidmine. Vaatamata pingutustele ei õnnestunud neil asuda õppima Astangu Rehabilitatsioonikeskusesse. Väljapääsuks kujunes

Tööhõiveameti toetusel tööharjutuse võimalus OÜ Hariner. Kuna Tugiliidu arvates on vajalik lahendada nägemispuudega inimeste õppimisvõimalus Astangu RK, siis jätkatakse võimalusel koostööd selle nimel.

Hästi on sujunud koostöö Sotsiaalministeeriumi, Eesti Puuetega Inimeste Koja, Eesti Puuetega Inimeste Fondi, Tallinna STA, Eesti Pimedate Liidu, Eksami- ja Kvalifikatsioonikomisjoni, Tallinna Lastehaigla, Tallinna Heleni ja Tartu Emajõe koolide, Vanalinna Hariduskolleeiumi jt. asutustega.

Eesti Pimekurtidwe Tugiliidu välissuhted

Koostöö USA Hilton/Perkins programmiga on jätkunud ühedeistkümnendat aastat. Selle koostöö raames toetatakse pimekurtide ja nägemis-liitpuudega lapsi ja nende peresid ning koolitatakse töötajaid.

Huvi erialaste koolituste vastu on väga suur, vajalik oleks riiklikku täiendkoolitussüsteemi, et kindlustada puudespetsiifiliste spetsialistide olemasolu Eestis.

Heaks koostööpartneriks on Soome Nägemispuudega Inimeste Liit. 2010.a. külastasid tugiliidu töötajad Helsingi IIRIS keskust, kus saadi puudespetsiifilist teavet ja tutvuti Soome nägemispuudega inimestele suunatud teenustega.

Pimekurt laps koos vanematega osales Tšehhis toimunud Ülemaailmsel pimekurtide laste perekursusel, kus vanemad said nõustamist ja teavet pimekurdi lapse kasvatamiseks.

Juhatuse liige (pimekurdi lapse ema) osales Pimekurtide Maailma-organisatsiooni töös Itaalias.

Tugiliidu tegevusega käisid tutvumas 32 USA üliõpilast, kes olid tutvumikoolitusel Põhjamaades, et võrrelda erinevate riikide tööd pimekurtidega. Tutvumiskoolituse korraldajaks on Taani Koolituskeskus, kellega meil on neljandat aastat kestav koostöö.

Aastaid kestav koostöö on Tugiliidul Soome Pimekurtide Liiduga. Oleme saanud nendelt puudespetsiifilisi materjale ja tõlkinud neid täiendkoolituste läbiviimiseks.

Pimekurtide Tugiliidu projektid:

Rehabilitatsioon.

Eesmärgiks on anda lastele ja täiskasvanutele puudespetsiifilist rehabilitatsiooniteenust ja nõustada pereliikmeid.

Teenuse osutamiseks külastasid töötajad laste kodusid, kus nõustasid vanemaid ja teisi pereliikmeid.

Lastele ja täiskasvanutele õpetati erinevaid oskusi (liikumist ja orienteerumist, punktkirja, toimetulekuoskusi). Viidi läbi laste ja täiskasvanute rehabilitatsioonikursused, kus osalesid ka pereliikmed.

Nägemispuudega laps tavakoolis.

Projekti eesmärgiks oli toetada tavakoolis õppivaid pimedaid lapsi.

Viidi läbi nõupidamine koos lastevanemate ja abiõpetajatega ning räägiti kitsaskohtadest, mis vajavad lahendamist. Kõige pakilisem oli punktkirjas raamatute vajalikkus ja laste sotsiaalse võrgustiku laiendamine.

Punktkirjaraamatute väljaandmise kitsaskohti arutati raamatuid väljaandvate asutustega ja tulemusena said kõik lapsed vajalikud raamatud. Kuna aga raamatute kvaliteet ei ole ühtlane ja jätab soovida, siis otsustati jätkata punktkirjastandardi väljatöötamisega seotud küsimuste kooskõlastamist ka edaspidi.

Et laiendada tavakoolis õppivate laste sõpruskonda, loodi sõpruskond NÄPI. Nägijad ja pimedad lapsed veedavad ühiselt aega mängides erinevaid lauamänge jne. Nägijatele lastele õpetati saatmist, et nad edaspidi saaksid koos pimedatega käia muuseumides ja erinevatel üritustel.

Nõustamisteenus pimekurtidele ja pimedatele inimestele.

Projekti eesmärk on nõustada pimekurtide ja pimedate laste ning täiskasvanute partnereid (pereliikmed, abiõpetajad, sotsiaaltöötajad jne). Projekti abil leiti uusi lapsi ning perdele anti teavet rehabilitatsiooniplaani taotlemisest ning teenustest. Hiljuti nägemise kaotanud laste pered said teavet pimedate laste õppimisvõimalustest ja toetavatest teenustest. Kuna pimekurtidel on suureks probleemiks suhtlemine teiste inimestega, siis õpetati taktilist viipekeelt pereliikmetele ja omavahelist suhtlemist.

USA Hilton/Perkins programmi projekt.

Projekti eesmärk on laste ja nende pereliikmete toetamine ja töötajate täiendkoolitus. Tüfopedagoog uuris uusi lapsi ja anadis lastevanematele spetsiifilisi teadmisi laste arendamisel. Töötajate koolitus viidi läbi koostöös Tallinna Ülikooliga. Koolitust viisid läbi õppejõud USAst ja kohapealsed lektorid. Osalejaid oli 54, kellest 15 olid üliõpilased ja teised töötajad Eesti erinevatest koolidest.

Ristivanemate projekt koostöös Soome Rootsikelsete Nägemispuudega Liiduga.

Projekt on suunatud lastele. Eesmärgiks on toetada laste puudespetsiifilist õpetust ja muretseda erinevaid abivahendeid.

Kokkuvõttes võib 2010.a. tegevusega rahule jääda, kuid nagu aruandest nähtub on veel küllaldaselt kitsaskohti, mis vajavad lahendamist. Suureks abiks on olnud EPIK koolitused ja omavahelise teabe jagamine. Jätkata tuleks EPIK eri puudeliikide ja maakondlike organisatsioonide tegevuse tutvustamist, et tunda ja tunnetada puuetega inimeste tegemisi ja olukorda Eestis.

Eesti Sclerosis Multiplex'i Ühing

Pille-Katrin S. Levin, juhatuse esinaine

Sclerosis Multiplex'i Ühing loodi 1990. aastal ning koondab *sclerosis multiplex*'iga inimesi, nende lähedasi, tugiisikuid ja professionaale. Praeguseks on aktiivselt tegutsevate eneseabiühingute läbi Tallinnas, Tartus, Pärnus, Viljandis, Kohtla-Järvel ja Narvas ühingus kokku 465 liiget.

2010. aastal tähistas SM Ühing oma 20. tegevusaastat ning paljuski möödus see aasta pidulikus meeleolus. Märtsikuus toimus ühingu sünnilinnas Tartus sealse ühingu korraldatud pidulik koosolek, kus esinesid ühingu asutajad ning tunnustati jätkusuutlikku tegevusse panustajaid. Mai lõpus tähistasid kohalikud ühingud

rahvusvahelist SM päeva (World MS Day), sellega seoses olime rohekm nähtavad ka üleriigilises meedias. Suviseks tähtsündmuseks oli traditsiooniline kokkutulek, mis võõrustas ka sõpru Lätist ning Leedust – meil toimus Baltikumi SM Liidu laager. Septembris aga pidasime tõeliselt sünnipäeva – SM Ühingu 20. ja SM Keskuse 10. aastapäeva tähistas kahepäevane rahvusvaheline konverents Viru Konverentsi-keskuses. Esimesel päeval, kus fookuses SM ja selle diagnoosiga inimesed, meenutasime ajalugu, avaldasime tänu ühingu asutamise juures olnutele ning kuulasime loengut maailma juhtivalt teadlaselt, SM ala arvamusiidriit prof. Giancarlo Comi'lt. Sellel üritusel osales kokku 200 inimest. Teine päev oli suunatud perearstidele ja neuroloogidele ning siis räägiti kuumadest teemadest kaasaegses neuroloogias. Üritus toimus ühingu ja keskuse koostöös ning erinevate sponsorite toel. Suvelaagris toimunud üldkoosolekul valiti ühingule uus juhatus (Vladislava Vassitškina, dr Katrin Gross-Paju, Pille-Katrin Siilmann Levin, Sirje Parts, Piret-Karin Sula), juhatuse esinaiseks sai Pille-Katrin S. Levin. Ühingu suutlikkuse tõstmise, suhete loomise ja rahvusvahelises tegevuses osalemise eesmärgil toimus ka mitu välissõitu: mais osales Vladislava EMSP (Euroops SM Platvorm) aastakongressil ning Kristina ja Martin EMSP Noortekonverentsil. Sügisel käisid Pille-Katrin ja Vladislava MSIF (Sclerosis Multiplex'i Rahvusvaheline Föderatsioon) komisjonide koosolekutel ja ECTRIMS'i (Euroopa SM Ravi ja Rehabilitatsiooni Komisjon) seminaridel Göteborgis ning EMSP Euroopa rahastamisvõimalusi ning liikmesorganisatsioonide tihedamat koostööd tutvustaval seminaril Prahast. Vladislava osales EPF (Euroopa Patsientide Foorum) regionaalse sügisseminari töös Budapestis.

MSIF'iga on alustatud läbirääkimisi SMÜ partnerliikmeks saamiseks, selle organisatsiooni kaksistumisprojekti raames on aga juba alanud koostöö Norra SM Ühinguaga. Selle projekti eesmärk on koolitada tugiisikuteks 14 noort SM'iga inimest üle Eesti, et moodustada võimalikult tõhus nõustajate ja tugiisikute võrgustik, mõeldes eeskätt äsja diagnoosi saanutele aga ka teistele abivajajatele. Et *sclerosis multiplex* on enamasti just noori ründav haigus, on vajadus selliste, natuke põhjalikumate teadmiste ja oskustega inimeste järele suur. Seminar toimub 2011. aasta aprillis, eeltööd ja läbirääkimised said aga tehtud juba 2010 sügisel.

Sclerosis Multiplex'i Ühingu aasta põhisündmuseks on ikka olnud suvelaager, kus kohtuvad SM'iga inimesed ning nende lähedased üle Eesti. Neli päeva kestnud seminar toimus 22.-25. augustil Varemurru puhkekeskuses Pärnumaal, kauni mererannaga vaikselt paigas. Laagris osales 130 inimest ning laagri tingimused vastasid seekord kõikide nõudmistele. Töötubasid ja ühistegevusi oli palju ja igaüks sai endale meeldivaima valida. Toimusid psühhoteraapeut Galina Mikkini loengud ja loovtegevused, psühholoog Jelena Järtseva juhitud muinasjututeraapia rühm, SM Keskuse psühholoog Liina Vahteri loeng depressioonist; liikumist juhendas SM Keskuse füsioterapeut Heigo Maamägi. Kristjan Otsmann viis läbi oma kuulsat ajajuhtimise koolitust ning juhendas ka hiina tervisevõimlemise QiGong tundi. Ka käsitööks oli palju võimalusi – Marina ja Igori juhendamisel sai meisterdada originaalseid pildiraame, vaase ning ehteid makaronidest ja nõopidest! Osalejatele oli kindlasti kasulik Tallinna Pensioniameti peaspetsialisti Külli Tudre loeng-koolitus erinevate sotsiaaltoetuste taotlemise võimalustest ning seadusandlusest. Õhtuti olime ühiselt aega veetmas, esines meie oma armastatud Tartu SM Näitetrupp ning ka külalised. Et võõrustasime sel korral sõprusühinguid Lätist ja Leedust Baltimaade SM Liidu ühistegevuse raames, oli suvelaager sellevõrra kirjum ja huvitavam. Sügisel andsime üle hulga aja välja uue infovoldiku *sclerosis multiplex*'i ning meie ühingu kohta. Voldikut levitatakse avalikes kohtades ning see on mõeldud esmasjoones üldsuse teavitamiseks sellest haigusest ning patsientide ühendusest.

Ühingu liikmete hulgas info levitamiseks üllitasime kaks Infolehte, nii eeseti kui vene keeles, mis jõudsid postiga ka nende inimeste koju, kes koosviibimistel osaleda ei saa. Tõsise uuenduskuuri tegi läbi meie koduleht www.smk.ee, saades nii uue kujunduse, kui tihedama sisu. Foorum, millest kaua puudust tuntud, on nüüd täiesti töökorras ning toimib ka Facebook'i grupp, milles noored vahetavad kogemusi, mõtteid ja infot. Ka on terve aasta jooksul toimunud sekretäri infotunnid kohalikes ühingutes, kus koos käiakse regulaarselt iga kuu.

Sügisest hakkas käivituma noortegruppide töö, alustades kooskäimist Tallinnas. Noorte töövõime ja aktiivsuse säilitamiseks viidi läbi nii koolitusi kui õpiti üksteise kogemustest. Ühingu juhatuse töökorralduse tõhustamiseks ning liikmete vajadustele paremini vastamiseks korraldati laiendatud seminare ning teabeõhtuid. Palju 2010 aatal käivitatut ootab edasiarendamist, ühingu mission ja eesmärgid on selgemaks saanud ning tegevuskava täpsem. Usume, et EPI Fondi ja toetajaliikmete abil saab Sclerosis Multiplex'i Ühingu 2011. aasta olema huvitav, kasulik ja uuenduslik!

Eesti Psoriaasiliit

Georg Jurkanov, juhatuse esimees

Eesti Psoriaasiliidu tegevus aastal 2010 oli traditsiooniliselt suunatud psoriaasahaigete teavitamisele, harimisele ja eneseregulatsioonile. Seisuga 31.12.10 oli liidus 135 liiget, kellest 48 on ühinenud kohalikesse allorganisatsioonidesse. Liidul on tegutsevad tugirühmad Viljandimaal, Saaremaal ja Järvamaal. 2010.aasta jooksul õnnestus läbi viia kolm kahepäevast ja kuus ühepäevast üritust konverentside ning teabe- ja tervisepäevade näol.

23 jaanuaril toimunud teabe- ja koolituspäeval esinesid dr.Kersti Kivimägi teemal „Uudised Berliini dermatoveneroloogide konverentsilt“ ja dr.Karin Laas teemal „Psoriaatilise artriidi bioloogiline ravi“. OÜ Juusteakadeemia tegi ülevaate juuste ja peanaha ravivõimalustest.

06.märtsil üldkogu koosoleku järel toimunud teabepäeval tutvustasid AS Sirowa Eesti ja OÜ Flaisia uusi ravikosmeetika tooteid tundlikule nahale. Samas alustati tihedamat koostööd AS-iga Orto tutvustades psoriaasahaigetele ja teistele puuetega inimestele nahahooldusvahendeid sarjast Puhas Loodus ning Ortomed.

05-06.juunil Viimsi SPA-s toimunud tervisepäevade jooksul viidi ellu alamprojekt „Psoriaasahaigete sotsiaalne rehabilitatsioon“. Projekti koolitajad Külli Roht ja Karin Hanga andsid esimesel koolituspäeval ülevaate sotsiaalse rehabilitatsiooni olemu-sest ja eesmärkidest. Väga tõhusaks ja huvitavaks kujunes koolitajate poolt korraldatud rühmatöö, mille tulemusena jõuti seisukohale, et psoriaasahaiged vajavad oma tegevuskeskust koos dermatoveneroloogi, taastusraviarsti, psühholoogi ja toitumisspetsialisti teenustega. Teine koolituspäev oli pühendatud teemale „Suvi ja psoriaas“. Dr.Elle Elberg tegi ettekande teemal „Psoriaasi suvisest vormist“ ning dr.Ave Vahlberg rääkis päevitamisest ja nahakasvajatest. Koolitusel osales neil päevil 40 psoriaasahaiget.

22.augustil Saunaküla traditsioonilisel suvelõpu tervisepäeval osales 22 psoriaasahaiget ning külalisesinejaks oli OÜ Kalateraapia. Räägiti psoriaasi kalateraapia

efektiivsusest ja selle korraldamisest Eestis. Samas tutvustati uusi pesemis-vahendeid Bulgaariast.

23.oktoobril Ülemaailmse Psoriaasipäeva eel korraldati teabepäev ning viidi ellu alamprojekt „Perearsti osa psoriaasiravis“. Üritus oli organiseeritud koostöös Eesti Perearstide Seltsiga ning toetust saadi ravimifirmalt OÜ Merck Sharp&Dohme. Infopäeval võttis osa ühtekokku 37 inimest, neist 4 olid perearstid. Üksmeelse tänu sai perearst dr.Maritta Loog Savernast, kes nõustus olema psoriaasahaigete ja perearstide vahelise koostöö eestvedajaks. Dr.Maritta Loog võttis samuti sõna teemal „Psoriaasiravi perearsti vaatevinklist“. Dr.Pille Konno esines teemal „Psoriaasi kaasaegne käsitus“. Eesti Haigekassa spetsialist Krista Meresmaa tegi ettekande geneerilistest ravimitest ja lisaravimihüvitisest. E-tervise spetsialist Boris Gubaidulin tutvustas e-tervise süsteemi kui tervise edendajat peatudes põhjalikumalt e-kiirabi teenustel. Teabepäeval jooksul jagati perearstidele informatsiooni liidu tegevusest ja psoriaasahaigete toimetulekust.

12.detsembril toimunud teabepäev oli pühendatud loodustoodetele psoriaasiravis. OÜ Nature Method tegi ülevaate Mirra kosmeetikatoodetest. Samas toimus kõigi ravikosmeetika alaste koostööpartnerite poolt esitatud toodete tutvustus ja jõulumüük. Psoriaasiliidu suvekool teemal „Patsient tänases Eestis“ toimus seekord 03-04.juulil Viljandimaal Männiku Metsatalus. Tööplaani oli väga tihe ja osalejate hinnangu järgi huvitav.

Esimesel koolituspäeval tegid Eesti Patsientide Nõukoja esindajad Kaido Kolk ja Olavi Jaggo ettekande patsiendiorganisatsiooni rollist ravimipoliitika kujundamisel ja arsti vastutusest tervishoiuteenuse osutamisel. MTÜ Tervise Kolmnurk tutvustas Kyäni loodustooteid organismi immuunsüsteemi tugevdamiseks. Eesti Reumaliidu tegevjuht Marek Jaakson jagas kogemusi teemal „Ühingu juhtimisstruktuuri arenguvõimalustest“. Teisel koolituspäeval tegid Eesti Patsientide Esindusühingu esindajad Anne Veskimeister ja Marika Kabal ettekande patsiendiorganisatsiooni esindusfunktsioonist ning patsientide juurdepääsust eriarstidele ja õigusest teabele. Viljandimaa tugirühma eestvedaja Sirje Seerman viis läbi esmaabi lühikursuse. Aloe Vera tootesitleja andis põhjalikku ülevaate psoriaasahaigetele sobivast Aloe Vera toodangust ja selle tootmisest. Suvekoolist võttis osa 54 psoriaasahaiget ja nende pereliiget. Ravimikosmeetika toodetega toetasid üritust OÜ Beiersdorf ja OÜ SN Group.

20-21.novembril toimusid Pärnus Strand SPA-hotellis Psoriaasiliidu traditsioonilised sügispäevad. Esimese päeva teemaks oli psoriaasi looduslik ravi. Külaline Lätist Natalja Smirnova esitas ülevaate valgusravi toetavast aparatuurist ja selle soetamisvõimalustest. Samas esinesid ihtüoteraapiat pakkuv OÜ Kalateraapia ja Ermistu järve ravimudaga tegelev OÜ Sapropeel. OÜ Axellus tutvustas dr.Möllers loodustooteid organismi tugevdamiseks. OÜ Medior Marketing tegi ülevaate uutest Sebaded ja Remedeam toodetest psoriaasahaigetele. Päeva lõpus tutvusid osalejad psoriaasi soolaraviga. Teise päeva programmi alustas Eesti Südameliidu juhataja Maire Sirel koolitusega „Kas minu tervise käitumine on tulemuslik?“ Loengu praktiline osa jätkus värskes õhus, kus räägiti liikumise olulisusest. Päeva jätkas Eesti Tsöliaakia Seltsi president Aive Antson haigust ja ühingu tegevust tutvustava loenguga, mille järgi toimunud diskussiooni käigus leiti, et ühingute vahelist koostööd peab jätkama ühise toitumisprogrammi väljatöötamise osas. Päeva lõpetas perearst dr. Madis Veskimägi ettekandega „Kuidas elada psoriaasiga võimalikult hästi?“. Perearsti mõtted ja soovitusel, samuti omavahelise kogemuse jagamine oli kuulajate

poolt hästi vastu võetud. Sügispäevadest võttis osa 60 psoriaasahaiget ja nende pereliiget.

Aasta jooksul ilmus korrapäraselt teabeleht KETU, kus kajastati liidus ja EPI Kojas toimunud sündmusi. Samas avaldati artikleid psoriaasist ja selle ravist ning ravimitoodetest. Kolmas number oli pühendatud koostööle patsientide esindusorganisatsioonidega. Teabeleht ja psoriaasahaigust käsitlevad infovoldikud on jätkuvalt kättesaadavad kõigile psoriaasahaigetele ning teistele huvilistele. Aasta jooksul püüti osaleda kõigil EPI Kojas poolt organiseeritud avalikel ja kohustuslikel üritustel. Koolituspäevad EPI Kojas majas ja Karaskil ning Puuetega Inimeste Päevale pühendatud konverents andsid uusi mõtteid ühingu tegevuskava väljatöötamisel.

01-02.oktoobril osaleti Invamessil 2010. Messiüritus oli järjekordselt väga kasulik, info ja konsultatsioonide järgi on pöördunud ühtekokku 108 inimest, mis on peaaegu kaks korda rohkem kui Invamessil 2008.

2010.aastal võeti osa Eesti Patsientide Esindusühingu ja Eesti Haigekassa poolt korraldatavatest ümarlaudadest ravimipoliitika ja ravimite kättesaadavuse teemadel. Aasta jooksul jätkus tihe koostöö allorganistasioonidega Viljandi- ja Saaremaal. Toetati teabepäevade korraldamist nimetatud regioonides ning 17-18.juulil osaleti Saaremaa PIK suvepäevadel. 25.novembril võeti kutsutud külalisena osa Lääne-Virumaa PIK 15.aastapäevale pühendatud konverentsist, mille käigus otsustati teha ettevalmistusi tugirühma loomiseks antud regiooni.

Rahvusvahelise tegevuse osas tehti koostööd elektroonilise küsimustiku „Patsiendi ja arsti suhetest“ täitmisel. 28-30.mail osalesid ühingu liikmed Evelyn Vill patsiendina ja Elle Elberg arstina EUROPSO konverentsil Düsseldorfis. Konverents oli pühendatud psoriaasahaiguse praegusele käsitlemisele Euroopas ja võitlusele psoriaasahaigete sotsiaalse tõrjutuse vastu. Konverentsi materjale tutvustasid osalejad laiemale ringile suvekoolis.

Aasta põhiliseks kordaminekuks peeti ürituse rohkust ja vajalikkust. Samas märgiti edusamme koostöösuhete loomisel Eesti Reumaliidu ja Eesti Tsöliaakia Seltsiga. Jätkuvalt head suhted kõigi koostööpartneritega EPI Kojas süsteemi kuuluvatest organistasioonidest ning arstide ja ravimifirmadega annavad ühingu elujõudu edaspidises tegevuses.

Eesti Reumaliit

Marek Jaakson, MTÜ Eesti Reumaliit tegevjuht

Eesti Reumaliit on katuseorganisatsioon 13 liikmesühingule, kuhu kuulub kokku üle Eesti ligi 960 liiget. Eesti Reumaliidul on 10 maakondlikku liikmesühingut (Järva Reumaselts, Jõgevamaa Radikuliidi- ja Reumahaigete Ühing, Kohila Reumaühing, Eesti Reumaliidu Pärnumaa osakond, Põlvamaa Reumaliit, Tallinna Reumaühendus, Tartu Reumaühing, Valgamaa Reumaliit, Viljandi Reumaliit, Saaremaa Reumaühing) ja 1 haigusliit (Eesti Osteoporoosahaigete Liit) ning 2 üle-eestilist (Eesti Noorte Reumaliit ja Reumahaigete Laste ja Noorte Ühing) ühingut.

Eesti Reumaliit on reumaatiliste haigete ühinguid ja reumahaigetega tegelevate isikute ühinguid vabatahtlikkuse alusel ühendav iseseisev kasumit mittetaotlev avalikes huvides ja heategevuslikult tegutsev üle-eestiline ühendust, mis loodi 31.10.1991.a

2010 aastal püüdsime korrastada ja kaasajastada Eesti Reumaliidu struktuuri ja juhtimist. Samuti oleme tõestanud ennast toetajatele ja koostööpartneritele, kes järjest enam meiega koostööd teha soovivad.

Aasta algas traditsioonilise piduliku **Tänuüritusega**, mis seekord leidis aset ilusas Eesti Puuetega Inimeste Koja saalis. Tänuürituse eesmärgiks on teha kokkuvõtte eelnevast aastast ja anda ülevaade uutest plaanidest, sihtgrupiks on eelkõige koostööpartnerid ja toetajad. Üritusel osales 30 kutsutud külalist. Tänuüritus toimus 22. jaanuaril.

Märtsis korraldasime kokku 7 teabepäeva (Tallinnas- eesti ja vene keeles, Tartus, Põlvas, Viljandis, Pärnus ja Kuressaares) enamlevinud põletikulistest liigesehaigustest (reumatoidartriit ja anküloseeriv spondüliit). Teabepäevade raames rääkisid patsiendid kuidas nad raske haigusega toime tulevad, ning füsioterapeudid andsid asjalikke näpunäiteid kuidas õigesti võimelmisega oma enesetunnet paremaks muuta. Loengud koostas Põhja-Eesti Regionaalhaigla reumatoloog **dr Piia Tuvik**.

22. aprillil toimus **Taastusravi konverents**, mis on mõeldud eelkõige taastusravi arstidele, tegevus- ja füsioterapeutidele ning poliitikutele ja ametnikele. Konverentsil, mis toimus Hotell Euroopa Konverentsikeskuses oli osalejaid 80. Taastusraviteemalisi arutelusid juhtis Ida-Tallinna Kesksaigla taastusravi arst **dr Eve Sooba**.

1. mai Teeme Ära! on nii heategevuslik üritus, et selle osatähtsust ei ole vaja üle korrata, kuid olulisena tuleb märkida noorte vabatahtlike tegutsemisvalmidust, kui ühisel jõul organiseeriti tasuta transport, ööbimine, söök-jook ja väikebussi täis Tallinna noori võtsid ette sõidu Saaremaale Saare Maakonna Invaühingu talgupäevadele. Talgupäevade korraldajaks oli Eesti Reumaliidu noor ja teotahteline assistent **Grete Põldemaa** koos tegevjuht **Marek Jaaksoniga**. Lisaks Gretele ja Marekile sõitsid Saaremaale projektide assistent **Helina Jõhvik**, bürooassistent **Annika Kask** koos toona veel 1,7 aastase Teele ja 7 aastase Karl Johannesega, revisjonikomisjoni liige **Ene Mäetalu**, vabatahtlikud **Kaili Toompalu**, **Mart Küttim** ja **Martti Küttim**. Invaühingu majaümbruses ja aias jätkus tööd hiliste õhtutundideni. Ettevõtmise toetajad olid **Neste Eesti AS**, **Tehumardi Puhkeküla**, **AS Tere**, **OÜ Rigual**, **AS Pere**, **E-Team OÜ** ja **Bauhof Saaremaa osakond**.

Suveseminar toimus 5. ja 6. juunil Saaremaal Tehumardi Puhkekülas. Suveseminar on mõeldud eelkõige liikmesühingute tublimatele ja aktiivsematele liikmetele. Osalejaid oli kokku koos vabatahtlikega 100. Suveseminari raames peeti loenguid teemadel: „**Põletikulistest luu- ja liigesehaigustest tulenevad südame veresoonekonna haigused**“ ja „**Krooniline haige ja psühhoneuroloogilised haigused. Kroonilise haige psüühiline tasakaal**“. Lektoriteks perearst **dr Kaja Sepp** ja reumatoloog **Helvi Koppel**.

Rohkem kui 15 aastat on Eesti Reumaliit osalenud rahvusvahelises koostöös euroopa katuseorganisatsiooni **EULARiga** (European League Against Rheumatism). 16.-19. juunil osalesd Eesti Reumaliidu juhatuse esinaine **Ingrid Põldemaa** ja arendusjuht **Mari Levo** EULARi aastakongressil Roomas.

28. juunil toimus Üldkogu, mille raames kinnitati 2009.a. majandusaasta aruanne ja valiti uus juhatuse ning revisjonikomisjon. Uude juhatusse valiti **Ingrid Põldemaa**, **Anu**

Teske, Hele Lemetti, Ülle Kullamaa, Marge Esko ja Ene Mäetalu. Revisjonikomisjoni uuteks liikmeteks valiti **Valve Kasemetes, Ilme Lukk ja Terje Karp.**

3. juulil kutsus koostööpartner Eesti Psoriaasiliit tegevjuhi **Marek Jaaksoni** Suvekooli, kus paluti tal esineda loenguga teemal: „**Ideaalsed juhti pole olemas!**“. Ettekandes toodi välja võimalikud koostöövormid patsiendiorganisatsioonide vahel ning tutvustati erinevaid juhtimisstiile, mille näitena kasutati Eesti Reumaliidu struktuuri ja üheskoos jõuti tõdemusele, et iga organisatsioon on oma juhi nägu.

28. juulil kutsuti Eesti Reumaliidu tegevmeeskond Saare Maakonna Invaühingu juubelile vabatahtlikena appi üritust korraldama. Toitu ette kandmas ja nõusid pesemas käisid **Ingrid Põldemaa, Marek Jaakson, Grete Põldemaa ja Helina Jõhvik.**

12.-13. augustil toimus Eesti Puuetega Inimeste Koja üldkogu Karaskil, kus osalesid **Ingrid Põldemaa ja Marek Jaakson**, kellest esimene valiti EPIKoja juhatusse ja teine revisjonikomisjoni esimeheks.

Mustamäe Tervisepäeval 28. augustil, osalesid vabatahtlikud **Alo Väli, Marek Jaakson, Grete Põldemaa, Kadri Kokk, Silver Viljaste ja Anneli Kaiv**, kus tutvustati Eesti Reumaliidu tegemisi ja eelseisvat Käimispäeva.

Juba 11 korda korraldati üle-eestilist populaarset kepikõnniüritust **Käimispäev Reumaliiduga**, mis toimus Nõmme Spordikeskuses 4. septembril ja osalejate arv 800. Läbi aegade on Käimispäev Reumaliiduga on üritus, kus lisaks käimisele saab osaleda erinevates tervisemõõtmistel ja loengutel, mille seekordseteks teemadeks olid: „**Osteoporoos ja elukvaliteet**“, „**Kuidas ennetada ja ravida südameveresoonehaigusi**“ ning „**Krooniline haige ja vaimne tasakaal**“. Eriti tähtsal kohal on õige kepikõnni tehnika ning soojendus- ja venitusarjutuste tutvustamine. Projekti rahastati Hasartmängumaksu Nõukogu, Tallinna Linna Spordi- ja Noorsooameti, Sotsiaal- ja Tervishoiuameti kaudu.

8. oktoobril toimus **Eesti Reumatoloogide Seltsi ja Eesti Reumaliidu** juhataste ja tegevtootajate vahel kohtumine, kus arutati ühiseid arengu- ja tegevussuundi, mis tõi välja edaspidise tihedama koostöö vajaduse ja lepiti kokku, et sarnaseid kohtumisi korraldatakse vähemalt 2 korda aastas.

9. oktoobril osales Eesti Reumaliidu vabatahtlike meeskond **Silver Viljaste, Timo Kalter** koos arendusjuhi **Mari Levo** ja juhataste liikme **Anu Teskega** Haabersti Tervisepäeval, kus tutvustati Eesti Reumaliidu tegemisi ning mõõdeti veresuhkru- ja kolesterooli taset veres.

18.- 19. oktoobril osales **Ingrid Põldemaa** Euroopa Liidu eesistuja maa Belgia Sotsiaalmistariumi kutsel Brüsselis korraldatud konvrentsil, mille peateemaks oli luu- ja liigesehaiguste prioriteetuse suurendamine Euroopas.

26. oktoobril osalesid **Ingrid Põldemaa ja Mari Levo** Riigikogu Sotsiaalkomisjoni avalikul istungil, kus arutati teemal „**Ravimite kättesaadavus patsientidele**“.

29. oktoobril Tartus korraldatud 9. **Reumafoorum** teemal „**Luu- ja liigesehaigete laste ja noorte valikuvõimalused. Unistus reaalsuseks.**“, kus keskenduti laste ja noorte juveniilse ideopaatilise artriidi teemadel. Reumafoorumit modereeris Tartu Ülikooli Lastekliiniku pediaater spetsialiseerumisega reumatoloogiale **dr Chris Pruunsild**. Diskussioonil osalesid lisaks kuulajatele veel lapsevanem **Annika Ossipova**, **dr Karin Uibo** Tallinna Lastekliinikust, **Monika Haukanõmm** Eesti Puuetega Inimeste Koja juhatuse esinaine, **Tiina Kivirand** Haridus- ja Teadusministeeriumist, patsient **Jaanika Regonen**.

4.-7. novembril osalesid **Ingrid Põldemaa**, juhatuse liige **Ülle Kullamaa** ja **Marek Jaakson** **EULAR Sügiskonverentsil** Berliinis, kus arutleti noorte kaasamise ning luu- ja liigesehaigete tööl püsimise teemadel.

5. novembril toimus Meriton Hotels Tallinn meediakoolitus teemal „**Kuidas kajastada meedias atraktiivselt luu- ja liigesehaigusi**“, mis viidi läbi koostöös Eesti Vabariigi Sotsiaalministeeriumiga ja mida rahastas Euroopa Sotsiaalfond läbi „Inimressursi arendamise arengukava“ alusel prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ raames programmi „Tervislikke valikuid toetavad meetmed 2010-2011 tegevusi.

10. novembril osalesid Nokia Kontserdimajas **Ingrid Põldemaa** ja **Mari Levo** Ida-Tallinna Keskhaigla õenduskonverentsist, mille teemaks oli „**Patsiendiõpetus: õde õpetaja ja õppijana**“. Konverentsi raames toimus kohtumine **Jean Thompsoniga** kes on Standfordi pikajaliste haigete eneseabi programmi koolitaja.

Eesti Reumaliitu esindasid 3. detsembril Eesti Puuetega Inimeste Koja rahvusvahelisele puuetega inimeste päevale pühendatud konverentsil **Ingrid Põldemaa** ja **Ülle Kullamaa**. Samal päeval tähistas meie hea koostööpartner **Eesti Naisliit** oma 90. Sünnipäeva konverentsiga „Naine, mees ja võrdsed võimalused“ Eesti Naisliidu esinaine **Siiri Oviiri** kutsel osales **Ingrid Põldemaa** koos **Marek Jaaksoniga**.

12. detsembril toimus pühade meeleolus Üldkogu Raekoja platsil asuvas keskaegses majas, kus pärast 2010 kokkuvõtet ja 2011 tegevusplaanide tutvustamist saadi osa põnevast meeskonnakoolitusest, mida juhtis **Epp Adler** MTÜ-st HeadEst ja õhtu lõpuks sai nautida Kohila Reumaühingu ja Tallinna Reumaühenduse koostöös valminud jõulrooga.

Lisaks toetajaliikmetele on Eesti Reumaliit teinud 2010.a. head koostööd erinevate koostööpartneritega nagu Eesti Vabariigi Sotsiaalministeerium, Eesti Haigekassa, Ida-Tallinna Keskhaigla, Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Tartu Ülikooli Kliinikum, Lääne-Tallinna Keskhaigla, Eesti Puuetega Inimeste Koda, Eesti Puuetega Inimeste Fond, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, Eesti Reumatoloogia Selts, Hea Tervise Keskus, Eesti Kepikõnni Liit, „Terevisioon“, Vikerraadio, Raadio Kuku“, „Terviseleht“, „Linnaleht“, „Postimees“ jt.

Eesti Südameliit

Maire Sirel, juhatuse liige

Eesti Südameliidu tegevus 2010. aastal jätkus varasemate aastatega sarnanevalt tervisekasvatustlikul kursil, keskendudes südameriise alases rahvaharidustöös eeskätt üldrahvalikule liikumis- ja toitumiskasvatusele.

Juhtpealkirja all - „Ohjeldame ohtusid – edendame südame tervist!“ - oli põhisuunaks pakkuda südameriise alaseid koolitusi Eesti erinevate maakondade rahvaühendustele, nii paikkondade kodanikusektori aktiivsetele liikmeskondadele kui ka riikliku tervise edendamise võrgustiku töötajaskonnale.

Eesmärgiga tõhustada iga koolitusel osaleja isiklikku praktilist teadlikkust südame tervise valdkonnas, varustada nüüdisaegse teaduspõhjalise südameriisekasvatustliku informatsiooniga, kuid ergutada sealjuures ka kollektiivset teadlikkust ning ühismeelt rahvusliku konsensuse korras seista kriitiliselt vastu ärihuvidest johtuvate sööma- ja joomaahvatlemiste suhtes (nt õlu jm alkohol, suhkrumaiused–joogid, rasvaküpsed jm).

Koolitused olid mõeldud eluviisidest sõltuvate ja eeskätt ateroskleroosist ehk veresoontesse rasvladestumistest tingitud südame-veresoonte haiguse ohu ohjamiseks. Teadaolevalt just toitumise ja kehalise töö (liikumise) omavahelisest tasakaalust või tasakaalutusest, samuti puhkamise laadist, samuti une õigest hulgast sõltub, millises ohustatuse astmesse üks või teine isik on jõudnud. Kehalise passiivsuse kasv, toiduenergia liig- ja väärarbitamine, väike vastupidavus argielu koormustele, nõrk toimetulek tavaelu stressiga ning enamjao ajast istuvas asendis möödasaatmine ongi kaasajal paljude eluviisihäiguste ja haigusalgete põhjustajaks, sh südame-veresoonestikku ateroskleroos-kahjustuste teke.

Vähese liikumise ja kehalise töö puudumise tõttu saavad juba lapseeas alguse häirimisprotsessid, mis on aluspõhi edaspidisele eluaegsele üle-organismilisele veresoonte haigusele. Seega on südameriis eluliselt aktuaalne teema igaühele. Eriti just lastele-noortele ning südame seisukohast seni tervetele täiskasvanutele. Kuivõrd kõrgtehnoloogiline kardioloogia ja kõrgprofessionaalidest kardioloogid koostöös perearstidega peaksid suutma varustada kõiki südamehaiguste põdejaid ravitervikuga kooskõlas oleva eluviisi-ümberõppe- soovitusetega, pole südamehaigete õpetamine-koolitamine enam viimased 10 aastat olnud Eesti Südameliidu tegevusliin.

Ehkki südame tervis on inimese põhitervis, meist igaühe elukvaliteeti läbiv niinimetatud horisontaalne mõõde, pole südameriise isiklike näitajate ja ohusignaalide osas tarvilikku teadlikkust. Eesti Südameliidu poolt pikema perioodi jooksul läbi viidud uuringust - "Arvud ja harjumused, mis räägivad südame tervisest" – tuli välja, et näiteks oma vere üldkolesterooli näitu teab üksnes 22%, „halva“ kolesterooli näitu 11% ja „hea“ kolesterooli numbrit vaid 2,7% . Kasvava ülekaalulisuse ja rasvumise foonil on eriti alarmeeriv, et oma kehamassiindeksit teadis vähem kui viiendik (17,0%) küsitletutest. Neid oma südame tervise seisukorda iseloomustavaid, ise- ja kergestimõõdetavaid tunnuseid paraku ei teata ega omata ka oskusi neid kindlas positiivses suunas argieluliste võtetega süstemaatiliselt mõjutada.

Ühtekokku toimus 14 erinevat koolitust, osavõtjate üldarvuga ca 370 - Tallinnas, Tartus, Pärnus, Viljandi maakonnas jm.

Tallinna Linna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti organisatoorsel kaasabil osalesid koolitusel näiteks Tallinna kõikide linnaosade tervise edendamise ametnikud ja 8 linnaosa tervisenõukogude liikmed (04.02.ja 19.-20.05.2010). Märkimist väärib, et koolituse läbiviimine tähendas ühtlasi liitumist „Tallinna rahvastiku tervise arengukava 2008-2015“ elluviimisega.

Koolituse sisu moodustasid järgmised teemad: südametöö põhimõtted ja südamerervis erinevatelt regulatsioonitasanditelt vaadatuna; mis-kas-kus-millal sõltub üksikisikust; südameringe ohjad ja hoovad - kelle käes; kuidas mina ise saan mõjutada südame tervist endal, kolleegidel, pereliikmetel jt; kas olen oma ohustatusest teadlik; tervisliku eneseorganiseerimise praktiline plaan; liikumise ja toitumise üldpõhimõtted südame- ja veresoontetervise seisukohalt; kuidas terviseliikumise abil hoida organismi tervislikku tasakaalu; tulemuslik tervisekäitumine – milles väljendub? Läbiviimisel oli abiks rohke aktuaalse statistikaga ja mitmesuguse audio-visuaalse näidismaterjaliga varustatud koolituspakett, olles osalejaid aktiveeriv, sisaldas nt rühmatööd, eneseanalüüse jms ja tervikuna leidis heakskiitva vastuvõtu.

Koostöös Tallinna Täiendõppekeskusega toimus 8.-10.06.10 samalaadne koolitus õpetajatele üle Eesti, Kehalise Kasvatuse Liidu liikmetele 31.03.10, Lasnamäe Üldgümnaasiumi tervisenõukogu liikmetele 25.02.10 ja Eesti Psoriaasiliidu liikmetele 21.11.10.

Lisaks eelloetletutele toimus terve rida vähema osalejate arvuga (5-10 isikut) arutelugrupi põhimõttel korraldatud nõustamist südame isheemiatõve haigetele, põhiteemaks - „Arukas elu ja ohud südame infarkti järgselt“. Nagu öeldud, Eesti Südameliit pole patsiendiühing ega oma ka südamehaigete näol oma regionaalset võrgustikku ja patsiendi-staatuses isikute näol liikmeskonda, on siiski eetilise ning põhjendatud jõudumööda vastata mitmesugustele esinema kutsumistele, et käsitleda eluviisiteemasid ka südamehaigetega. Sealjuures eripäraks on , et krooniliste südamehaigete nõustamisgrupp-arutelurühm muutub ise kähku „krooniliseks“, nõudlemaks koolitusi ja kooskäimisi jätkuvana, järjepidevana ja kindla regulaarsusega. Elamistarkust südamehaigena ei saa järelikult pikalt ette ära omandada, kuivõrd igapäevane muutlik elu, aastaegade vaheldumine jms tõstab jooksvalt uusi ja uusi küsimusi, millele pidevalt tarvis õigeid lahendusi leida. Kehtib seos - mida väiksem grupp, seda tuumakam ja isikulähedasem sai olla teemade käsitus, et saada otseselt oma eluga seonduvaid soovitusi ja teavet.

Lastele suunatud liikumiskasvatuse mooduseks oli ajakirjas „Hea Laps“ aasta jooksul ilmunud ja 12 artiklist koosnev seeria „Loomulik liikumine“.

Kokkuvõtteks. Rõõmustas, et EPI Koja liikmeskonda kuuluvad ühendused peavad jätkuvalt tarvilikuks oma liikmetele südameravige alast teavitust pakkuda, näiteks Eesti Psoriaasiliit. Paraku oli Eesti Südameliidule 2010 aasta mitmes mõttes väga keeruline. Korraldamis- ja koolitusjõud ning rahaline ressursipagas oli napim kui vaja oleks läinud. Esialgne kava, et pakkuda teistelegi EPI Koja liikmesorganisatsioonidele võimalust osa saada tervisekasvatustlikust südameravige teemalisest koolitustsüklist, lükkub järgmisse aastasse.

Eesti Tsöliaakia Selts

Aive Antson, president

Üldinfo

Tsöliaakia on Eestis harva esinev haigus, mille puhul inimene ei tohi süüa nisu, rukist, otra ega soovitatavalt ka kaera ning nendest valmistatud toite.

Eesti Tsöliaakia Selts tegutseb eesmärgiga toetada kõiki Eestis elavaid tsöliaakiahaigeid, levitada tsöliaakiaalast infot ja kaitsta tsöliaakiahaigete huvisid.

2010. aasta lõpul kuulus Eesti Tsöliaakia Seltsi 124 inimest, neist 46 tsöliaakiahaiget.

2010. aasta jooksul astus seltsi 10 uut liiget, seltsist astusid välja 4 inimest.

Üldkoosolekud toimusid märtsis ja novembris.

Seltsi juhatusse kuuluvad Aive Antson ja Riin Jõgi. Juhatuse koosolekud toimusid aprillis, septembris, oktoobris, novembris ja detsembris Tallinnas.

Kui eelmistel aastatel pöördus meie poole 8 – 9 uut tsöliaakiahaiget aastas, siis 2010. aastal otsis meilt abi 16 uut tsöliaakiahaiget. Sellest järeldame, et tsöliaakia diagnoosimine on kahekordistunud. Tsöliaakiaga seonduvate küsimuste operatiivseks lahendamiseks oleme käivitanud maakonna kontaktisikute süsteemi. Erinevates maakondades on nõustajateks Kaja Schumann, Riina Allikas, Enel Šott, Reet Metsa, Aime Pallo ja Aive Antson.

Seltsi raamatupidamist hoiab korras seltsi liige Diana Vaagert.

Ülevaade toimunud projektidest

2010. aasta oli sisutihe ja tegevusterohke.

Üks kõige suuremaid ja emotsionaalsemaid projekte meie seltsi kogu tegevusaja jooksul oli lasteraamatu „Miina vanaema juures. Kui ei talu gluteeni“ kirjastamine. Raamatu autoriteks olid õed Sandra ja Kudrun Vungi ning projektijuhtideks Aive Antson ja Riin Jõgi. Raamatu koostamisel nõustasid autoreid seltsi kuuluvate tsöliaakiahaigete laste vanemad eesotsas Kaja Schumanniga. Raamatu eesmärgiks on aidata eelkooliealisi tsöliaakiahaigeid lapsi oma haigusega paremini hakkama saada. Raamatu pidulik esitlus toimus märtsi üldkoosolekul ning seda saavad seltsist tasuta küsida kõik tsöliaakiahaiged lapsed. Lisaks oleme viinud neid raamatuid lastegastroenteroloogidele, kes igale uuele väikesele tsöliaakiahaigest patsiendile raamatu kaasa annavad. Selle trükisega saab tutvuda ka suuremates raamatukogudes ja Lastekirjanduse Keskuses. Raamatu tiraažiks oli 300 eksemplari. Projekti rahastasid Eesti Puuetega Inimeste Fond ja Eesti Tsöliaakia Selts.

Juba aastaid on meile muret teinud osade perearstide vähene teadlikkus tsöliaakiast. Sellisele järeldusele oleme jõudnud seltsis koostatud uutele tsöliaakiahaigetele mõeldud küsimustiku vastuste alusel. Oleme teinud perearstide esindajatele ettepanekuid kohtumisteks ja olukorrale lahenduste leidmiseks, kuid kahjuks ei ole neid ettepanekuid vastu võetud. Seega katsusime oma jõududega olukorda parandada. Selleks viisid 16 seltsi liiget 42 perearstikeskusesse 137 perearstile kokku 685 bukletti „Tsöliaakiahaige meelespea“. Bukletid on mõeldud nii perearstidele info saamiseks kui ka uutele haigetele edasi jagamiseks. Projekt teostus kevadel ning seda rahastas Eesti Haigekassa. Projektjuhiks oli Aive Antson.

Kuna eelmisest projektist „Tsöliaakiaalased infomaterjalid igale gastroenteroloogile“ on möödunud 3 aastat, siis 2010. aastal jätkasime gastroenteroloogidega koostööd. Projektjuhiks oli Merle Maisla ning projekti eesmärgiks oli see, et iga uus tsöliaakiahaige saaks gastroenteroloogilt kaasa tsöliaakiaalast kirjandust: dr. Oivi Uibo poolt kirjutatud patsiendiinfo „Mis haigus on tsöliaakia“ ja seltsi liikmete poolt koostatud bukleti „Tsöliaakiahaige meelespea“. Projekt teostus kevadel ning selle käigus

jaotasid Merle Maisla ja Aive Antson 42 haiglasse ja polikliinikusse kokku 45 gastroenteroloogile 305 patsiendiinfot ja 520 meespea`d.

Jätkasime traditsiooniliste üritustega – suvel lõõgastusime Riina Allikas`e eestvedamisel suvelaagris Läänemaal ja jõulupidu pidasime Riin Jõgi eestvedamisel Eesti Vabaõhumuuseumis.

Koostööpartnerid

Suurimateks koostööpartneriteks on meie katusorganisatsioonid Eesti Puuetega Inimeste Koda ja Association of European Coeliac Societies (Euroopa Tsöliaakia Seltside katusorganisatsioon).

Eesti Puuetega Inimeste Koja üldkoosolekutel osalesid seltsi liikmed Tiina Kivil ja Aive Antson.

Kahjuks on viimastel aastatel soiku jäänud koostöö rahvusvahelisel tasandil. Tsöliaakiaalase tegevusega Euroopas saame end kursis hoida AOECSt saabunud arvukate e – mailide teel. Ka on läbi ajakirjade võimalik kursis olla Soome, Austraalia, Itaalia, Rootsi ja Inglismaa Tsöliaakia Seltside eluga.

Heaks koostöö partneriks kujunes 2010. aastal AS Oriola, kes tegeleb lisaks müügitööle ka meditsiini sisulise poolega. Näiteks jaotavad nad tsöliaakiaalast kirjandust arstidele oma infopäevadel ja müügitööga seotud üritustel.

Septembris kohtus seltsi president Aive Antson ühe maailma suurima gluteenivabade toiduainete tootja Dr. Schäri Ida – Euroopa projektijuhi Tadej Ornik`iga. Kohtumise korraldas AS Oriola ning nende esindajana osales ümarlual Dr. Schäri toodete müügi juht Talvi Lang. Tadej Ornik on ka ise tsöliaakiahaige ning aktiivselt tegev Sloveenia Tsöliaakia Seltsis. Tema sõnul on Eesti ainuke riik Euroopas, kus täiskasvanud tsöliaakiahaigetele ei maksta riigi poolt rahalist toetust gluteenivabade toiduainete ostmiseks. Ümarlual arutati gluteenivabade toodete varustamisega seotud küsimusi ning tõdeti, et Eestis on nende müük kordi väiksem kui teistes riikides.

Soiku on jäänud koostöö teiste EPIK liikmesorganisatsioonidega. Selle taastamiseks kohtus Aive Antson Psoriaasiliidu juhatuse esimene Georg Jurkanoviga septembris ja arutati koostöö võimalusi. Aive Antson esines ka loenguga nende sügiskonverentsil novembrikuus Pärnus.

Kordaminekud

Kõige „põletavam“ probleem on tsöliaakiahaigetele see, et gluteenivabade toodete sortiment püsiks kauplustes stabiilsena. Sellega tegeleb juhatuse liige Riin Jõgi. Võime öelda, et 2010. aastal suuri muutusi gluteenivabade toodete sortimendi osas ei toimunud.

Aktiivselt on töösse läinud 2009. aastal uuenduskuuri läbinud veebileht. Seal leiavad kajastamist kõik olulised uudised, projektid, küsimustele vastab dr. Karin Kull ning kõik soovijad saavad mõtteid vahetada erinevate teemadega foorumis. Aasta lõpus alustasime ettevalmistustöödega inglise –ja soome keelse veebilehe avamiseks. Kodulehte hoiab korras juhatuse liige Riin Jõgi.

Oleme aktiivselt tegutsenud erinevate tsöliaakiaga seotud küsimustega. Nii on Aive Antson Tallinna Teeninduskoolis täiendkoolituse raames õpetanud müüjaid ja kokkasid gluteenivaba menüü vajajaid aitama. Aive Antson koostas ka elektroonilise õppematerjali „Eri- ja uuendtoit“, mille abil saavad kõik kaubandusõpetajad, kaubandusvaldkonna õpilased ja täiendkoolitustel osalejad end täiendada gluteenivabade kaupade osas.

Organisatsiooni arendamise eesmärgil panime novembrikuu üldkoosolekul rühmatöödena paika oma seltsi väärtused ja töötasime välja motivatsioonipaketi. Nii säilib tahe oma panus anda vabatahtlikkusse töösse.

Esimest korda seltsi ajaloos tutvustasime tsöliaakiat avalikul üritusel. Seltsi liikmed Merike Tärk ja Katrin Viljarand tutvustasid meie haigust ja jagasid sellega seotud kirjandust Haabersti Tervisepäeval oktoobris. Soovime messidel ja tervisepäevadel osalemise muuta regulaarseks.

Koolitusvajadus

Eesti Tsöliaakia Seltsi inimesed vajaksid kaasamise ja nõustamisega seotud koolitusi. Vabatahtliku tööga saab arendada häid oskuseid, kuid aktiivsete inimeste arv seltsis võiks suurem olla. Samuti vajaksid nõustamise koolitust maakondade kontaktisikud.

Soovid uueks aastaks

Kõigi tsöliaakiahaigete sooviks on, et sarnaselt teiste Euroopa (maailma) riikidega ka Eestis hakataks maksma täiskasvanud tsöliaakiahaigetele riiklikku rahalist toetust ülikallite gluteenivabade toodete kompenseerimiseks.

Soovime EPIK töötajatele ja kõikidele liikmesorganisatsioonidele palju energiat, jõudu ja sära kõikide eesmärkide täitmiseks!

Eesti Tsüstilise Fibroosi Liit

Tiina Kahre, ETFÜ president

Eesti Tsüstilise Fibroosi Ühing (ETFÜ) on tsüstilise fibroosi (TF) haigete isikute, nende omaste ja kõikide teiste TF-st huvitatud isikute üle-eestiline, vabatahtlik, mittetulunduslik ühendus. Ühing tegutseb avalikes huvides ning on heategevuslik. ETFÜ eesmärgiks on tsüstilise fibroosi diagnoosiga isikutele maksimaalse võimaliku elukvaliteedi tagamine.

ETFÜ- I on liikmeid 153. Ühingu põhilisteks ülesandeks on uue kaasaegse informatsiooni edastamine TF haigetele Eestis ning samas üldsuse teavitamine tsüstilise fibroosiga haigete probleemidest ja igapäeva elust. 2010 aasta jooksul oleme jätkanud 2009 aastal alustatud tegevustega, korraldanud seminar, laagreid ja otsinud kontakte ühingu võimalike sponsoritega.

Kõik aasta jooksul toimunud üritused on suunatud sotsiaal-psühholoogilise ja haiguse spetsiifilise rehabilitatsiooni paremaks korraldamiseks ja uue informatsiooni edastamiseks: nõustati TF haigeid ja nende peresid, arendati patsientide ja perede eneseusaldust, oldi toeks probleemide lahendamisel.

29. jaanuaril 2010 osales ühingu juhatuse liige Janno Puusepp **Briti-Eesti Kaubanduskoja heategevusõhtul** „Burns Supper“, kus kinnitati meie ühingule toetussumma andmist. ETFÜ poolt kirjutati taotlus Briti–Eesti kaubanduskoja heategevusprogrammile palvega toetada, meie ühingule füsioteraapia abivahendi-massaživesti ostu. Taotlus rahuldati 30 000EEKi ulatuses, klausliga, et raha antakse Ühingule üle, kui Ühingul on õnnestunud koguda kokku ülejäänud vajaminev summa massaaživesti ostuks. Ligikaudne massaaživesti maksumus on 120 000 EEKi.

ETFÜ üldkoosolek toimus 28. mail 2010 SA Tartu Ülikooli Kliinikumi Lastehaiglas, kus esitati 2009 aasta aruannet, revisjonikomisjoni aruannet ja arutati järgnevate perioodide uusi tegevusi:

1. uute liikmete ja nende perede kaasa haaramine (2009-2010 aastal diagnoositud 2 TF patsiendist ning nende peredest oli laagris ainult 1 pere); probleemisk Tallinna piirkonna ning Tallinna Lastehaiglas ravil olnute kaasamine ühingu töösse.
2. arutati uute sponsorite leidmise võimalusi (Lions klubid, Rotary klubid jne)
3. arutati meedia sh, ajakirjanduse ja televisiooni kaasamist TF nädala korraldamisse ning heategevuskampaania tutvustamiseks, pakuti välja võimalusi Kanal 2 kaasamiseks, ajakirjandustudengite kasutamiseks.
4. massaaživesti ostule uute sponsorite leidmine (eelmisest 2009 aastast oli kogunenud üksikannetustena üle 4000 krooni, Briti–Eesti Kaubanduskoja poolt lisandus 30 000 krooni)
5. Koguti tagasisidet liikmete vajaduste ja huvide kohta. Ühingu liikmete poolt tõsteti esile ka individuaalse toitumisalase nõustaja puudumist ning otsustati korraldada sügisel vastava teemaline seminar

13.-16 juunil 2010 osales üks ETFÜ liige Dr. Karin Puks Tallinna Lastehaiglast Valencias, Hispaania, **33. rahvusvahelisest TF teaduskonverentsist**. Osavõtt toimus tänu TF seotud ravimfirmade toetusele (firma Roche Eesti OÜ).

1.-3. juunil 2010 osalesid 2 ETFÜ liiget Dr. Tiina Kahre ja Dr. Maire Vasar 19. **Lastearstide Seltsi kongressil**, kus tegid ettekande Eesti tsüstilise fibroosi patsientide demograafilistest ja kliinilistest andmetest 2010 aasta seisuga ning andmete võrdlusest 1993 ja 2003. aastaga.

9-11. juulil 2010 toimus 3 päevane seminar-laager Võrtsjärve ääres Veldemanni puhkemajas Viljandimaal TF haigetele ja nende peredele. Iga suvine seminar laager on kujunenud läbi aastate kõige populaarsemaks ja rahvarohkeimaks ETFÜ ürituseks.

- Selle aasta **seminari** teemaks oli tervislik toitumine ning toitumisnõuded igapäevasele toidusedelile TF haigetel. Oma toitumisalast infot jagas ja toetas rahaliselt seminari ka Nutri Kaubandus OÜ. Seminari pikema ettekande tegi hr. Arvu Sarv. Ülevaate Eesti TF haigete demograafilistest ja kliinilistest andmetest ja TF haigete hetkeseisust tegi Dr. Maire Vasar. Samuti tutvustas Maire Vasar Eesti Lastearstide Seltsis esitatud posterettekannet, TF patsientide enesehinnangutest ja hinnangustest toimetulekule nii haigusega kui sotsiaalses mõttes.
- Laagris toimusid igal päeval **erinevad liikumis- ja sportmängud** erinevas vanuses lastele organiseerijaks Kadi Puusepp. Koostöös SA-ga “Võrtsjärve” käidi purjetamas ning tegeleti erinevate veeprotseduuridega
- Käelise mootorika arendamiseks oli avatud “Klaasehete töötuba”, kus Der Rote Turm OÜ abiga meisterdati klaasehteid (sh. pärlid); FIE Ingrid Juuse juhendas muid huvitavaid käelisi tegevusi osalejatele
- Psühholoogiliste ja sotsiaalsete küsimuste puhul nõustasid peresid kogu seminari aja jooksul Tiina Kahre, Maire Vasar, Karin Tammik, Eda Sarv
- Omavahelistes vestlusringides toimus TF haige pereliikmete vaheline aktiivne kogemuste vahetamine
- Füsioteraapiliste harjutuste praktiseerimist harjutati koos juhendaja Karin Tammikuga
- Seminar-laagritele oli külla tulnud külalateater EMU Rannust, kelle ettekantud teatritükk “Kõik armastavad Roosit” puudutas kaudselt ka laagrilisi, kuna rääkis kopsuhaigest.
- Seminar täitis oma eesmärgi: andis uusi teadmisi TF haigetele, pakkus võimaluse suhelda peredel omavahel, andis võimaluse saada personaalselt

vastuseid üleskerkinud küsimustele, pakkus emotsionaalset tuge nii haigetele kui ka nende pereliikmetele

25 augustil 2010 ilmus Tartu Postimehes artikkel TF haigetest, ETFÜ tegevusest, koostööst Tartu Lastekliinikuga ning massaživesti ostu tähtsusest
Ajakirjanikule jagasid oma mõtteid Janno Puusepp, Dr. Maire Vasar ja dr. Tiina Kahre

Novembris 2010 toimus kaks 2-päevast seminari TF haigetele ja nende peredele
(12-13 nov ja 14-15 nov) Otepääl, Saaremäe Puhkekeskuse Külalistemajas
Seminaril käsitletud teemad:

- Kuula ja mõista mind. Kuidas motiveerida last võtma rohtu ja tervislikult toituma -- Anneli Vikat (loeng + rollimängud)
- Krooniline haigus peres ning tervislik toitumine -- Annely Soots (2 loengut)
- Kuidas mõjutab meid lähedase kaotus -- Arvu Sarv (loeng + konsultatsioon)
- Suuhügieen + praktiline hammaste pesemine (e. pesemine nii nagu peab, hambaniidi kasutamine, suu puhastamine peale tableti imemist) -- Maria Lippur (loeng + praktiline tegevus)
- Klaas- ja keraamikamaal, salvrätitehnika, viltimine -- Eda Sarv (loovuse arendamine läbi käelise tegevuse)

Seminaril tulemusena said TF haiged ja nende pereliikmed praktilisi teadmisi lastega suhtlemiseks, tervislikuks toitumiseks, saadi teadmisi suuhügieenist, harjutati käelisi tegemisi, osaleti aktiivselt personaalsetes konsultatsioonides, saadi positiivseid emotsioone. Seminaril osalejate enesekindlus oli seminari lõppedes tõusnud.

1.- 2. oktoobril osalesime Tallinna Puuetega Inimeste koja poolt korraldatud üritusel „Invamess 2010“, mille eesmärgiks on suurendada puuetega inimeste, nende pereliikmete ja valdkonna spetsialistide teadlikkust teenustest ja toodetest, mis aitavad parandada puuetega inimeste igapäevast toimetulekut. Meie poolt osalesid ETFÜ juhatus liikmed Maria Lippur, Janno Puusepp, Rainer Palu, kes jagasid invamessil ETFÜ infovoldikuid, ETFÜ käepaelu, üleval oli poster meie ühingu liikmete toimetulekust haigusega ja enesehinnangutest. Loodame, et andsime küllastajatele ja teistel messil osalejatele piisavalt infot meie ühingust ja haigusest.

27. oktoobril 2010 sõlmis ETFÜ koostöölepingu firmaga OÜ Solis BioDyne, kes oli nõus annetama meie Ühingu 5% oma 15. sünnipäeva-aasta HOT FIREPol® Probe qPCR Mix Plus läbimüügist ETFÜ toetuseks. Sünnipäeva- aastaks loetakse ajavahemikku 15. august 2010- 14. august 2011. Solis BioDyne on valmis ka tulevikus võimaluste piires toetama ETFÜ arengut, viitama oma reklaammaterjalidel, kus see on võimalik ja sobilik, koostööle ETFÜga ja ühtlasi tutvustama selle kaudu ETFÜ tegevust ja eesmärke. valmis tutvustama võimaluste piires koostöö-võrgustikes, messidel ja konverentsidel ETFÜ eesmärke ja tegevust, kui see on võimalik. ETFÜ on valmis tutvustama oma reklaammaterjalides (nt. kodulehel, tutvustavates materjalides, meediaväljaannetes) oma koostööd ettevõttega, samuti ettevõtte põhisuundi ja tegevust ning on valmis tutvustama võimaluse korral koostöövõrgustikes, messidel ja konverentsidel ettevõtte põhisuundi ja tegevust.

ETFÜ juhatus on pidanud 2010 aastal **8 töökoosolekut**, kus on põhiliselt arutatud jooksvate ürituste korraldamist, suhtlemist meediaga, sponsorite leidmist, ühingu abivahendite ostmist

Jooksvalt on täiendatud ETFÜ kodulehekülge (www.etfy.ee) nii uute viidetega kui ka uudismaterjalidega. Pildigaleriisse on ülespandud uusi pilte meie tegevusest ja laagritest.

Toimus 8 juhatuse koosolekut. ETFÜ liikmetele jagati kogu aasta jooksul infot , põhiliselt üle e-mailide. Kohtuti uute TF haigete peredega. Mais toimus üldkoosolek- kinnitati aastaaruanne, arutati jooksivaid küsimusi ning suvelaagriga seotud tegevusi

Suvelaager-seminar on olnud aastaid meie kõige populaarsem üritus, kust osavõtjaid on olnud rohkearvuliselt ja kus olnud alati huvitav ja eripalgeline programm..

Esmakordselt õnnestus meil sõlmida pikem koostöö/sponsorluse leping firmaga Soli BioDyne OÜ, mis oluliselt aitab kaasa meie ühingu tegevusele.

Saadi toetus ka Briti- Eesti Kaubanduskojalt..

Seekord polnud Euroopa poolset suuremat toetust (infovoldikud jm. tutvustavad vahendid) TF teadvustamise nädala ürituste läbiviimiseks ning nädala raames toimusid vaid seminarid meie liikmetele. Jääb puudu oskustest teha oma ühing ja meie liikmete tegevused huvitavaks näiteks televisioonile, Kanal 2 saatejuhtidega käisid küll pikad telefonivestlused ja e-mailide vahetamised, kuid konkreetseks saatelõiguks need ei vormunud. Ka kontakti loomine Lions klubiga (Pärnu) ei õnnestunud.

Uute haigete ja nende pereliikmete kaasamine ühingu tegevusse pole sujunud, sest kõik arstid ei ole valmis ühingu patsientide kontakte jagama, viidates andmekaitseeadusele.

Sihtgrupipoolne tagasiside on olnud väga positiivne. Kõik pered ja TF haiged, kes on üritustel osalenud, on väga huvitatud ka edaspidistest ETFÜ koolitustest ja seminaridest, sest ilma ühingu poolse toetuseta nad koolitustel või taolistel seminaridel käia ei jõuaks. Jätkutegevus on äärmiselt vajalik.

Uute haigestunute vanemaid on vaja jätkuvalt teavitada ühingu tegevusest, informeerida uutest võimalustest TF ravis ja hügieenis ja psühholoogilises rehabilitatsioonis.

Probleemiks on uute TF haigete ja nende perede kaasamine ühingu töösse. TF diagnoosimisel ei oska lapsevanemad kohe hinnata ürituste väärtust ja teiste lapsevanematega kogemuste jagamisel saadud psühholoogilise abi tähtsust. Nooremate TF haigete puhul kardavad lapsevanemad, et teiste haigetega kohtudes võib nende TF haige lapse haigus süveneda nakkusohu tõttu, seega oleks vajalik uute infovoldikute koostamine. On ilmnenu ka, et mõned TF haigete pered ei osale üritustel, kuna transpordiks, omaosaluseks jm. kuludeks ei jätku rahalisi vahendeid. Informatsioon on saadud üritustel vestlusringis, telefonivestlustes ja e-kirjadest.

Eesti Vaegkuuljate Liit

Andrus Helenurm, esimees

EVL (Eesti Vaegkuuljate Liit) alustas oma tegevust 1993.aastal. Täna tegutseb EVL-s 16 organisatsiooni kokku 1090 liikmega. Igal organisatsioonil on oma tegevusprogramm, mille järgi tegutseb. Peale oma tegevusprogrammi osalevad nad ka EVL poolt korraldatud üritustel

Ülevaade tegemistest

Elukestva õppe raames korraldati kuulmisrehabilitatsioonialaseid koolitusi, parendades kuulmispuudega inimeste toimetulekut ning anti informatsiooni vaegkuuljate kohta vabatahtlikele töötajatele, tugiisikutele, nõustajatele, omavalitsuste sotsiaaltöötajatele, liikmesorganisatsioonide juhatuste liikmetele jt. Viidi läbi kolmepäevane seminar tööalistele vaegkuuljatele, 30.juuli- 1.august, 14apr. Põlva VÜ-le kuulmiabivahendite tutvustus, 22.aprill, Kuulmisinfo päev Tartus, 10.08.25 Tuletorje oppus (9-13 inimest), Kuulmisalase info uuendamise ja levitamise, tehniliste ja ühiskondlike meetmete rakendamisega suurendati kuulmispuudelist inimeste ja nende pereliikmete teadlikkust, tagamaks kuulmisabi ja kuulmisrehabilitatsiooni-teenuste parema kättesaadavuse ning nende toimetuleku paranemise.

EVL infolehte Auris(eestikeelne) anti välja 1500 tk, ja venekeelseid 100 tk. Lisaks Auris- Eri 500 tk teabeüritused toimusid:Pärnus, Jõgeval ja Tartus, Põlvas, Rakveres, Jõhvis, Tinnitusüritus Tallinnas, EPI Kojas Toompuiesteel
Anti välja brošüür „Kuulmisnõustamine“ koostajaks Külliki Bode
Arendati infoprojekti, abi saadi EPI Fondilt.

Juhatuse koosolekuid peeti 4 ja Üldkogu käis koos 2-l korral.

Pidulikke sündmusi oli kaks:.

Põlva VÜ 10.aastapäeval käisid Põlvalasi õnnitlemas Uno Taimla ja Andrus Helenurm. Jaanuaris õnnitleti Eesti Vaegkuuljate organisatsiooni alusepanijat Uno Taimlat tema 75.ndal sünnipäeval

Aasta jooksul läbi viidud siseriiklikud ja rahvusvahelised projektid (rahastaja, projekti nimi, kestus ja lühikirjeldus)

1. Noorte projekt: "Koos muudame elu väärtuslikumaks"
Rahastaja Euroopa Noored, kestus 01.05.2010- 31.12.2010
Projekti eesmärgiks on vaegkuuljate ehk vähemate võimalustega noorte ja tava-noorte suhtluse parandamine ja üksteisega lõimumine. Läbivaks teemaks on õpetada tava-noortele, kuidas nad saaksid vaegkuuljatega lihtsamalt suhelda ja vaegkuuljaid muuta julgemaks suhtlemisel tava-noortega. Anda noortele meeldejäävaid elamusi üritades noori üksteisega suhtlema panna läbi mängude, ekskursioonide ja ülesannetega, kogemuste omandamist laagrite, loengute ja üritustega. Kaasata tava-noori ja kuulmispuuetega noori nende ühiste tegevuste juurde ja panna neid aktiivsemalt tegutsema ja suhtlema.
2. 2. Projekt "Vaegkuuljate sotsiaalsete oskuste arendamine tööturule sisenemiseks ja seal püsimiseks"
Rahastaja Euroopa Sotsiaalfond, kestus 01.05.2009- 30.06.2010
Projekti üldiseks eesmärgiks on nii töötutele kui ka töötavatele kuulmispuudega inimestele sotsiaalsete oskuste õpetamine, mis aitab neil

hõlpsamini tööturule siseneda ning kindlustab tööturul püsijäämise.

Spetsiifilisemateks eesmärkideks olid:

1. Kuulmispuudega inimestele sotsiaalsete oskuste arendamine spetsiaalsete koolituste abil.

2. Vaegkuuljate tugiisikute süsteemi loomine töölesaamise ja tööpüsimise kindlustamiseks

3. Rehabilitatsiooniteenuse arendamine

Rahastaja Sotsiaalkindlustusamet, kestus 01.04.2010- 31.12.2010

Esimest aastat katsetasime rehabilitatsiooniteenuste osutamist vaegkuuljatele. Pakkusime rehabilitatsiooniplaani koostamise, juhendamise, psühholoogi, logopeedi, füsioterapeudi, sotsiaaltöötaja ja eripedagoogi teenuseid.

Suuremad kordaminekud, huvitavamad üritused, millega teie ise ja teised eriti rahule jäite

Alustasime rehabilitatsiooni teenuste osutamist, toimus tinnituselase teabeürituse läbiviimine, millega pandi alus ka vastava Tinnituse ja Menieri ühingu loomisele,

Koostööpartnerid

Koostööpartneriteks: EPIKoda, EPIFond, Sotsiaalministeerium, KOV-d, EPIKoja liikmesühingud ja kojad, Soome, Rootsi ja Norra vaegkuuljate organisatsioonid

Koolituse vajadus – milliseid koolitusi võiks EPI Koda korraldada 2011.a

EPIKoda võiks edaspidi mõelda koolitustele, mis oleksid ka laiemale sihtrühmale, mitte ainult organisatsiooni juhtidele.

Osalemine rahvusvahelises töös

10.06.13 Soome Kuulmisliidu suvepäevadel seoses Soome Kuulmisliidu 80.nda aastapäevaga osales Uno Taimla ja Elina Kabanen

10.06.23 USA ja Soome vaegkuuljad Tallinnas

10.09.01 Rootsi ja Norra vaegkuuljad Eestis

Eesti Vaimupuuetega Inimeste Tugiliit

Agne Raudmees, juhatuse esimees

Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit on tegutsenud 21 aastat. Jätkuvalt ühenda-takse üle Eesti tegutsevaid kodanike organisatsioone kes seisavad vaimupuudega inimeste huvide eest. Lisake huvikaitse organisatsioonidele kuuluvad meie liikmete hulka vaimupuudega inimestele sotsiaal ja hoolekande teenuseid osutavad organisatsioonid. EVPIT- il on 23 liikmesorganisatsiooni, ligikaudu 6000 füüsilisest isikust liikmega.

2010 aastal jätkati EVPIT kui organisatsioone ühendava huvikaitse organisatsiooni tegevust, hallati projekte, nõustati sihtgruppi, täiendati kodulehekülge.

Püüdsime elus hoida vaimupuudega inimeste Eneseesindajate organisatsiooni (tegutseb EVPIT toetusel) ning välja anda lihtsas keeles materjale (kodulehel www.vaimukad.ee)

Traditsiooniliselt korraldati üle Eestiline vaimupuudega inimeste, perekondade ja organisatsioonide kokkutulek 28-30.08.10, Noa-Rootsis, Tuksi laagris. Selle aasta teemaks oli "Karneval".

Kokkutuleku raames koostati pöördumine Sotsiaalministeeriumile seoses vaimupuudega inimeste ja nende perede küsimustega, rahulolematusega puudest tingitud lisakulude hindamise aluste osas.

EPIK toetusega loodame antud probleemile Sotsiaalministeeriumiga koostöös edaspidi rohkem tähelepanu tõmmata.

Koostöö Eesti Puuetega Inimeste Kojaga oli edukas, osalesime mitmes uuringus ja töögrupis, koolitajana EPIK projektis mis tutvustas vaimupuude olemust sotsiaal-töötajatele. Kirjutati artikkel vaimupuude osas, EPIK projekti raames ilmuvasse väljaandesse "Meie Lapsed".

Koostööd tehti Sotsiaalministeeriumiga osaledes töögrupis töötamaks välja uut Sotsiaalhoolekande seadust.

Endisest enam toimus koostööd Eesti Patsientide Esindusühinguga, osalesime nende poolt läbiviidud üle Euroopalisel uuringus kodanike arvamusest vaimupuudega patsientide õigustest, narkoosi kompenseerimise eelnõus vaimupuudega inimeste hambaravis ning teistes olulistest, ka piirkondlikes küsimustes näiteks Pärnu Patsiendi Esindusühinguga uurisime võimaluse kasutada toetavaid teenuseid Pärnus.

Eesti Mittetulundus Ühingute Liiduga jätkus endises meeldivas vormis tihe koostöö. Osalesime töögrupis loomaks juhendeid Avalike teenuste üleandmisest kodanike organisatsioonidele "Kodanikeühendused ja avalikud teenused: partnerlus avaliku sektoriga".

Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsiooniga koostöös osalesime töögrupis sotsiaalhoolekande seaduse muutmise eelnõule.

Eesti Vabaharidusliiduga on koostöö peale vabahariduslike ringide juhtide töö toetamist soikunud kuid liikmesorganisatsioonid osalesid mitmel vabahariduslike ringijuhtide koolituskursustel.

Liitusime uue Eestis loodud uue organisatsiooniga EAPN (European Anti Poverty Network), et ühiselt tegeleda vaesuse probleemidega puudega inimeste elus.

EAPN tööd toetab Avatud Eesti Fond. EAPN on eelkõige poliitiline organisatsioon, mis tegeleb erinevate vaesuse aspektidega, nagu juurdepääs tööturule, eluasemele, haridusele ja erinevatele sotsiaalteenustele

Möödunud aastal oli meedia valdkonnas kõige enam vastukaja omandanud artikkel Eesti Päevalehes, kus kirjutati probleemidest vaimupuudega inimestele osutatavatele inimestele teenuste kättesaadavuse osas.

Rahvusvahelises koostöös tuli 2010 aastal endisest rohkem vastata erinevatele küsitlustele, osaleda üle euroopalistes uuringutes.

Näiteks - Inclusion Europe (IE) viis läbi üle euroopalise küsitluse Kaasava Hariduse programmide rakendumise osas vaimupuudega inimestele.

Osalesime IE uuringus Eneseesindajate Organisatsioonide töö ja tegevuste toetamise osas.

IE algatusel osalesime üle Euroopalises uuringus vaimupuudega inimeste ligipääsu osas valimistele (Questionnaire on the Accessibility of European Elections).

Koostöös EASPD-ga (Üle Euroopaline teenuste osutajate assotsatsioon) osalesime uuringus Puuetega Inimeste Õiguste täitmisel ligipääsetavusel iseseisvale elule ning toetavatele teenustele.(“Fundamental rights of persons with intellectual disabilities and persons with mental health problems” , The European Union Agency for Fundamental Right, Vienna.

2010 aastal lõppes ligi 4 aastat kestnud Daphne programmi raames läbiviidu projekt mille eesmärk oli teadvustada ühiskonnale perevägivalda olemust ning vaimupuudega last kasvatavat peret kui abivajajat antud probleemi käsitlemisel. Lõppes projekt Community action programme DAP, DAP-2007 1/109 , CHILDREN WITH DISABILITIES AND VIOLENCE: PRIMARY PREVENTION TARGETING FAMILIES (Muudame Elu Turvaliseks seikluseks) , mille materjalidega saab tutvuda kodulehel www.vaiukad.ee

Osaleti projekti lõppetamise konverentsil Bolognes, esineti ettekandega uuringute tulemustest Eesti osas.

Uute algavate rahvusvaheliste projektide planeerimise käigus osaleti Grundtvig programmi raames partnerite kohtumisel Hispaania, Barcelonas huvitavas hoolekandeteenuseid osutavas organisatsioonis Saint Johan Park. Antud kohtumise tulemusena valmistatakse ette järgmisi rahvusvahelisi projekte ;

1. Grundtvig. Life long learning programme . Koostöös 4 riigiga, osaleda parterina projektis 2011-2013 , Vaimupuudega inimeste ligipääs toetavatele teenustele, lähtuvalt ÜRO Puuetega Inimeste Õiguste Konventsioonist. Meie teemaks on planeeritud Ligipääs Informatsioonile. Projekt on ettevalmistamisel.
2. Leonardo da Vinci programmi raames valmistame ette projekti 2011-2013 Rural Care Givers (Maapiirkondade hooldajatele mõeldud koolitusprogramm).
3. Leondardo Da Vinci täiskasvanute koolitus programmi raames taotleme toetust lihtsustatud viipe keelt tutvustavate koolituste läbiviimiseks 2011-2013.

Antud projektide läbiviimisel on planeeritud kaasta kõiki liikmesorganisasioone ja partnereid. Omaosaluse katmist taotleme HMF-ist.

2010 aasta lõpus kolis EVPIT uutesse ruumidesse. Kahjuks pidime loobuma töötamisest aadressil Tatari 12 hoovimaja, kus olime tegutsenud 20 aastat, seoses maja amortiseerumisega.

Alates 01.01.11 tegutseme aadressil Maleva 16, Tallinn.

Muret tekitavad vähenenud teenuste osutamise mahud ning vahendid nii riiklikul kui kohaliku omavalitsuse tasandil, ligipääs teenustele ning sellest tulenev vaimupuudega inimeste peredes valitsev vaesus.

Loodame osaleda koostöös Eesti Puuetega Inimeste Kojaga kindlustamaks, et Eesti ratifitseerib ÜRO Puuetega Inimeste Õiguste Konventsiooni. Loodame, et antud dokument parandab vaimupuudega inimeste toimetulekut eluga Eestis.

Eesti Vähiliit

Maie Egipt, tegevdirektor

Eesti Vähiliit soovib suunata avalikkust suhtuma senisest aktiivsemalt ja vastutustundlikumalt Eesti inimeste elukvaliteeti. Peame oma tegevuse prioriteediks terviseedendust ja inimeste teadlikkuse tõstmist, et sellega ennetada vähktõbe meie elanikkonna hulgas.

MTÜ Eesti Vähiliit loodi 1992.a Eesti Onkoloogide Teadusliku Seltsist välja kasvanud järglasena vähktõvevastase tegevuse tõhustamiseks ja laiema üldsuse kaasamiseks vähivastasesse võitlusesse. Eesti Vähiliit on katusorganisatsioon vähahaiguse probleemidega tegelevatele mittetulundusühingutele üle Eesti. Eesti Vähiliidu organisatsiooni struktuuri moodustavad liikmesorganisatsioonid (s.t. maakondlikud vähipatsientide ühendused, ühingud) erinevates Eesti maakondades. Lisaks vähipatsientide 11-le ühingutele kuuluvad Vähiliidu liikmete hulka veel 3 ühingut: Eesti Onkoloogide Selts, Eesti Onkoloogiaõdede ühing, Vähahaigete Laste Vanemate Liit. Vähiliitu kuuluvates organisatsioonides on kokku 1920 liiget.

Tegevused ja projektid 2010. aastal

25.-31. jaanuar 2010 toimus rahvusvaheline emakakaelavähi ennetamise nädal „**Tarkuse pärl**“, et teavitada naisi, noorukeid ja meditsiinitöötajaid emakakaelavähist, selle tekke-põhjustest, PAP skriiningu vajalikkusest ja papilloomviiruste vastasest vaksineerimisest võimalustest ning suurendada emakakaelavähi sõeluuringus osalemise protsenti.

The Pearl of Wisdom®

2010. aasta kõige märkimisväärsemaks sündmuseks Vähiliidu tegevuses võib pidada rahvusvahelise rinna- ja emakakaelavähi sõeluuringute **konverentsi „Varakult avastatav vähk on ravitav“**. Konverents osutus informatiivseks ja sai auditooriumilt väga positiivse vastukaja. Teravalt tõstatas sõeluuringute registri (puudumise) temaatika. Tänu konverentsile ja meedia aktiivsele huvile õnnestus Vähiliidul kokku kutsuda sõeluuringute registri loomise ümarlaud. Täna koguneb ümarlauloodud töörühm regulaarselt ning tegeleb aktiivselt registri loomisega. Konverentsi aitas rahastada EV Sotsiaalministeerium.

Vähiliidu rinnavähi ennetamise kampaania „**Ära jää hiljaks!**“ toimus Eestis juba viiendat aastat teadvustamiseks inimestele, et varases staadiumis avastatud rinnavähk on ravitav ja kutsus üles naisi osalema sõeluuringus. Sel aastal sai kampaania kõlapinda läbi aasta.

Mais toimus kampaania „**Teksades rinnavähi vastu**“. Kampaaniaga kutsuti üles mai viimasel reedel kandma teksaseid ja roosat linti rinnas. Ühtse rõivastuse eesmärk oli näidata, et hoolid endast, lähedastest ja neist, kes põevad rinnavähki.

13. juunil toimus järjekorras juba **6. Avoni ja Vähiliidu traditsiooniline heategevusüritus** Tallinnas, Vabaduse väljakul, mis toetas rinnavähi varajast avastamist.

Juba kolmandat aastat järjest toimus **15. oktoobril** EUROOPA DONNA üleeuroopaline teavituskampaania **Rinna Tervise Päev**, millega sooviti tütarlastele ja

naistele meelde tuletada tervislike eluviiside tähtsust rinnavähi ennetamise seisukohast ning rinnavähi varajase avastamise võimalusi. Sellel aastal oli Rinna Tervise Päeva motoks „**Sinu tervis on Sinu enda kätes!**“ **Rinna Tervise Päevaga** ühinesid ning toetasid rinnavähi ennetustegevust oma kampaaniatega oktoobri kuus: Avon Eesti AS, Baumax Eesti OÜ, ERGO Kindlustuse AS, Estelina Estonia OÜ, Fazer Eesti AS, Hilding Anders Baltic AS, Map Eesti AS, Pandora Baltics OÜ ja OÜ Lindex. Tänu tagasisidele võime väita, et naised on saanud piisavalt informatsiooni ilmunud artiklite, tänavareklaamide ja TV klippide kaudu. Seda kinnitab ka 2010. aasta rinnavähi sõeluuringu programmi 9 kuu täitmise tulemused. Rinnavähi sõeluuringutel osales 24 389 isikut ehk 74% kavandatud, mis on vastav planeeritule. Rinnavähi sõeluuringutel osalenud naiste kasvav arv annab kinnitust, et liigume õiges suunas ja meie teavituskampaaniad on olnud edukad.

Rinna- ja emakakaela ennetuskampaaniaid toetas projekti "Rinna- ja emakakaelavähi varajane avastamine" alusel Eesti Haigekassa.

Augustis toimus juba kuuendat aastat järjest **üle-eestiline vähipatsientide tervisekoolituslaager Nelijärve puhkekeskuses**, kus oli võimalik meie patsientidel kohtuda, omavahel tutvavaks saada, aktiivselt puhata, rääkida oma muredest ja rõõmudest. Erinevad loengud ja teraapiatunnid toimusid nii ühiselt kui ka väiksemates gruppides.

Patsientide ühingutele koostatud tagasiside ankeetidest selgus ühingute üldine hinnang terviselaagritele ja rahulolu laagri korraldusliku poolega. Ankeet võimaldas ühingutel edastada ka oma ideid järgnevate terviselaagrite korraldamiseks.

Ankeete analüüsid selgus, et kõik ühingud jäid laagriga väga rahule ja oli ühinguid, kes pidasid 2010. aasta laagrit parimaks.

Tervise- ja koolituslaagri finantseerijateks olid SA Eesti Puuetega Inimeste Fond „Rohkem teadmisi vähipuudest-üheskoos vähipuude vastu“ (01.01.2010-31.12.2010) ja Tervise Arengu Instituut ESF programmi „Tervislikke valikuid toetavad meetmed 2010-2011“ raames.

Tänavune heategevuskontsert „**Elvis Presley lugu**“ oli senistest suurejoonelisem ühendades nii muusika, tantsu, kui ka video- ja valgusefektid. Nokia kontserdisaal Solarises müüdi välja ja kontserdikülastajad andsid peale kontserti väga positiivse tagasiside ning tänasid meid saadud elamuse eest.

30.09 – 10.10.2010.a. toimunud **rahvusvahelisel vähinädalal „Elades tubakata ennetame kopsuvähki“** keskenduti kopsuvähi ja suitsetamise vastu võitlemisele üle Eesti. Vähinädala pressikonverentsil esitlesime uut suitsetamisvastast klippi ning brošüüri „Ära suitseta, kopsuvähk tapab“, mida jagati ennetustegevuse eesmärgil vähinädala raames ning jagatakse jätkuvalt koolides suitsetamisvastaste loengute käigus. JCDecaux valgusvitriinides eksponeeriti uut suitsetamisvastast plakatiit Tallinnas, Tartus ja Pärnus.

Vähinädala projekti finantseerija -Tervise Arengu Instituut.

2010. aastal alustasime koostöös Tervise Arengu Instituudiga **vaimse tervise ja toimetulekualaste koolituste läbiviimist vähipatsientidele. Tugiisikute koolitamist vähipatsientide toetamiseks.**

Koolitused viiakse läbi kõigis Eesti Vähiliidu patsientide ühingutes üle Eesti, perioodil 2010-2011. aasta.

Projekti finantseerija - Tervise Arengu Instituut.

Tööd jätkas ka Eesti Vähiliidu tasuta nõuandetelefon 800 22 33, millele vastavad kogenud arstid, meditsiiniõed ja psühholoogid. Telefon töötab 4 tundi igal tööpäeval. Alates 1994. aastast, mil nõuandetelefon tööd alustas, on sellele helistanud enam kui 24 000 inimest.

Projekti finantseerijad: SA Eesti Puuetega Inimeste Fond ja Tervise Arengu Instituut. „Rohkem teadmisi vähipuudest-üheskoos vähipuude vastu“ (01.01.2010-31.12.2010), „Vähihaigetele ja nende omastele üle-eestilise nõuandetelefoni kindlustamine, internetipõhise informatsiooni hankimise ja vastastikuse suhtlemise võimaluste soodustamine“ (märts-november 2010).

Eesti Vähiliidu tegevusi 2010. aastal finantseeris projekti „Eesti Vähiliidu tegevus ja põhikirjaliste eesmärkide elluviimine 2010. aastal“ Eesti Vabariigi Sotsiaalministeerium.

Eesti Vähiliidu koostööpartnerid ja toetajad on: SA Eesti Puuetega Inimeste Fond, Sotsiaalministeerium, Eesti Haigekassa, Tervise Arengu Instituut, TÜ Kliinikum, PERH Onkoloogiakeskus, erialaspetsialistid, Roche Eesti OÜ, Novartis Pharma Services Inc Eesti fil., Avon Eesti AS, GlaxoSmithKline Eesti OÜ, Sanofi-Aventis, Swedbank, Pfizer Luxembourg SARL Eesti fil., Janssen-Cilag, ERGO Kindlustuse AS, Map Eesti AS, Fazer Eesti AS, Pandora Eesti OÜ, Hilding Anders Baltic AS, Lindex OÜ jt.

1993. aastast on Eesti Vähiliit Rahvusvahelise Vähivastase Liidu (**UICC**) liige, 2006. aastast Euroopa Emakakaelavähi Liidu (**ECCA**) ning Euroopa Vähipatsientide Koalitsiooni (**ECPC**) liige, 2007. aastast kuulume ka Rahvusvahelise Rinnavähi Koalitsiooni (**NBCC**) ühendusse.

Koostööd teeme ka Rahvusvahelise Rinnavähikoalitsiooni Euroopa Donnaga.

2010. aastal osalesime järgmistel olulistel rahvusvahelistel konverentsidel:

- NBCC Rahvusvahelisel Rinnavähi Konverents;
- UICC Maailma Vähi Kongress;
- APACT 2010 Maailma Konverents „Tubakas või tervis“;
- Euroopa Donna Advocacy Training.

Eesti Vähiliit on huvitatud suhtlemisalastest koolitustest (töölased suhted, koostöö jm.), kuidas kirjutada projekte ja leida rahastajaid, loomingulisi koolitusi (kuidas sünnivad head ideed, eduka kampaania korraldamisest jne.), võib pakkuda ka lõdvestavaid teraapiaid psüühiliste pingete maandamiseks.

Peame 2010. aastat väga edukaks aastaks. Kõik meie planeeritud projektid ja üritused õnnestusid ning leidsid positiivset vastukaja. Oleme õnnelikud, et meie korraldatud esimene rahvusvaheline konverents osutus vajalikuks ja tõhusaks. Meie patsientideühingud jäid väga rahule selle aasta tervise- ja koolituslaagriga. Heategevuskontsert „Elvis Presley lugu“ suurejooneline kontsert-etendus lummas inimesi, viies publiku ajas pool sajandit tagasi rokikuningas Elvis Presley ellu ja loomingusse.

Koostöös Eesti Haigekassa ja SA-ga Vähisõeluuringud jätkusid rinnavähi ja emakakaelavähi varaseks avastamiseks spetsiaalsed skriiningprogrammid.

Sõeluuringutel on väga oluline roll nii emakakaela- kui rinnavähi ennetamisel ja varajasel avastamisel. Oluline on jätkata sõeluuringutest teavitamist, et tõsta veelgi elanikkonna teadlikust ja sõeluuringutes osalemise protsenti.

Loodame, et ka 2011. aastal suudame koostöös meie heade koostööpartnerite ja toetajatega anda olulise panuse Eesti rahva tervise heaks.

Eesti Seljaajusonga- ja Vesipeahaigete Selts (MMC Selts)

Ann Paal, MMC seltsi juhatuse esimees

Seljaajusonga ja Vesipeahaigete Selts seob haigeid, nende peresid, meedikuid ja vabatahtlikke abistajaid. Seltsi liikmete eesmärgiks on olla üksteisele toeks nii nõu kui jõuga, otsides parimaid võimalusi haigete ravimise, kasvamise ja arenemise jaoks.

Seltsi eesmärgiks on kaasasündinud või omandatud kesknärvisüsteemi anomaaliaga haigete ühendamine, nende haigete hooldajate, lapsevanemate liitmine, meditsiini-personali teadmistaseme hoidmine, antud haigusseisundiga seotud erialase teadustöö koordineerimine ja omavaheliste suhtlemise ning koostöö edenda-mine. Eestis elab üle 300 seljaajusonga ja vesipeahaiget noort, kes võiksid läbi toetavate tegevuste, nõustamiste ja toimetulekukoolituste tööjõuturul iseseisvalt hakkama saada.

Põhiline side Seltsi liikmeskonna vahel on skype abil, e-mailidena, telefonidega, web-infona.

Transport oli lahendatud Mahlasummeri suurürituse tarvis tellitud bussi näol. Kunas enamus Seltsi liikmeid kasutab erasõidukeid puude tõttu, siis on suur osakaal bensiini kompenseerimisel. Inva-transporti saamine on väga raske ja kulukam tavataksost või ühistranspordist. Kaasabi põhimõttel eraautode kasutamine s.o. lähinaabritest või sõpradest ekipaažide komplekteerimine Seltsi üritusele jõudmiseks – minemiseks on ka soovitud moodus, sest kohale saavad paljud ja omavahelised kontaktid ning suhtlemine elavneb. Raudtee transport on komplitseeritud, sest ratatoolis olija või ortoosidega kõndija ei pääse rongile.

Tagasiside on vahetutest kontaktidest ja hinnangutest. Laienenud on üritustel osalejate arvukus. Üldine suhtumine seljaajusonga ja vesipeahaigete suhtes tundub sotsiaalses plaanis varasemaga vrd-s teadlikum ja positivistlikumaks muutunud olevat. Paljud teavad ja otsivad ise kontakti Seltsi kodulehe ning Seltsi liikmete vahetute kontaktide kaudu, paluvad koolitust. Näiteks Eesti Naistearrside ja Ämmaemandate Selts palus loengukorras tutvustada seljaajusonga ja vesipeahaigete probleeme, foolhappeprofülaktika koordineerimist, mitmed koolid Harjumaal Kose Gümnaasium, Kuusalu Keskkool on saatnud vabatahtlikult oma õpetajad Seltsi poolt korraldatud SpBH problemaatikaga koolitusüritustele. Info ja haigete huvi Seltsi tegevuse suhtes on Lätis, Valgevenes. Läti lapsevanemad moodustasid oma MTÜ ja püüavad Eesti eeskujul koordineerida ning korrastada seljaajusonga ja vesipeahaigete tegevust ning paljude mureprobleemide lahendamist. Eesti Haigekassa kaasabil valmis teavitusbrosüür "Foolhape – mis ja milleks noortele suunatud propagandaks. Selle levitamise ja tutvustamise käigus on välja tulnud teave, et Eesti noored on väga halvasti ettevalmistatud teadmistega oma tervise kohta. Koolidest on tekkinud nimekiri kutsega tervisetundidesse esinemisele.

Jätkutegevuseks on vajadus väga suur, sest juba on harjutud igal tasandil väga erispetsiifilise puuetega laste probleeme lahendava tugikeskusega. Ülisuur vajadus on nooreks täiskasvanuks sirgunud laps-invaliidide probleemide lahendamiseks

keskusele. Keegi ei ole huvitatud neist noortest nii meditsiinilises kui sotsiaalses plaanis, aga MTÜ projektitegevus ei garanteeri järjest laienenud ringile nende vajadustele katet.. Noorel ei ole veel küllaldast haritust, pole tööd, pole tervise suhtes võimalusi, kus saaks paljuprofiilset samaaegset spetsiifilist abi ja nõu. Paljud noorukid istuvad lihtsalt tegevusetult kodus. Lisaks on nende noorte vanemad suures hädas, sest ei oska enam töötada ja pole kus ka töötada. Puudega noor täiskasvanud pereliige on saanud ülisuureks koormaks endale ja kogu perele. Noortekeskus „Kelluke“ Puuetega Inimeste Koja juures on praegu taoliste probleemidega noorukitele ainsaks kohaks kujunenud, kust adekvaatset tuge ja nõu täna saab. Et Keskusel ei ole kindlat rahastust, siis pole võimalik ka kvalifitseeritud tööjõudu alaliseks tööks Keskuse heaks rakendada. Ainult entusiasmist tegelemisest jääb suurenenud vajaduse ja nõudluse rahuldamiseks puudulikuks.

Vastamine : iga päev on antud haigete grupiga seotud probleeme vaja lahendada ja need mured on grupeeritavad. Haigete arv on tõusnud üha uute vastsündinute, samuti seltsi tegemistest huvitatute ringi laienemise arvel. Läbiviidud tegevuste otsesel analüüsil ja nõudmiste - soovide grupeerimisel on tegevust püütud võimaluste raames suunatult pidevalt edasi arendada ja tulemuslikustada. Elu vajadus on see, et tuleb tegeleda ka siis , kui rahastus ongi väga katkendlik. Uuelaadse põlvkonna kasvamine ja vajadused tuleb lahendada ja praeguse meditsiini ning keerulisse majandusolukorda sobitada.

HMN projektides peaks olema praeguse turumajanduse olustikus suurem osa töötasudele. Ideaalne, kui projektil oleks tasuline koordinaator - korraldaja

2010. a. valmis II lastelaulude plaat “Laulupäike”, mille esitlused olid Tallinnas Toompuiestee10 EPIKU majas ja Haapsalu Sanatoorses Internaatkoolis kontserdi ning vastuvõtuna. Kõik plaadil esinejad said autoriplaadid. Suurüritstena toimus maikuu Eesti ja Saksamaa Spina bifida keskuste koostööna 4väga huvitavat koolitust erialaspetsialistidele ja lastevanematele, haigetele nende tervise konsulteerimise ning nõustamise vormis. Konverentsid toimusid Tallinnas ja Pärnus. Tegus oli noorte töö, kes said kokku 3 korda suvelaagrites. Keskusel kohal oli aastaringiselt foolhappeprofülaktika propageerimine. Eesti Haigekassa kaasabil anti välja teavitushihik “Foolhappe – mis ja milleks? Foolhappe osatähtsus terve beebi sündimisel”. IF Global aastakongressil Irimaal käis 2 liikmeline Eesti delegatsioon. Tihendati kontakte lätlastega. Meie eeskujul moodustasid Läti seljaajusonga ja vesipeahaigete vanemad MTÜ oma laste terviseprobleemide ja toimetuleku paremaks lahendamiseks. 8 läti last said Eestis konsultatiivset eriabi ja neile vajalikud ortoosid. Juulis oli traditsiooniks kujunenud Mahlasummer koos piknikuga Seli mõisapargis, kus oli rekordarvuliselt 199 osavõtjat. EU projekti “Iseseisvalt ellu -noored tööle” raames oli aktiivne tegevus psühholoogide juhendamisel: kuidas end ette valmistada tööturule asumiseks. Projekti on kaasatud töötud või kaua kodus olnud lapsevanemad ja tööikka jõudnud Seltsi noorukid. Positiivne, et 4 erivajadustega noort pääses Tallinna Ülikooli õppima. Noortekeskus “Kelluke” tegevus oli suhteliselt koordineerimatu ja tagasihoidlik, sest 2010.a. ei õnnestunud saada palgafondi keskuse juhatajale. Siiski MTÜ aktiivsusest tegevus toimus lastele kunstõpetuse, laulutundide ja regulaarse ujumistreeningute korraldamise kaudu. Meeleolukas oli aastalõpp traditsioonilise Jõulupeoga Toompuiestee EPIK-u saalis. Hea poolehoiu on saanud Seltsi juures tegutsev rehabilitatsioonigrupp, kelle kaudu saab teenuse korras erivajadustega seotud probleeme kergemini, kasulikumalt ja lihtsamalt lahendada kui üldjärjekordades üldsüsteemis see praegu võimalik.

2010.a toimusid järgmised üritused:

- 16.01.2010 Laiendatud Seltsijuhatus koosolek
- 21.22.01.2010 Seminar Saksa arstidega spetsialistidele
- 22.01.01. uue CD "Laulupäike" esitlemine. Esinesid Kose noormeeste ansambel, poistekoor Revalia, Seltsi laululapsed
- 22.01.2010 Seminar - Saksa arstid esinesid Eesti patsientidele
- 29.01.2010 Uue CD „Laulupäike“ esitlemine Haapsalu Sanatoorses koolis.
- 20.02.2010 kell 14.00 Seltsi Sõbrapäeva Üldkogu
- Käivitus EU toetusega Projekt "Iseseisvalt ellu." Projekti eesmärk on aidata noortele puuetega lastevanematele töötrule siseneda. Psühholoogi nõustamine (graafiku järgi). Teised koolitused (nt tervise spetsiifilised probleemid ja iseseisev toimetulek).
- IF Global SpBH Rahvusvaheline konverents Irimaal 11,12 juuni 2010. 2 esindajat Eestist.
- Sügisseminar lastreaednikele, kooliõpetajatele ja sots. töötajatele koos lastevanematega „Seljaajusonga ja Vesipea lapsed koolis ja lasteaias”
- 07.06.2010 Suvelaagriks lastevanemate ja kasvatajate koosolek, laagriprobleemidega teadmiste täiendus. Raamatukese "Foolhape – mis ja milleks? Foolhappe osatähtsus terve beebi sündimisel" presentatsioon
- 26.06.2010 Mahlasummer IV Raplamaal Seli mõisa pargis koostöös Kaitseministeeriumiga
- 09.07. – 14.07.2010 Ujumislaager Viljandis
- 19.07. – 25.07.2010 Suvespordilaager Elvas. Teemad: iseseisev toimetulek, sport ja puhkus
- 12,13.08.2010 EPIK Üldkogu Karaskis .
- 23. – 25.08.2010 Noortelaager Pärnus
- 16.09.2010 Raamatu „Märka last“ Esitlemine EPIKUs
- 15. – 17.11.2010 Konverents Pärnus füsioteraapiaspetsialistidele, arstidele, täiskasvanud SpB inimestele
- 19.11.2010 Seminar sotsiaaltöötajatele, õpetajatele, lastevanematele „Seljaajusonga ja Vesipea lapsed koolis ja lasteaias”
- 11.12.2010 meeleolukas Jõulupidu

Harjumaa Puuetega Inimeste Koda

Kairi Tozen-Pütsepp, tegevjuht

Projekti tegevus toimus kogu 2010 kalendriaasta vältel. Vähenenud rahaliste vahendite tõttu pidime seadma prioriteedid – jätkama endale seatud eesmärke ning säilitama koostöö võrgustikuga.

Aasta lõikes toimus küll arvuliselt tunduvalt vähem üritusi, kuid see-eest olime kaasatud sisutihedamatesse aruteludesse ja ümarlaudadesse, nagu Päästeameti ja mõnede kohalike omavalitsustega Harjumaal, tagamaks parem seadusandlus puuetega inimeste päästmisel hädaolukorras, samuti evakueerimisel, leidmaks parimaid lahendusi puuetega inimeste organisatsioonidele omavalitsuses tegevuse algatamiseks/jätkamiseks.

Peamine eesmärk oli tagada Harjumaa puuetega inimeste organisatsioonide pädevustase ning jätkusuutlikkus, sest aastatega on meie ühingute juhtide vanus tõusnud, liikumis- ja teovõime vähenenud ning jätkusuutliku edasiviiva juhtimise pärast on paljud maakonnas mures.

Käesoleval aastal pühendusime rohkem rutiinsetele üritustele, katusorganisatsiooni tegevaparaadi koolitusele ning Nõukoja kui maakonna spetsialiteedi väljanäitamisele puuetega inimeste valdkonnas.

Säilitamiseks olemasolevat koostöövõrgustikku oleme suutnud Nõukoja traditsioonilisi maakondlikke üritusi jätkata, need on Kevadised ja Suvised Tervise- ja Spordipäevad. Oluliseks näitajaks on osavõtjate arvu kasv, mitte kahenemine, mis annab meile märku taoliste ürituste vajalikkusest.

Pilootprojekti jätkuprojekt „Harjumaa vaegkuuljad ja kurdid saab päästetud“ toimus sel aastal Kose vallas, ikka koostöös Põhja-Eesti Päästkeskuse ja Häirekeskusega ning meie uue liikmesorganisatsiooni Tallinna ja Harjumaa Kurtide Ühinguga. Toimus 1-päevane praktiline õppus päästmaks kuulmispuudega inimest autoavarii tagajärjel autost, päästa inimene põlevast korrusmajast, lubati katsetada tule kustutamist omal käel ning toimus ka teoreetiline loeng.

Meie areng 2010.a. on olnud vaatamata kesistele ressurssidele suhteliselt positiivne. Suutsime moodustatud komisjoniga koostada Harjumaa PIN arengukava 2011-2015, komisjoni tööst võttis osa ka Harju MV esindaja sotsiaalvaldkonnas.

Psühholoogiline nõustamine puuetega inimestele kestis 1.kvartali jooksul 2010, ning sellest selgus, et taolise teenuse jaoks on vaja suuremat rahaeraldust ning spetsiifilist projekti. Seega on kasvuruumi järgnevatel aastatel leidmaks Harjumaa PINile tegevussuundi.

Meie tegevust on toetanud Harjumaa Omavalitsuste Liit.

Konkreetsed tegevused:

Talvine tervispäev toimus kevadel Keila ujulas, kus kohalikud füsioterapeudid tegelesid osalejate füüsilise tervisega – toimusid pallimängud, ujumisõpetus, meeskondlikud mängud. Kohapeal mõõdeti veresuhkrut, vererõhku ning konsulteeriti abivajajaid.

Enne Arengukava komisjoni kokkukutsumist koostas ja viis tegevjuht maakonna liikmesorganisatsioonide seas läbi uuringu – küsitluse HARJUMAA PIN VÕRGUSTIKUTÖÖ PARENDAMISEKS NING ARENGUKAVA ETTEVALMISTAMISEKS PERIOODIKS 2011-2015. Küsitluse tulemused avaldati kodulehel.

Suvine tervise- ja spordipäev Oxforelli Puhkekeskuses Harjumaal üllatas osalejatega meeleu positiivse tagasisidega. Toimusid iga-aastased spordimängud,

tervisevõimlemine, taidlusetteasted ning kanuuvõistlus. Hooaja tippsündmuseks oli kohapealne kalapüügivõistlus.

1.aprillil toimus 1.ümarlaud Päästeametiga SMS 112 süsteemi väljatöötamiseks – koostööd teevad Harjumaa PIN, Tallinna ja Harjumaa Vaegkuuljate Ühing ja Tallinna ja Harjumaa Kurtide Ühing ning Põhja-Eesti Päästkeskus.

Meie jätkuprojekt 2010.a.augustis „Harjumaa vaegkuuljad ja kurtid inimesed saab päästetud“ sai teoks peale läbirääkimisi Tallinna ja Harjumaa Kurtide Ühingu ning Põhja-Eesti Päästkeskuse ennetusbüroo ja koolitusbüroo spetsialistidega. Toimus järjekordne õppepäev Kose Komando territooriumil. Erivajadustega inimesed ning päästjad olid koos õppetandril, kus ekspertideks oldi vaid teineteisele. Erinevad simulatsioonid päriselust – autoavarii maanteel, põlev õlipann koduköögis, päästmine põlevast korrusmajast – aitasid kuulmispuudega inimestel paremini mõista nende tegelikku piiratust ja ka tunnetust, mida on võimalik ja mida mitte.

Käesoleval aastal jätkas Nõukoda täiesti uues valdkonnas- psühholoogia- teenuse pakkumist. Ressursside piiratuse tõttu saime nõustamist Harjumaa puudega inimestele pakkuda vaid 1. Kvartalis 2010. Vajadus samas suunas edasi liikuda on end tõestanud ning annab meile tegevus- ja arenguruumi järgnevateks aastateks.

Paljusid meie ettevõtmisi on kajastatud meie enda kodulehel www.harjupin.ee, samuti THVÜ kuukirjas ning Kose valla lehes.

Läbi kalendriaasta toimus juhtimisalane koolitus Nõukoja tegevjuhile ning raamatupidajale.

Raamatupidamisalane koolitus organisatsiooni liikmetele ei toimunud, kuna ei peetud vajalikuks korrata koolitust, mille EPIK oli juba pakkunud allorganisatsiooni esindajatele.

Aasta jooksul toimus 2 Üldkogu ning 3 juhatuse koosolekut. NPIN esindajad osalesid paljudel nõupidamistel ja ümarlaudadel teiste organisatsioonidega koostöös.

Suurimaks eduks peame Päästeameti poolt algatatud puuetega inimeste ennetustöögrupp, mille 1. Nõupidamine toimus detsembris 2010.

Väga tähtsaks koostöö momendiks on Nõukojale ka Harjumaa Traumade ennetamise projektis osalemine, mille finantseerijaks on Eesti Haigekassa ning eestvedajaks Eesti Tervisedenduse Ühing. Olles juba aastaid selle projektiga seotud, näeme vajadust jätkata, kuna maakondlik ekspertarvamus puuetega inimeste valdkonnas on oluline ka tervisedendavates projektides. Aasta jooksul on toimunud erinevaid koostööseminare ja nõupidamisi.

Hiiumaa Puuetega Inimeste Liit

Malle Kobin, tegevjuht

Aasta 2010 oli Hiiumaa Puuetega Inimeste Kojas stabiilne, juba väljakujunenud tegevuste jätkamise aasta. Põhitegevus hõlmas nagu eelnevatelgi aastatel püstitatud eesmärkide realiseerimist, kuid tulenevalt majanduslikust olukorrast teisteski valdkondades, ei läinud muutused mööda ka meist. Jätkuvas majandussurutises oli vaja väga hoolikalt tegevusi ja finantse planeerida. Suuremat tähelepanu pöörasime oma Päevakeskuse tegevuse edendamisele ja liikmesorganisatsioonide tegevuse suunamisele ja toetamisele. Arendasime koostööd kohalike omavalitsustega, eeskätt Käina ja Emmaste vallaga.

Uueks koostööpartneriks 2010. aastal sai maakondlik arenduskeskus Tuuru, kellega on kavas ka edaspidi mitmesuguste koolituste ja erinevate puuetega inimestele suunatud ürituste osas koostööd teha.

Koja maja on leidnud kasutamist ka teiste mittetulundusühingute poolt. Oma üritusi ka koolitusi on Hiiumaa Kojas läbi viinud MTÜ Hiiumaa Heifer ja MTÜ Eurohause.

Päevakeskuse tegemisi finantseeris jätkuvalt suures osas Käina Vallavalitsus. Oma väikese toetuse lisas 2010.aastal ka Emmaste Vald, kuna ligi pooled eneseabigrupis osalejad sõidavad kohale Emmaste vallast. Lisaks puuetega inimeste eneseabigrupile ja muudele hetkevajadusi lahendavatele tegevustele, tegutsesid Koja majas Pesamuna Perekool, Käsitööklubi, Keelteklubi (inglise ja rootsi keel erinevatele vanuserühmadele, samuti vene ja prantsuse keel). 2010. aastal leidis Koja majas oma pesa ka grupp mediteerijaid. Samas osutatakse ka muid juba väljakujunenud päevakeskuse teenuseid. Koja majas saavad oma üritusi ja tegevusi korraldada kõik Koja liikmesorganisatsioonid tasuta ja teised Hiiu maakonna mittetulundusühingud juhatuse otsusega määratud tasu eest.

2010.aastal läbiviidud ühisüritused ja tegevused Hiiumaa Kojas:

*Vastlapäev koos Puuetega Laste Vanemate Ühingu liikmetega Leemeti mägedes

*Emadepäeva tähistamine temaatiliste kaartide valmistamisega

*Osalemine Saaremaa Puuetega Inimeste Kojas laagris Võhmal

*Jõulude tähistamine Koja majas – traditsiooniline üritus

*Koostöös Käina Vallavalitsusega kasutatakse ruume koduõppel olevate koolilaste õpetamiseks, valla psühholoogi majutamiseks ja nõustamiste läbi viimiseks, samuti pensionäride kooskäimiseks ning ürituste korraldamiseks.

*Aidatud korraldada liikmesorganisatsioonide raamatupidamist ja aruandlust.

*Liikmesorganisatsiooni „Oma Klubi“ abistamine uutes ruumides remonttööde planeerimise osas.

*Toetatud liikmesorganisatsiooni „Vikerkaar“ osalemist vabariiklikul kokkutulekul Põlvas

*Toetatud liikmesorganisatsiooni „Hiiumaa Nägemispuudega Inimeste Ühing“ jõuluüritust, korraldatud raamatupidamist.

*Koostöös Puuetega Laste Vanemate Ühinguga esitatud projektitaotlus EPI Fondile laste jõuluürituse läbi viimiseks, korraldatud ühingu raamatupidamist.

*Toetatud Hiiumaa Kutsehaigete Ühingu tegevust, osalemist Kutsehaigete Liidu üritustel, korraldatud projektitaotluste vormistamist ja raamatupidamist.

Hiiumaa puuetega inimesed on osalenud Suuremõisa Tehnikumi ja SA Tuuru juures tegutsevates õppegruppides.

Hiiumaa Koda võttis vastu ka külalisi: võõrustati Läänemaa Puuetega Inimeste Kojas liikmeid

Aasta 2010 oli Hiiumaa Kojas kohalikule sihtgrupile väljakujunenud ja vajalike tegevuse jätkamise aasta. Tasub rõõmustada, et ei tulnud millestki olulisest loobuda.

Ida-Virumaa Puuetega Inimeste Koda

Kaia Kaldvee, tegevjuht

Ida-Virumaa Puuetega Inimeste Koda liikmeteks oli 2010. a. 22 mittetulunduslikku organisatsiooni/ühingut, kus liikmeid kokku 3018.

Eesmärkide täitmine aastal 2010:

- toimusid mitmed põnevad koolitused ning rehabilitatsiooni üritused;
- täideti edukalt maakondliku koostöö- ning koordinatsiooniorgani rolli, suheldi maakonnas tegutsevate puuetega inimeste organisatsioonidega/ institutsioonidega, omavalitsustega, maavalitsusega, osaleti maakondlikes ja kohalikes komisjonide ja tööühenduste töös;
- tehti koostööd Eesti Puuetega Inimeste Kojaga ja – Fondiga, samuti mitme teise Eestis tegutseva maakondliku Kojaga;
- jätkati igapäevaelu toetamise teenuse ning toetatud elamise teenuse osutamist, sõlmiti 4 teenuselepingut: - Sotsiaalkindlustusamet, Jõhvi Vallavalitsus, Kohtla Vallavalitsus ning Toila Vallavalitsus;
- täiendati kodulehekülge aadressil: www.erivajadus.ee. Koduleheküljel edastati erinevat teavet Koda tegevusest ning muud olulist infot;
- novembris 2010 liituti Eesti Toidupanga tegevustega ning detsembris sõlmiti ametlik koostööleping;
- kojale liikmeks astus uus ühing – Narva Parkinsoni Selts

Ida-Virumaa Puuetega Inimeste Kojal on väljakujunenud traditsioonilised tegevused/ üritused, mis jätkusid ka 2010 aastal:

- koolituste korraldamine;
- rehabilitatsioonipäeva korraldamine;
- üle-Eestilisel taidlusfestivalil osalemine;
- puuetega noorte suvepäevade korraldamine;
- üle-Eestilisel puuetega inimeste päeva tähistamisel osalemine;
- puuetega inimeste päeva tähistamine maakonnas.

Koja liikmete omavahelised suhted ja koostöö on head.

Püüame olla jätkuvalt innovaatilised ning edasi areneda ja laiendada oma tegevuste valdkonda, millesse oleme kaasatud. Aastal 2010 oli selleks tegevuseks kindlasti toidupanga liitumine ning toidujagamise kampaania käivitamine Jõhvis.

Peame aastat 2010 igati kordaläinuks, sest seatud eesmärgid said kenasti täidetud.

Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda

Helika Sõber, tegevjuht

„Me hoiame ühte ja läheme läbi elu“

Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda tunnuslauses on esindatud kaks suunda: iseendaga toimetulek ja liikumine - tegutsemine, et luua ja arendada oma olemasolu ning seeläbi parandada elukvaliteeti ja ümbritsevat. Puuduva osa, mida puuetega

inimestele pole looduse poolt antud või mis elatud elu vältel on ära võetud, täidavad Jõgevamaa Puuetega Inimeste Kotta ühinenud oma arengu, õppimise ja tööga püüeldes terviklikkuse poole.

Projekti "Jõgevamaa PIK arendus ja teenused 2010" (HMN) raames on Koda jätkanud vastavalt arengukavale ja tegevussuundadele oma regulaarset ja avatud tegevust, kasutades maksimaalselt olemasolevaid võimalusi. Tähtsam on meie igapäevane järjepidev töö maakonna puuetega inimeste heaks, koostöö hoidmine ja loomine nii meeskonna sees kui maakonna omavalitsuste ja asutustega ning Eesti Puuetega Inimeste Koja ja Eesti Puuetega Inimeste Fondiga.

Kojal on oma koduleht aadressil: www.jogevapik.ee, kus pidevalt kajastatakse meie tegevust ja uuendatakse infot.

Koja ruume, telefoni, arvuteid ja printerit saavad tasuta kasutada kõik Koja liikmesühingud. Interneti püsiühendus võimaldab puuetega inimestele ja Koja ühingutele kiire ligipääsu infole. Avalik internetipunkt on avatud 4 päeval nädalas, kasutada on 3 kaasaegset interneti püsiühendusega arvutit, vajadusel juhendamine arvuti kasutamisel.

Koja jätkutegevus on puuetega inimeste teavitamine sotsiaalvaldkonna võimalustest. Jõgevamaa puuetega inimestele ja nende toetajatele teenuste pakkumine (nõustamine, dokumentide täitmisel abistamine, interneti kasutamise võimaldamine ja juhendamine, koopiategemine, tolmuhesta sügavpuhastusteenus). Koda on avatud esmaspäevast neljapäevani kõigile huvilistele.

Koda on katusorganisatsiooniks 9-le aktiivselt tegutsevale liikmesühingule.

- Jõgevamaa Kutsehaigete Ühing
- Jõgevamaa Diabeetikute Selts
- Jõgevamaa Vaimupuudega Inimeste Tugiühing
- Jõgevamaa Puuetega Laste vanemate Ühing
- Jõgeva Vaegkuuljate Ühing
- Jõgevamaa Südamehaigete Ühing
- Jõgevamaa Radikuliidi- ja Reumahaigete Ühing
- Jõgevamaa Vaegnägijate Ühing
- Jõgevamaa Tugikeskus

2010. aastal toimus 2 üldkoosolekut ja 7 juhatuse koosolekut. Koostatud ja kinnitatud Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koja arengukava ja tegevussuunad 2011-2015

Liikmesorganisatsioonide esindajatele on korraldatud erinevaid info-, teabe- ja õppepäevi aktuaalsetel teemadel nagu arvutiõpe, majandusaasta aruannete elektrooniline sisestamine, allkirjastamine ja esitamine ning tehniliste abivahendite tutvustus.

Läbi viidud projektid:

"Puuetega inimeste IX perepäev „Võrdsed võimalused“" (Kohaliku Omaalgatuse Programm). Traditsiooniline maakondlik perepäev, mis sellel aastal toimus Pajusi vallas, kus tutvustati Pajusi valda, perearst selgitas, milliste probleemidega peab pöörduma koheselt arstile. Avatud oli käelise tegevuse töötuba, kus sai kive maalida ning viltimistehnikaga tutvust teha. Töötoas jätkus tegevust nii lastele kui ka täiskasvanutele. Kultuuriprogrammiga esinesid Pajusi valla rahvatantsijad ning Johannes Haav akordionil.

"Internetipunkt – arvutite ostmine" (PRIA Leader meede)

Et Koja internetipunkt saaks jätkuvalt tegutseda, õnnestus meil vananenud arvutite asemele soetada kolm uut kaasaegset arvutit. Kuna avalikes internetipunktides

puuduvad lisavõimalused vaegnägijatele arvuti kasutamiseks, kohandasime ühe kasutamiseks just neile, sest on ju Koja üks liikmesorganisatsioon vaegnägijate ühing, kuid neile kohandatud arvutit pole. Koja liikmesorganisatsioonide liikmed ja ka teised huvilised on harjunud Kojas arvuteid kasutama käima, kus alati vajadusel abistatakse ning juhendatakse neid tegema vajalikke operatsioone.

„E-riik puuetega ja eakatele inimestele“ (Vabaühenduste Fond ja kaasfinantseering Eesti Puuetega Inimeste Fond).

Arvutiõppe projekt, mille eesmärgiks oli maakonna puuetega inimeste ja pensionäride sotsiaalse kaasatuse suurendamine ning aktiivsemaks ühiskonnaelus osalemiseks võimaluste loomine e-keskkonnas olevate teenuste kasutamise, teadmiste ja oskuste taseme tõstmisega läbi võrgustikutöö. Pakudes neile individuaalset arvutiõpet Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koja internetipunktis juhendaja toel. Arvutioskuse parandamine annab sihtgrupile võimaluse aktiivsemalt osaleda ühiskonnaelus, seega vähendab sotsiaalset tõrjutust. Projekt pakkus arvuti algõpet ja vajadusel individuaalselt juhendamist, projektis osales üle 60 inimese.

”JPIK 10.a tegevus – ülevaateraamat” (PRIA Leader meede). Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda on tegutsenud 10 aastat. Selle aja jooksul on tehtud nii mõndagi olulist ja Koja „katuse“ alla on nende aastate jooksul koondunud üha uusi puudeühinguid ja liite. Ülevaateraamat oli hea võimalus esimest korda terviklikult tutvustada oma maakonna puuetega inimeste organisatsiooni. Võrgustiku tutvustamine on tähtis edasiste koostööpartnerite leidmisel ja juba toimiva koostöö laiendamisel nii maakonnasiseselt (KOV-id, uued liikmed, äriühingud) kui ka maakonnaüleselt. Samas on tegemist ka organisatsioonide eestvedajate tunnustamise ja nende senise tegevuse väärtustamisega, mis vabatahtlikkuse alusel toimivates ühendustes on kahtlemata vajalik. Tähtsal kohal on PIKi liikmesorganisatsioonide põhjalikum tutvustamine.

„Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koja 10.aastapäevale pühendatud rahvusvahelise puuetega inimeste päeva tähistamine“ (Kohaliku Omaalgatuse Programm), kus pakuti vajalikku teavet Koja kui katusorganisatsiooni tegevuse kohta 10.aasta jooksul.

Osaletud:

- MTÜ Jõgevamaa Koostöökoja üldkoosolekutel, õppereisidel, seminaridel ja koolitustel: „Asjaajamine ja arhiivindus“, „Lepingulised suhted“, „Meedia ja maine, etikett ja protokoll, esinemine ja koosoleku juhtimine, televisioon“
- SA Dharma projektides „Hoolida - õigus või kohustus“ ja „Koostöö=lahendused“, liikmesorganisatsioonide koosolekutel
- EPIK teabepäevadel, sügiskoolis, üldkogudel ja sügiskoolis
- Jõgeva Maavalitsuse infopäevadel ja sotsiaaltöötajate tunnustamise üritusel, kus maavanem tunnustas sotsiaaltööd tegevaid inimesi. Jõgevamaa Puuetega Inimeste Kojast said tunnustuse osaliseks vabatahtlikud: Jõgevamaa Diabeetikute Seltsi juhatuse esimees Aavo Aru ja Jõgevamaa Kutsehaigete Ühingu juhatuse esimees Anna Lagutina
- Jõgeva MV, SA JAEK koolitusel „Majandusaasta aruande elektrooniline esitamine“, SA JAEK ja AEF teabepäevadel „Kohaliku omaalgatuse programmist“
- Jõgeva MV rehabilitatsiooni ja tehniliste abivahendite ning kohalike omavalitsuste sotsiaalkomisjonide töös.

Tugevateks koostööpartneriteks olid Jõgeva Maavalitsus, kohalikud omavalitsused ning Jõgevamaa Omavalitsuste Liit, kes arvestavad Kojaga ning toetavad Koda ka rahaliselt.

Võrgustikutöö arendamiseks ja järjepidevuse tagamiseks oleksid vajalikud rahastuse pikaajalised ja stabiilsed lepingud, mis looksid vajaliku kindlustunde tegevuste elluviijatele oma töö planeerimisel.

Järvamaa Puuetega Inimeste Koda

Ülo Paas, juhataja

Järvamaa Puuetega Inimeste Koda on mittetulundusühing, mis tegutseb sotsiaal-, haridus- ja kultuurivaldkonnas ja ühendab Järvamaal tegutsevaid ühinguid ja seltse. Järvamaa PIK- I on praegu 12 tegutsevat allorganisatsiooni 826 liikmega. Koja eesmärgiks on puuetega inimeste valdkonnaga seotud küsimuste koordineerime ja lahendamine maakonnas. Eesmärgi saavutamiseks täidame EV Valitsuse poolt 1995 aastal heakskiidetud EV Invapoliitika Üldkontseptsiooni puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomise standardreegleid. Koda teeb koostööd linnavalitsustega, valdadega ja Järva Maavalitsusega. Tihe koostöö on SA Järvamaa Arenduskeskusega ja Järvamaa Tööhõiveametiga, et lahendada puuetega inimeste tööhõive probleeme. Teeme koostööd Eesti Puuetega Inimeste Kojaga ja Eesti Puuetega Inimeste Fondiga.

Koda on avatud tööpäevadel E – N kella 9.00 – 15.00 Koja juhataja vastuvõtt on teisipäeval, kolmapäeval ja neljapäeval kella 9.00 – 15.00 kõigile puuetega inimestele ja nende pereliikmetele, liikmesorganisatsioonidele. Oma üritusi saavad läbi viia kõik liikmesorganisatsioonid olenemata nädalapäevast. Liikmesorganisatsioonidele on Koja ruumid, telefon ja internet tasuta. Internetipunkt on avatud E – N kell 9.00 – 15.00. Koja juhataja võtab osa Maavalitsuse juures töötavast abivahendite komisjoni tööst. Koda püüab osaleda võimalikult paljudel invaküsimustega seotud üritustel, et edastada see informatsioon oma liikmetele. Hetke põhiprobleemid on puuetega inimeste tööhõive. Koja esindaja võttis osa Paide linna volikogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni tööst. Üks kord kuus teenindab puuetega inimesi Koja ruumides AS Gadox . Kojas tegutseb ratastooli line tantsuring, liikumispuudega inimesed osalevad portselanimaali ringis. Sel aastal saime kasutada tasuta Paide spordihalli jõusaali. Kuna meil olevad ruumid on jäänud väikeks püüame kasutada linnas teisi ruume oma ürituste korraldamiseks. 2010 aastal on Koda vastavalt oma arengukavale ja tegevussuundadele teinud oma igapäevast avatud tegevust, kasutades maksimaalselt praegu olemasolevaid võimalusi. Igapäevane järjepidev töö maakonna puuetega inimestega. Kasutame kõiki võimalusi tihedamaks koostööks maakonna omavalitsustega, et paremini informeerida puuetega inimesi Koja tööst ja muudatustest seadusandlusest. Hea koostöö oma allorganisatsioonide juhtide ja juhatuse liikmetega on meeskonnatöö alus.

13.01.10. Sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni koosolek, JOL juhatuse koosolekul osalemine.

14.01.10. Koja eelarve arutelu ja kohtumine Paide abilinnapeaga – Koja ruumide olukord.

20.01.10. Koja erakorraline koosolek. 25.01.10. Koja projektide esitamine Fondile.

10.02.10. Sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni koosolek, isikliku abistaja ja invatranspordi arutelu Paide linnas.

13.02.10. Osalemine Kutsehaigete ühingu koosolekul.

19.02.10. Vähihaigete ühingu arengukava koostamine.

04.03. – 05.03.10. MTÜ- de baaskoolitus. 08.03.10. Naistepäeva üritus.

11.03.10. MTÜ- de baaskoolitus.

16.03.10. MTÜ raamatupidamise erisused, aastaruande koostamine ja e-esitamine.

17.03.10. Koolitus „Juhi roll MTÜ finantsarvestuses, maksud ja maksusoodustused MTÜ- dele.

25.03.10. Mentorõpe digiretsepti ja patsiendiportaali ja ID kaardi kohta.

07.04.10. Vaegkuuljate ühingu koosolekul osalemine.

12.04.10. Kommunikatsioon ja suhtekorraldus MTÜ- des.
 14.04.10. Sotsiaal- tervishoiukomisjoni koosolek.
 15.04.10. Allergia- ja Astmaseltsi koosolekul osalemine.
 20.04.10. Kommunikatsioon ja suhtekorraldus MTÜ- des.
 21.04.10. EPIK üldkoosolek. 28.04.10. MV abivahendite ekspertkomisjon.
 29.04.10. Järva LPIS koosolekul osalemine.
 12.05.10. Sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni koosolek.
 13.05.10. EPIK infopäev.
 19.05.10. Järvamaa kodanikuühiskonna arengukava seminar.
 09.06.10. MV abivahendite ekspertkomisjoni koosolek.
 10.06.10. Koja üldkoosolek.
 15.06.10. Isikliku abistaja teenuse arendamine Paide linnas.
 18.06. – 19.06.10 Spordi ja puhkelaager puuetega inimestele ja nende pereliikmetele.
 29.06.10. Avalike teenuste arutelu.
 09.07.10. Koja koosolek –poolaasta kokkuvõtted.
 12.07.10. – 02.08.10. Koda puhkusel.
 13.07.10. Järvamaa Kodanikuühiskonna arengukava töögrupi koosolek.
 13.08.10. – 14.08.10. EPIK üldkogu.
 19.08.10. EPIK koosolek.
 03.09.10. Järvamaa PIK 15 seminar.
 09.09.10. infopäev – erisoodustused.
 13.09.10. Järvamaa kodanikuühiskonna arengukava töögrupi koosolek.
 20.09.10. MV abivahendite ekspertkomisjoni koosolek.
 06.10.10. Kodade sügiskool.
 07.10.10. Kesk – Eesti ja Mäo - Paide majandusruumi arengukonverents.
 26.10.10. EPIK infopäev.
 05.10.10. Vähihaigete infopäev.
 15.11.10. Järvamaa Kodanikuühiskonna arengukava koostamine.
 23.11.10. EPIK üldkogu ja Kodanikuühenduse konverents.
 25.11.10. Lääne – Virumaa PIK konverents.
 27.11.10. Rahvusvahelise puuetega inimeste päeva tähistamine Järvamaal.
 29.11.10. Kohtumine JOL juhatuse esimehega.
 30.11.10. Loeng „Rehabilitatsioon, puuded ja erivajadused.”
 03.12.10. Rahvusvaheline puuetega inimeste päev – Tallinn.
 16.12.10. Etikett, käeline tegevus.
 22.12.10. Koja jõuluüritus.

Koda toetas Järva diabeediseltsi ja reumaseltsi üritust „ Tervispäev „ rahaliselt. Koda toetab igati seltside ja ühingute tegevust.

Allorganisatsioonid teevad üritusi vastavalt oma puudele. Aktiivsemad on Vähihaigete Ühing, Kutsehaigete Ühing, Diabeetikute Selts ja Reumaselts. Vähihaigete Ühing on väga palju ära kasutanud Eesti Vähiliidu pakutud tasuta lektoreid. Maakonnas on tekkinud Kojal ja ühingutel raskusi lisaraha hankimisega. Praeguse seisuga on ainult 4 – 5 omavalitsust, kes toetavad mingil määral meie tegevust rahaliselt. 2011 aastal jätkab Koda vastavalt arengukavale ja tegevussuundadele oma regulaarset ja avatud tegevust, kasutades maksimaalselt olemasolevaid võimalusi. On plaanis korraldada ühingute ja seltside juhatuse liikmetele õppepäevad meeskonna tööst, et organisatsioonid saaksid efektiivsemalt tööd teha. Püüame valdades oma tööd tutvustada. Koostöös Paide Linnavalitsusega Kojale uute ruumide leidmiseks. Tuleb tihendada koostööd omavalitsustega ja Järvamaal tegutsevate ettevõtetega kes soovivad toetada meie igapäevast tegevust.

Läänemaa Puuetega Inimeste Koda

Jaak Pihlakas, tegevjuht.

Läänemaa PIK on loodud 1. märtsil 1995. aastal. Asutajaliikmeteks olid tookord 3 maakondlikku puuetega inimeste ühingut. Tänapäevaks oleme katusorganisatsiooniks 15-le Läänemaal tegutsevatele puuetega inimeste organisatsioonile, mis omakorda koondavad enda alla 01.09.2010 seisuga 812 puudega inimest, see on peaaegu kolmandik Läänemaal elavatest puudelistest. Läänemaa PIK koosseisu kuuluvad alljärgnevad puuetega inimeste ühendused; Läänemaa Invaühing, Läänemaa Nägemisvaegurite Ühing, Läänemaa Suhkruhaigete Selts, Läänemaa Puuetega Laste Vanemate Ühendus, Läänemaa Kurtide Ühing, Läänemaa Vaegkuuljate Ühing, Spordiklubi Läänemaa Invasport, Läänemaa Vähiühing, Läänemaa Kutsehaigete Ühing, Läänemaa Afaasiaühing, Läänemaa Epilepsiaühing, Läänemaa Psühhosotsiaalne Rehabilitatsioonikeskus, Läänemaa Reumaliit, Haapsalu Vaegliikujate Ühendus ja seltsinguna tegutsev Läänemaa Psoriaasiühing.

Rõõm on tõdeda, et meie tegevus on olnud jätkuvalt stabiilne ja Koda on juhindunud oma tegevuses põhikirjalistest eesmärkidest, oma tegevus- ja arengukavast ning EV Invapoliitika Üldkontseptsioonist.

Rahalisi vahendeid oma tegevuseks hankisime 2010. aastal mitmest allikast, meie suurimaks toetajaks oli läbi Eesti Puuetega Inimeste Fondi Hasartmängumaksu Nõukogu. Kokku toetas HMN meie organisatsioonide taotlusi 249819 krooniga, millele lisasime omaosalusena 175200 krooni.

Lisaks HMN-le oleme saanud toetust ka Haapsalu Linnavalitsuselt, Lääne Maavalitsuselt, Eesti Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupilt, ajalehelt „Lääne Elu“, oleme hankinud lisavahendeid oma teenuste müügist erinevatele asutustele ning organisatsioonidele, samuti on igat projekti toetanud omaosalusena ka projektides osalejad ise.

2010.a. teostasime kokku 14 suuremat projekti, mis omakorda jagunesid kümneteks alaprojektideks. Kokku osales neis 871 puudega inimest, lisaks nende pereliikmeid, abistajaid ning sotsiaaltöötajaid.

Kuna tegutseme avalikes huvides, siis ei seadnud me mingeid piiranguid, et meie üritustel saaksid osaleda vaid need inimesed, kes kuuluvad mingisse puuetega inimeste organisatsiooni meie maakonnas.

Läänemaa PIK projektid oli jaotatud kaheks;

I Koda kui maakondlik invapoliitika kujundaja tegutses eelkõige kui koostööorgan ning kompetentsikeskus, tegeledes eelkõige informatsiooni-, rehabilitatsiooni-, koolitus- ning muude ühisürituste korraldamisega. Koja suurimateks projektideks 2010.a. oli paljud juba traditsioonilised tegevused;

- Koja arendus- ja koostööprojekt, mille kaasabil korraldasime oma igapäevategevust (koostöö allorganisatsioonidega ning erinevate ametiasutustega, puuetega inimeste õiguste eest seismine meie maakonnas, eksperthinnangute andmine, informatsiooni hankimine, töötlemine, edastamine, ühisürituste korraldamine, järelevalve jne.).
- Koja nõustamisalane projekt, mille tulemusena külastasime kõiki omavalitsusi kohtudes ning nõustades valdade sotsiaaltöötajaid kui ka omavalitsustes elavaid puudelisi.
- Koja aktivistide koolitamine, kus korraldati mitmeid õppepäevi nii oma maakonnas kui ka osaleti üleriigilistel koolitustel.

- Rehabilitatsioonilaager, kus Eesti Pimedate Liidule kuuluvas Jursu Öppe- ja Puhkekeskuses anti 2-päevase ühisürituse raames rehabilitatsioonialaseid teadmisi nii puuetega inimestele endile kui ka nende pereliikmetele.
- Läänemaa PIK kultuuriring, kus läbi ühistegemiste ning avalike esinemiste arendasime puudeliste esinemis- ja väljendusoskusi. Traditsiooniliselt toimus see läbi meie „Kojateatri“, kus lavastaja Aivo Paljasmaa juhendamisel said õpetust nii vanad olijad kui ka sel aastal meiega liitunud uued inimesed. Projekti raames õpiti ka paar etendust, millega esineti nii oma maakonna puudeliste üritustel, kuid olime ka oodatud külaliseks muudel maakondlikel kui ka üleriigilistel ettevõtmistel.
- Rahvusvahelise puuetega inimeste päeva tähistamine, mis koosnes konverentsist ning pidulikust aktusest Haapsalu Kutsehariduskeskuses.

II Koja allorganisatsioonid aga teostasid oma puudespetsiifikast lähtuvaid tegevusprogramme.

Üldiselt võime rahuloluga tõdeda, et kõik püstitatud eesmärgid said 2010.a. täidetud.

Lisaks traditsioonilistele koostööpartneritele (kohalikud omavalitsused, maakondlikud riigi- ja ametiasutused, Läänemaa Arenduskeskus, suuremad MTÜ-d maakonnas, Haapsalu Kutsehariduskeskus, Läänemaa Töötukassa, Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus jne.), tekkis meil kontakt Haapsalu Puulaevaseltsi „Vikaniga“. Ühise koostöö tulemusena sündis 2-aastane koolituslik- tööhõivealane projekt, mille esitasime Elukestva Öppe Arendamise Sihtasutusele „Innove“. Projekti rahastati maksimaalse summaga, 10 milj.krooni. Projektis saavad riskirühmadesse kuuluvad inimesed nii teoreetilisi kui praktilisi teadmisi tööturule sisenemiseks, lisaks õpetatakse praktilisi puutöölaseid oskusi, projekt peadib Haapsallu väikese puupaaditehase ehitamisega, kus saavad tööd just edukalt projekti läbinud inimesed. Läänemaa PIK poolt osaleb selles koolituses 7 puudega inimest.

2010.a. tegemistest peab ära märkima ka Eesti Maaomavalitsuste Liidu ja Läänemaa Omavalitsuste Liidu poolt korraldatud Läänemaa Sotsiaaltöökonverentsi, kus peaettekannetega esinesid Läänemaa PIK tegevjuht ning Läänemaa Puuetega Lastevanemate Ühenduse juhid. Konverentsi käigus toimusid väga konstruktiivsed arutelud, mille tulemusena loodame, et tulevikus paraneb puudega inimeste olukord tunduvalt meie omavalitsustes.

Alljärgnevalt toome välja ka suuremad probleemid, mis pärsivad meie tegevust;

Väga raske on leida oma tegevustele lisarahastust;

- Kohalike omavalitsuste rahalised võimalused on piiratud ja tihti puuduvad eelarves vastavad summad.
- Ka praegust majanduslikku olukorda arvestades on väga raske saada sponsoriust, suuremaid tööstusettevõtteid Läänemaa ei ole ning väiksemad on isegi finantsraskustes.
- Erinevatele taotlustele tuleb kahjuks liiga palju äraütlemisi põhjendusega, et puuetega inimeste organisatsioone rahastatakse hasartmängumaksust laekuvatest summadest ning palutakse sinna pöörduda.
- Puuetega inimeste eneste võimalused tasuda omaosalust on piiratud.

Invatranspordiprobleemid

- Paljudel omavalitsustel puudub eritransport puuetega inimeste veoks ning ka rahalised ressursid selle teenuse sisseostmiseks. Seepärast moodustavad meie projektikuludest märkimisväärse summa just transpordikulu, sest tihti organiseerime ka valdadest tulevate puudeliste transporti.

Lektorite ning juhendajatega seotud probleemid.

- Väikeste maakondade probleemiks on leida oma maakonnast pädevat lektorit või juhendajat, kelle teadmised või töömeetodid sobiksid puuetega inimestele. Võõrsilt kutsutud inimesega on seotud alati suuremad kulutused, mis tõstavad ka projektimaksumust.

Puudeliste eneste passiivsus.

2011. aastast ootame eelkõige stabiilsust, et saaks jätkuda meie järjepidev areng. Eriti puudutab see organisatsiooni kui terviku rahastamisküsimuste lahendamist. Selline projektipõhine rahastamine tekitab igal aastal asjatut stressi ning oleme jätkuvalt liiga sõltuvad võimuparteide poliitilistest otsustest. Oleme juba piisavalt kõigile tõestanud, et meie tegevus on nii riigile kui ka puudelistele endile väga vajalik ning kasulik.

Tunnustama peab meie katusorganisatsiooni, Eesti Puuetega Inimeste Koja, tublit tööd nii puudelistele kui ka nende organisatsioonide esindamisel riigi tasandil. Jätkuvalt usaldame nende kompetentsi, toetades neid nende otsustes ning aktiivselt osaledes nende poolsetes ettevõtmistes.

Lisaks Eesti Puuetega Inimeste Kojale on meil hea läbisaamine ja pidev kontakt ka oma naabrite Pärnumaa, Saaremaa, Raplamaa ja Hiiumaa Puuetega Inimeste Kodadega, kellega oleme teostanud mitmeid ühiseid üritusi ning kavandame koostööd ka tulevikus.

Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Koda

Helmi Urbalu, juhatuse esimees

Ükskõik kui pikalt kestab maine tee, vaid headuses on kõige lõpp ja lähe, et head ei jätku ütleb ainult see, kes ise ilmas head on teinud vähe.

Aasta 2010 –märksõnaks oli tegutsemine majandusliku surutise olukorras ja vähendatud eelarvega.

Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Koda tegutseb 1995 aastast, Koja kasutuses on 244,9 ruume, maja on nüüd a/s Hoolekandeteenused valduses, koostöö on sujunud positiivselt.

Kojas tegutseb 15 ühingut, liikmeid 696. Päevakeskus on avatud kella 8.30- 16.00, päevakeskuse kesmine külastatavus on 28 inimest päevas. Osutame erinevaid teenuseid puuetega inimestele. Kärpe tõttu on päevakeskuse perenaisel 0,5 ametikohta. Kasutame vabatahtlike (ühingute liikmeid, Lääne-Viru Rakenduskõrgkooli praktikante.

Projektidest: uuel aastal saime rahastuse KOV-ist "Infovoldikute trükkimine", uued koja voldikud on olemas.

Vaegkuuljate Ühing sai projektile "Suu pealt lugemine" rahastuse. Ühing tegutseb väga aktiivselt, korraldavad teabepäevi iga kuu viimasel esmaspäeval.

Rakvere LIÜ sponsorite abiga võtsid pika reisi ette –Austrijasse.Reis oli fantastiline, ratastooli inimesed pidasid vapralt vastu., bussijuhid olid väga abivalmid meie inimesi aitama.Rakvere LIÜ sai HMN- Rahastuse projektile “Teavituse üritused”
Projekt oli kahe osaline, kus ühel päeval käidi mööda objekte, kus ligipääsetavus raskendatud või puudub üldse, pöörati tähelepanu ja vesteldi ametnikega.
Objektid olid: Rakvere linnavalitsus, Rakvere Polikliinik, Töötukassa, Ühispank.
Teine päev oli konverents, kus olid kutsutud omavalitsuse sotsiaaltöötajad, ühingute juhid ,koostööpartnerid.Konverents oli igati asjalik, tagasiside lehtedel olid positiivsed vastukajad ja sooviti, et selliseid konverentsid toimuksid üks kord aastas ja et võiks rohkem liikmeid kaasata(seekord oli konverents mõeldud 70 inimesele).
Tugiühing Käsikäes sai rahastuse HMN-et läbiviija projekt “Suvehoid liitpuudega laste ja noorte suverühm”.Meie koda oli suvel remondis ja see projekt viidi läbi Sotsiaalabikeskuse ruumides, kõik läks korda.
Viru Valere ühing sai rahastuse projektile”Aktiviseerimise kursused”, projekt oli suunatud ühingu liikmetele ja kaasatud liikumispuudega inimesed Lääne-Virumaal.
Aastal 2010 on mitmed ühingud teinud ühisüritusi :MTÜ Viru –Valere ja Parkinsoni Selts,Tugiühing Käsikäes ja Pesalind, Diabeetikute Selts ja Parkinsoni Selts,Pimedate Ühing ja Südamehaigete Ühing, Parkinsoni Selts ja Südamehaigete Ühing.
Kutsehaigete Ühing korraldas väga asjaliku teabepäeva, kus olid juristid õigusbüroost ja andsid õigusabi ühingu liikmetele.

Diabeetikute Seltsil, mis on liikmete poolt kõige suurem ühing toimusid mitmekesised ja huvitavate teemadega teabepäevad ja loengud.
Ühingute juhtidele ja ühingute juhatuse liikmetele on korraldatud teabepäevi ja kohtumisi Rakvere linna sotsiaallosakonna juhataja Lea Kivipõllu , Lääne-Viru Maavalitsuse sotsiaalalaspetsialisti Tiiu Kuusi, Virumaa Pensioniameti direktori Maile Kubjase, Rakvere Sotsiaalabikeskuse direktori Mairi Etverkiga.
Meie populaarsemad üritused:

TEABEPÄEVAD LASTEAEDADES.

Traditsiooniks on saanud korraldada teabepäevi lasteaedades, kus me käime teavitamas erivajaduste inimeste elust-olust, on moodustatud 5 liikmeline tööühm, kes käib sellist ennetustööd tegemas.

SÕBRAPÄEVA ÜRITUS.

Sõbrapäeval kutsume külla koostööpartnerid, sponsorid, kes on meid aidanud ja sõbrad , kes meist hoolivad.Pakume pannkooke,on kontsert taidlejatelt ja käsitöönäitus.

SPORT CONTRA PUUE.

Meie traditsiooniline inva-spordipäev, sel aastal juba 6 korda.Aga paraku vihm oli segavaks teguriks, osavõtjaid seetõttu vähem kui eelmistel aastatel.

LAHTISTE USTE PÄEV

Korra aastas korraldame lahtiste uste päeva ,kus näitame oma töid-ja tegemisi.Ühingute juhid räägivad oma ühingutest ja kaasavad ühingutesse uusi liikmeid.

TALGUPÄEV

Et kojamehe koht surutise tõttu koondati, siis kevadel korraldasime talgud, kus kutsusime ühingute liikmeid maja ümbrust koristama.Kaasasime ka naabreid ning kujunes tore üritus, kus osales üle 130 inimese. Tegime tööd, hiljem sõime oamaküpsetatud pannkooke, laulsime ja tantsisime.

Päevakeskuses toimub igapäevane ringide töö: seltskonnatants, lauluring, kõhutantsuring, võimlemine, käsitöö- ja –kunstiring. Taidlejad on esinenud Rakvere linnapäevadel, maakondlikul rahvusvahelisel tantsupäeval, Põhjakeskuse kaubanduskeskuses ja ühingute üritustel.

Kõhutantsuring samuti on esinenud Rakvere Linnapäevadel, oma sisestel üritustel ja sel aastal oli kõhutantsurühm kutsutud Pärnumaa II Puuetega Inimeste Kultuurifestivalile. Oli väga tore üritus, tubli oled Toomas.

Käsitöö ja kunstiring valmistab erinevaid asju ja oleme turustanud Palmse Mõisa suveniiride poes ja koostöös MTÜ Elujoon Põhjakeskuse käsitöökaupluses.

AASTA KORDAMINEKUD:

1. Arma ratsatalu heategevuse korras korraldas meie ühingu lastele tasuta hipoteraapiat.
2. Rakvere linnavalitsus võimaldab puuetega inimestel tasuta ujumist Rakvere Veekeskuses.
3. Sponsorluse korras käis meie käsitööringile viltimist õpetamas Rakvere linnakunstnik Jule Käen-Torm.
4. Päevakeskuses kasutasime palju tasuta lektoreid. Nii käis Marko Torm reisimuljeid eksootilistest maadest rääkimas, tuntud telemees Peeter Vösa meie inimestega kohtumas.
5. Hea koostöö omavalitsuse sotsiaaltöötajatega, teiste Puuetega Inimeste Kodadega, tervisestuudio "Biorega."
6. Koja juhatuse esimees Helmi Urbalu oli kutsutud maavanema vastuvõtule Vabariigiaastapäeval.
7. Lääne-Virumaa PIK juht-Helmi Urbalu oli kodanikupäeval, 26. nov. kutsutud peaministri vastuvõtule, kus anti üle Eesti Vabariigi Aukodaniku märk.
8. Aasta lõpus külastas meid sotsiaalminister Hanno Pevkur ja maavanem Einar Vallbaum.

MURED:

1. Seoses linnas võimu vahetusega, kärbiti päevakeskuse rahastust pea 50%, oleme sunnitud koondama päevakeskuse perenaise ametikoha.
2. Valdade toetus on samuti minimaalne, kas suudame järgmisest aastast üüri maksta? Ühesõnaga RAHAMURE!!!!!!!!!!!! Aga hinges ikka optimism-asju tuleb lahendada, aga mitte muretseda.

ETTEPANEK:

EPI Kojale ettepanek jätkuvalt korraldada koolitusi.

SOOVID: ET UUEL AASTAL LISAPROJEKTID SAAKSID RAHASTATUD, ET OMAVALITSUSED SUUDAKS MEID ROHKEM AIDATA RAHALISELT JA ET HARJUMINE UUE RAHAGA OLEKS VALUTUM JA ET ELU KEHVEMAKS EI LÄHEKS .

Põlvamaa Puuetega Inimeste Koda

Kairit Numa, tegevjuht

Põlvamaa Puuetega Inimeste Koja tegevuse eesmärk on arendada koostööd erinevate puuetega inimeste ühenduste vahel ja viia oma liikmete probleemid ja nõudmised kohalike omavalitsuste, maavalitsuste ja üldsuse tasandile. Põlvamaa PIK

lähtub oma tegevuses põhikirjalistest eesmärkidest ja „Puuetega inimeste võrdsete võimaluste loomise standardreeglitest”.

Põlvamaa Puuetega Inimeste Koja ülesanneteks on osaleda kohalike omavalitsuste - ja maavalitsuse tasandil sotsiaalhoolekandetöö arengukavade ja programmide väljatöötamises, koostöö Eesti Puuetega Inimeste Koja ja erinevate puuetega inimeste ühendustega, ravi, rehabilitatsiooni, üld- ja kutsehariduse, ümberõppe, tööhõive ja iseseisva toimetuleku küsimuste teadvustamine ja lahendamisele kaasaaitamine, oma liikmete tegevuse koordineerimine, sotsiaalteenuste pakkumine ja arendamine.

Põlvamaa PIK on katuseorganisatsiooniks 12 liikmesorganisatsioonile.

Põlvamaa PIK on avatud tööpäevadel kella 8-16. Allorganisatsioonid võtavad vastu kindlatel päevadel ja kellaaegadel Põlvamaa Puuetega Inimeste Koja ruumides.

Puuetega inimestel on võimalus osa võtta erinevatest huvialaringidest (käsitöö, lauluring, näitering, arvutiõpe, kangastelgedel kudumine), korraldatakse teabepäevi ja maakondlikke vabaajäritusi.

2010.a. jätkati teenuste pakkumist psüühilise erivajadusega inimestele – igapäeva elu toetamine (39 inimest), toetatud elamine (15 inimest) ja töötamise toetamine (5 inimest).

Põlvamaa Puuetega Inimeste Koda osutas teenuseid kahes keskus – Põlva linnas Põlva Päevakeskuses (Uus tn.2 Põlva) ja Põlva vallas Peri Sotsiaalkeskuses (Andre küla). Keskused on avatud tööpäevadel kella 8-16. Igal tööpäeval kell 9.00 viib tellitud buss kliendid Peri Sotsiaalkeskusesse, mis asub Põlva linnast 11 km kaugusel. Põlva Päevakeskuse ruumes on avatud internetipunkt. Peri Sotsiaalkeskuses osutatakse igapäeva elu toetamise teenust, töötamise toetamise teenust. Keskuses on võimalus õppida toiduvalmistamist (olemas õppekook), kangastelgedel kududa, osaleda töösarnastes tegevustes (muru niitmine, trimmerdamine, ahjude kütmine, puude lõhkumine, toomine, ruumide koristamine, erinevad õue- ja aiatööd), pesta pesu ja kasutada dušši. Kaks korda nädalas toimub lauluring ja estraadiring, lisaks toimuvad erinevad käelised tegevused (tegevusteraapia). Kliente aidatakse igapäeva elu toimingutes (arsti juures käimine, asjaajamine erinevates ametiasutustes, päeva ja raha planeerimine). Tähistatakse erinevaid tähtpäevi ja sisustatakse vaba aega. Vajaduse korral toimuvad kodukülastused ja nõustamised telefoni teel, samuti nõustatakse pereliikmeid ja lähedasi ja toimub võrgustikutöö (klient + pere/lähedased + erinevad spetsialistid/institutsioonid).

2010 .a.viidi läbi teabepäevad, üritused teemadel:

- Meeskonnatöö (allorganisatsioonide juhid, tegevusjuhendajad) T.Paes
- Enesekehtestamine. T. Niiberg-Pikksööt
- MTÜ-de raamatupidamine, aruandlus
- Küllastati Pärnu PIK
- VI üle-eestilised psüühilise erivajadustega inimeste suvepäevad Peril. Üritus viidi läbi koos Põlvamaa Noorte Klubi U.L.A-ga
- Rehabilitatsiooni võimalused 2010. Sotsiaaltoetused puuetega inimestele
- Lõuna-Eesti regionaalse nõustamiskeskuse töö tutvustamine (sotsiaalnõustamine, psühholoogiline nõustamine, perenõustamine, võlanõustamine)
- Euroopa vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise aasta raames viidi läbi projekti „Kriisi mõju vaesuse süvenemisele puuetega inimeste hulgas“ küsitlus ja 25.10.2010 infopäev.

- Rahvusvaheline puuetega inimeste päev, jõuluüritus-kontsert Põlva Kultuuri-ja Huvikeskuses.

Koostöö

Tehti koostööd AS Põlva Haigla rehabilitatsiooni ja MTÜ Lõuna – Eesti Erihooldusteenuste Keskuse meeskonnaga, samuti Töötukassa, Põlva Maavalitsuse sotsiaal – ja tervishoiuosakonnaga, Rooski Kooliga, Maarja Kooliga (Tartu) ja Maarja Külaga, kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajatega.

Põlva Rooski Kool kasutas Peri Sotsiaalkeskuse ruume augustist – detsembrini seoses kooli renoveerimisega. Juunist juulini toimusid Peril Tartu Maarja Kooli laste suvelaagrid (3 vahetust).

Aktiivne koostöö oli Põlva Linnavalitsusega, Põlva, Kõlleste, Mooste, Orava, Kanepi Vallavalitsustega. Kõik maakonna omavalitsused on võimaluse korral ja piires toetanud Põlvamaa PIK ja allorganisatsioonide poolt läbiviitud üritusi ja teenuseid rahaliselt.

Puuetega inimestele osutati tööharjutuse ja tööpraktika teenust Peri Sotsiaalkeskuses ja Põlva Päevakeskuses.

Koja tegevdirektor osales Põlva Maavalitsuse tehniliste abivahendite ja rehabilitatsioonikomisjonide istungitel, maakondlikus hasartmängumaksust toetuse taotlemise komisjoni töös, EPIK juhatuse töös, samuti Põlva maakonna uue arengukava koostamisel.

Osaleti SA Eesti Agrenska Fondi konverentsil 8-9.juli 2010, EPIK-i poolt korraldatud koolitustel ja teabepäevadel ja rahvusvahelisel puuetega inimeste päeval Tallinnas.

Koja tegemisi ja üritusi reklaamiti kohalikus maakonna ajalehes „Koit”.

Põlvamaa PIK tööd on õnnestunud korraldada tänu HMN eraldatud toetuse abile.

Pärnumaa Puuetega Inimeste Koda

Toomas Mihkelson, juhataja

Pärnumaa Puuetega Inimeste Koda ühendab 21 puudega inimeste ühingut kokku üle 1300 inimese. Vaatamata keerulisele majanduslikule olukorrale oli koja tegevus 2010. aastal stabiilne ja oma tegevuses on juhitud põhikirjalistest eesmärkidest ja EV Invapoliitika Üldkontseptsioonist

Mis on tehtud 2010 aastal;

PPI Kojas jätkus aastaringset mitmesuguste huvialaringide töö- kurtide pantomiim ja pimedate lauluansambel). Taidlejad osalesid Viljandis kultuurifestivalil.

Koda osales Pärnu Maavalitsuses ja Linnavalitsuse juurde moodustatud komisjonide töös. Koostööd komisjonides võib lugeda konstruktiivseks ja edukaks.

Pärnu Volikogu sotsiaalkomisjoni kaudu sai arutada järgmise aasta eelarvesse esitatud linna poolt osutatavate kõigi sotsiaalteenuste rahastamisega seotud küsimusi. Samuti oli arutusel teenuste osutamise korra paremaks muutmine.

Juunis külastasid ühingute esimehed Lääne Virumaa Puuetega Inimeste Koda ja tutvuti nende tööga.

Kevadel toimus Jõulumäel tervisepäev kus osalesid 60 inimest. Tervisepäeval toimusid sportlikud üritused- Loeng "Esmaabi andmise võimalustest traumade puhul

mis võivad tekkida vabas looduses". Koolituse läbiviijaks oli Pärnumaa Punase Risti esindaja

Novembris toimus teine puuetega inimeste kultuurifestival teatris Endla. Esinesid 14 kollektiivi Pärnu linnast ja maakonnast. Samal ajal toimus abivahendeid tootvate ja müüvate firmade tutvustav mess.

Aastaringelt osalesid inimesed Hiina tervisevõimlemise tundides

Jätkasime koostöös Pärnu Linnavalitsusega Agenda 22 materjalide baasil puudega inimeste arengukava täitmiste jälgimist. 2010 aasta peateemad olid igipääsetav ühistransport Pärnu linnas ja helisignaaliga valgusfooride probleem

Europe Direct Pärnu osakonna toel toimusid 3 üritust

-Pärnu koolinoorte infopäev „Kuidas on olla liikumispuudega noor Pärnus“

-koolitus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni teemal

-Euroopa vaesuse vastu võitlemise aasta temaatiline loeng, erinevate Euroopa riikide olukorrast antud valdkonnas

Detsembris korraldas PI Koda rahvusvahelise puuetega inimeste päeva tähistamise Pärnu Kontserdimajas kus osales üle 800 inimese üle kogu maakonna.

Rapla Maakonna Puuetega Inimeste Koda

Mare Käpp, juhataja

Rapla Maakonna PIK tegutseb 1998.aastast. Koja tegevuse alguse juures on olnud Endel Asser kuni 2010.a. aprilli lõpuni. Tema haiguse tõttu olid Koja töö jätkajad juhatuse liikmed Ivi Ahtijainen ja Vladimir Korolkov.

Ühingud töötasid tõrgeteta ja alates 01.august 2010 valiti uus juhatuse esimees Mare Käpp ja raamatupidajaks Valve Kasemets.

Rapla Maakonna PIK tegutseb Rapla Hooldekeskuse ruumides. Hoone valdajaga on kasutusleping ja kasutada on meil ainult ühetoaline korter.

Seega tegevusi korraldame majast väljas. Koja ruumides on esmaspäeviti vastuvõtupäev juhatajal ja raamatupidajal. Oleme tööl poole koormusega. Kolmapäeviti on ruumides ansambel „Viisikera“, neljapäeviti Jututuba.

Koda korraldas novembris väljasõidu Tallinnasse Okupatsioonimuuseumi ja Solarise keskust külastama. Õhtul oli tantsuturniir Baltic Open Cup 2010. Osalejaid oli 55. Selle üritusega jäid inimesed rahule.

02. detsembril korraldasime 14. korda Rapla Maakonna Puuetega Inimeste Päeva. Oli üritus 150-le inimesele, sest rohkem ei ole võimalik saali mahutada. See oli ka väga hea üritus.

Aasta lõpus osalesin pea kõikide organisatsioonide jõuluüritustel. See oli hea tutvumisüritus.

Kojas tegutseb alates oktoobrist 8 ühingut. Liikmeid on 561. Meiega liitus Kristlik Kodu Petrula, aga kahjuks tahab 2011 lõpetada tegevuse Kehtna Invaühing. On toimnud pikad läbirääkimised, aga endised juhid ei jõua enam ja uusi ei ole. Kehtna Invaühing

jätkab seltsinguna Kehtna Vallavalitsuse toetamisel. Siit tulebki probleem seoses vananemisega.

1. Raplamaa Vaegkuuljate Ühing- (RVÜ)- juhiks Viljar Parm. Liikmeid on 51. Korraldati teabepäevi, erinevaid kohtumisüritusi. Põhilised teemad olid kuulmisrehabilitatsioon ja kuulmisprobleemid. Ei unustatud ka tähtpäevi.

RVÜ tegeleb nõustamisega maakonnas, osutab kaasabi kuuldeaparaatide kasutamisel, parandamisel ja ka patareide vahetusel.

Huvitav üritus oli kohtumine Märjamaa vallas ja Valgamaa Vaegkuuljatega kohtumine Raplas.

Projekt „Koos kergem“ leidis toetust ka Rapla-, Kaiu- ja Kohila Vallavalitsuste poolt.

Probleemiks on noorte aktiivsete liikmete puudumine.

RVÜ on koostöös Helsingi Vaegkuuljate Ühinguga.

RVÜ tunnistati 2010 parimaks organisatsiooniks.

2. Kohila Reumaühingul on 55 liiget ja juhtideks on Anu Teske ja Valve Kasemets.

Põhitegevuseks on liikumistreeningud ja võimlemine kord nädalas. Kepikõnd on au sees ja osaletakse käimispäevadel ja korraldatakse neid Kohilas ja Tallinnas.

Suveseminar korraldatakse Eesti Reumaliidu poolt Saaremaal. Kuus korda aastas on infopäevad ja suvel ekskursioon Peipsi ümbruses.

Projekt on esitatud ka Kohila Vallavalitsusele ja saadud toetust. Rõõm on ühistest üritustest, aga kahju on, et puuduvad ruumid, kus on võimalik kokku tulla. Ruume on ju, aga renditasud on väga kõrged ja raha napib.

Pidev koostöö toimub Eesti Reumaliiduga, seega infot on piisavalt.

Rahvusvahelistes projektides ei osale.

Sooviks oleks puuetega inimeste probleemidele tulemuslikku abi, siiani ei ole see täielik.

3. Rapla Linna Puuetega Inimeste Seltsis (PIS) on tegevustes 70 inimest.

Tegevust juhivad Vladimir Korolkov ja Marju Sirksalu.

Põhiline ja kõige tähtsam on Eesti Invaspordi Liidu tegevuses osalemine.

Osaletakse järgmistel spordialadel: lauatenis, koroon, male, kabe, boccia.

Väga hea kontakt on Eesti Liikumispuudega Inimeste Liiduga.

Korraldatud on palju üritusi: teatrikülastused, väljasõidud loodusesse, ekskursioonid ja erinevaid võistlusi. Tähistatud on tähtpäevi ja liikmete sünnipäevi. Õppepäevad ja diskussioonid on neljapäeviti Jututoas.

Tegevus on väga aktiivne ja Rapla Vallavalitsus on toetanud rahaliselt tegevust.

4. Raplamaa Kutsehaigete Ühingu on 30 tegevliiget ja 30 inimest on mitte-aktiivsed.

Ühingu juhiks on Ivi Ahtijainen. Kõige tähtsam on kutsehaigete nõustamine ja abistamine vastavate dokumentide täitmisel. Korraldatakse infopäevi ja erinevaid üritusi. Osaletakse EKL õppe- ja teabepäevadel üle Eesti. Korraldati laevareis

Stokholmi, teatritesse ühiskülastusi, Eakate päeval osalemine Tallinnas, reis piiri taha: Karlovy- Varisse. Ei unustata oma juubilare ja seega toimub selline väga tihe ja sõbralik koostöö.

Toetust tegevustele on andnud ka Kehtna, Järvakandi ja Vigala Vallavalitsus.

5. Raplamaa Diabeedi Seltsi juhiks on Tyrone Laasme. See on maakonna kõige suurem selts, sinna kuulub 254 inimest.

Kord kuus käiakse koos Rapla Haigla saalis. Mõõdetakse vererõhku, veresuhkrut ja toimub dr. Mägi konsultatsioon. Kutsutakse ka erinevaid lektoreid, kes räägivad erinevatel päevakajalistel huvitavatel teemadel.

Iga suvi korraldatakse ekskursioon huvitavatesse kohtadesse ja eriti mõnusaks ürituseks on kujunenud „Sõit mustikametsa“. See on populaarne.

Rahvusvahelisi projekte ei ole ja projekti toetaja on ka Rapla Vallavalitsus.

Sooviks on kõik tegevused, mis on välja kujunenud ikka toimuksid ja et ikka kõik saaks osa võtta. Kuna diabeetikud enamuses ikka töötavad, siis on neil see vahel võimatu, aga ühingust nad lahkuda ei soovi.

6. Kehtna Invaühing on tegutsenud Kehtna valla sotsiaalnõuniku eestvedamisel.

Projekte ei ole tehtud. Töö on toimunud Kehtna Vallavalitsuse eelarve toetusel.

Käiakse koos kord kuus, jagatakse erinevat informatsiooni, tähistatakse sünnipäevi, suheldakse. Põhiline ongi suhtlemine, ei ole vaja midagi erilist, vaid ainult saada kokku kord kuus, et oleks võimalus kodust välja tulla. Suvel on olnud erinevaid väljasõite. Tegevus jätkub sellisena, aga enam mitte MTÜ-na.

7. Rapla Vaimupuudega Inimeste Tugiühingus on 18 noort. Neid juhendavad Hely Kuus ja Age Ilumaa. Erivajadustega noortel peab olema võimalus arendada oma võimeid ja parandada eneseväärikust.

Projekti toetusel on noored saanud osaleda suvepäevadel Põlvas, kus nad veetsid kolm väga huvitavat ja sisukat päeva. See oli jõudu andev terveks talveks.

Eriühing on tantsuturniir „Vahtra“ tantsud tähtedega 2010“. See oli juba kolmandat aastat toimuv üritus ja tahtmine on jätkata. Ka Puuetega Inimeste päeva tähistamisel olid nemad meil esinejad.

Tänu sellele on noored omandanud tantsusammud ja julgevad erinevatel üritustel tantsida. See on tõeliselt hea üritus noorte iseseisvuse toetamiseks ja eneseteostamiseks. Rapla Vallavalitsus on toetanud seda projekti nii oma spetsialistide tantsupartneriks saatmisega kui ka rahaliselt.

8. MTÜ Kristlik Kodu Petrula on alates oktoobrist 2010 Rapla Maakonna PIK liige.

Juhatuse liikmed Alina Nüganen ja Inkeri Hänninen teevad vajalikku tööd puuetega inimeste igapäeva elu toetamisel. Aidatakse haigetel inimestel saada tagasi võrdsed võimalused tavakodanikega: aidatakse taotleda isikutunnistust, pensioni, puude astet. Eelkõige see, et täiesti allakäinud inimesed leiaks tagasi tee normaalse elu poole. Nad on tegutsenud juba 25 aastat ja tegevus on toimunud rahvusvahelise abina. Nõukogu juhtkonnas on soomlased ja rootslased. Aga pidev küsimus on ikka nende poolt, miks ei aita Eesti riik? Üritame nüüd aidata ja korraldada suvise laagri puuetega inimeste perede aitamiseks.

See on lühike ülevaade puuetega inimeste organisatsioonide tegemistest Rapla maakonnas. Koostöö on see, mis aitab puuetega inimestel muuta lihtsamaks ja inimväärsemaks oma elu.

Saaremaa Puuetega Inimeste Koda

Veronika Allas, juhataja

Saaremaa Puuetega Inimeste Koda on mittetulundusühing, mis tegutseb põhikirja alusel sotsiaal-, haridus- ja kultuurivaldkonnas ja ühendab vaba tahte alusel puuetega inimeste ühingu, kelle tegevuseks on oma liikmete iseseisvale toimetulekule kaasa aitamine.

Oma tegevustes lähtume puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomise standardreeglitest ja Eesti Vabariigi Invapoliitika üldkontseptsioonis puuetega inimeste organisatsioonidele määratud rollidest nagu vajaduste ja prioriteetide määratlemine, planeerimises osalemine, puuetega inimeste elu puudutavate teenuste ja abinõude osutamine ja hindamine ning rahva teadlikkuse tõstmisele ja muutuste elluviimisele kaasaaitamine. (Reegel 18 p.3)

Saaremaa Puuetega Inimeste Koja tegevuse eesmärk on puuetega inimeste valdkonnaga seotud koostöö ja selle koordineerimine Saare maakonnas. Ülesandeks on puuetega inimeste elukvaliteedile ja toimetuleku parendamisele kaasa aitamine ning kogu organisatsiooni süsteemne arendamine läbi meeskonnatöö ja pidev ühiskonna informeerimine meedia kaudu. Eesmärgi saavutamine ja ülesannete täitmine toimub läbi erinevate projektide rakendamise ja teenuste osutamise puuetega inimesele ja nende perede liikmetele. Saaremaa PIK-i tööd korraldab juhatus. Alates 2009 aastast kuulub juhatusse 5 liiget: Anneli Lõhmus, Avo Levisto, Juta Levin, Marju Saar ja Veronika Allas, kelle hulgast valiti Saaremaa PIK-i juhatajaks Veronika Allas.

Seisuga 31.12.2010.a on Saaremaa Puuetega Inimeste Kojal 13 liikmesorganisatsiooni, üle 500 liikmega, neist 12 puudespetsiifilist organisatsiooni/ühingut ja 1 kultuurihuvilisi puuetega inimesi ja vabatahtlikke abilisi koondav ühing.

Saaremaa PIK-i 2010 a. eesmärgiks oli põhikirjaliste kohustuste täitmine ja lepinguga seotud teenuste jätkamine: maja avatuse tagamine oma organisatsiooni liikmetele ja päevakeskuse klientidele viiel päeval nädalas E-R 9.00-17.00.

TÖÖKORRALDUS JA ÜRITUSED

Põhikohaga töötasid Saaremaa PIK-is 7 inimest, neist 3 täistööajaga (projektijuht/tegevusejuhendaja, maja perenaine/tegevusejuhendaja, juhataja/tegevusejuhendaja) ja 4 osalise tööajaga (sotsiaaltöötaja/tegevusejuhendaja, juhtumikorraldaja, raamatupidaja, kinnisvara hooldaja)

Töötajate kohustused: Saare maakonnas elavatele puuetega inimestele või nendega seotud isikutele (pereliikmed, KOV sots. töötajad, abistajad, toetajad jt) erineva, neile vajaliku, teabe tagamine, teenuste osutamine või vahendamine. Huviala- ja käsitööringides osalemise võimaldamine puuetega inimestele kogu tööaasta vältel (muusikaring, käelised tegevused, vitspunumine, gongiteraapia, Hiina võimlemine, inglise keele kursused)

Traditsiooniliste ürituste (puuetega inimeste suvekool, puuetega inimeste jõululaat-jõulupidu, puuetega inimeste käsitöö- ja kunstinäitus, organisatsioonide tähtpäevad, erinevad ekskursioonid, osalemine Lions kevadlaadal, puude ladumine koos Saare maavalitsuse abilistega kampania raames „Teeme ära“) ja temaatiliste puhkeõhtute (tänuüritus, sõbrapäev, kohtumised tuntud inimestega, ettelugemispäevad, puudespetsiifiliste päevade ja Saaremaa PIK-i 16 aastapäeva tähistamine) korraldamine.

Erinevates maakondlikes ja vabariigilistes uurimustes („Virtuaalne ja füüsiline ligipääsetavus Saare maakonnas“, „Kriisi mõju vaesuse süvenemisele puuetega inimeste hulgas Eesti maakondades“) koostööpartnerina osalemine,

Koostööpartner Saaremaa Õppekeskusega projektis ["Kaasaegsed teadmised lisaks kogemustele"](#)

Pidev teavitus kohalikus meedias ja oma ajalehe „Saarekoda“ väljaandmine.
Lisaks töötasid töövõtulepinguga 1 tegevusejuhendaja, 2 viipekeeltõlki, 1 kuulmisnõustaja, 15 rehabilitatsioonispetsialisti, 11 isiklikku abistajat, 4 tugiisikut, kokku 34 inimest.

Organisatsioonide üritused 2010:

Saaremaa Pimedate Ühing – Pidev vitspunutiste ja harjade valmistamine, regulaarsed ettelugemispäevad 2010.a vältel – koostöö Saaremaa Rahvateatriga, Saaremaa PIK-i suvekoolist osavõtt, ekskursioonid ja tutvumised teiste ühingute tööga kogu vabariigis, Eesti Pimedate Spordiliidu korraldatud laagris osalemine, abivahendite tutvustamine koostöös MTÜ „Jumalalaeka silmalaekaga“, korraldati vabariiklik ettelugemispäeva lugejate konverents Saare Maakonna Keskraamatukogus, Valgekepi päeva tähistamine, osalemine Saaremaa PIK-i teabepäevadel (abivahenditest teavitamine, puudega inimene ja FIE tegevus jt) Saaremaa Pimedate Ühingu liige esindab vabariiklikul ja rahvusvahelisel tasandil organisatsiooni pimedate kabe- ja malemängu võistlustel, muusikaringi töös osalemine, massaaži teenuse võimaldamine, heliraamatute laenutamine, vitspunutiste ja harjatöö tegemine, punktkirja õpetuse päevad, liikumise kolitus pimedale nii siseruumides kui tänaval, osalemine siidimaali kursustel.
Pikaajaline koostööpartner on Taani - Bornholmi Pimedate Ühing

Valgamaa Puuetega Inimeste Koda

Ly Kaarna, juhatuses esimees.

Koja 2010.a. tegevus toimus vastavalt põhikirjale ning Hasartmängumaksu Nõukogu ja Linnavalitsuse poolt rahastatud projektidele. HMN-i poolt rahastati 13 projekti, mis olid suunatud seltside tegevuse arendamiseks.

Ka 2010 aasta suvel toimus meil koja suvekool Kablis. Suvekool kesti 3 päeva ja seal osalesid kõikide seltside esimehed ja koja juhatus, elati ühise perena, valmistati ise toitu, kuulati loenguid, tegeldi jõukohaselt spordiga, käidi ujumas. Suvekool on meil muutunud heaks traditsiooniks, rutiini vältimiseks kutsume igal aastal erinevaid lektoreid. Selle aasta suvekooli varjutas kurbus meie endise pikaajalise ja armastatud juhatuse esimehe Johannes Metsari surma tõttu.

Võtsime vastu külalisi (Tartu Puuetega Inimeste Koja laulurahvas) ja käisime ka ise teistel külas Vaegkuuljad käisid kohtumas Rapla Vaegkuuljate Ühingu liikmetega. Tutvuti ka Alu mõisapargi ja Valtu aiandiga.

Käisime õppereisil Setomaal: külastasime Jaaniraotu Linnutalu, Seto Talumuuseumi ja saime osa Leelo päevast (Setode laulupidu).

Suurematest töödest ootab ees õuemaja renoveerimine käsitööaidaks. Kõik 2010. aastaks planeeritud tegevused on edukalt läbi viidud, toimus sisukas ja aktiivne tegevus.

Koja tegevust juhib ja koordineerib 3-e liikmeline juhatus.

Kotta kuulub 1074 liikmega 13 erinevate puuetega inimeste seltsi. Vastavalt graafikule toimuvad seltsidel kord kuus info- ja õppepäevad, korraldatakse loenguid, õppekursioone ja tähistatakse ühiselt tähtpäevi. Oma tegevustesse oleme püüdnud kaasata ka puuetega inimeste tugiisikuid ja pereliikmeid. Kord nädalas oli võimalik soovijatel kasutada Gümnaasiumi ujulat koos auru- ja soome saunaga.

Aktiivselt tegutsevad huvialaringid:

Südamesõprade Seltsi laulu- ja tantsuring.

Tõrva Puuetega Inimeste Liidu näitering.

Käsitööring.

Liikumispuuetega Inimeste Seltsi instrumentaalansambel.

3 võimlemisrühma.

Suhkruhaigete Seltsi kantritantsugrupp.

Tööpäeviti on avatud 6 arvutiga internetituba.

Jätkub koostöö piiriüleses projektis, mis hõlmab peale meie veel Valka, Medneva, Balvi, Põtalovo ja Pihkva puuetega inimeste organisatsioone. Lülitusime uude piirialade Est-Lat projekti, kus partneriks on Valka Puuetega Inimeste Klubi. Sellel aastal saime osa Smiltenes korraldatud Läti Valka puuetega inimeste laulu- ja tantsupeost, nemad omakorda olid külalisteks meie perepäeval Tahevas.

Meil on sujuv ja tihe koostöö kohalike omavalitsustega, eelkõige Valga Linnavalitsusega, kes toetab meid halduskulude katmisel, Töötukassa Valga osakonna ja Valga Töötute Aktiviseerimiskeskusega, Valga Haiglaga. Arendame sidemeid ja koostööd seltside tasandil teiste erinevate puuetega inimeste ühenduste vahel, ka väljaspool vabariiki.

Endiselt teeb murelikuks liikmeskonna eakus, noorte organiseerumus seltsidesse on väga napp. Koja eesmärgiks on noorte puuetega inimeste kaasamine organisatsiooni töösse, noortepärase tegevuse arendamine.

Plusspoolele saame panna seltside aktiivsuse kasvu lisaprojektide kirjutamisel. Erivajadustega Laste Tugikeskus Sinilill sisustas projekti põhjal savittoa, kus puudega noored saavad tegeleda keraamiliste esemete valmistamisega, rakendus ESF-i poolt rahastatud projekt „Puuetega inimeste tööturule sisenemine ja töötamise toetamine läbi kaitstud ja toetatud töö võimalustega“. Projekti eesmärk on käsitöökoolitus ja õppepraktika korraldamine puuetega tööealistele inimestele ja neid abistavatele tugisikutele neljal erialal: portselani maaling, õmblemine (lapitehnikas tekid ja voodipesu), telgedel lambavillast vaipade kudumine ja keraamika töötlemine. Kõigile projektis osalejatele korraldatakse ka arvutikoolitus.

Kokkuvõtvalt võime tõdeda, et Valgamaa PIK 2010 aasta tegevused ja areng on olnud jätkuvalt edukad ja stabiilsed, jätkame tööd optimistlikus meeleolus.

Viljandimaa Puuetega Inimeste Nõukoda

Urve Kimmel, tegevdirektor

Viljandimaa Puuetega Inimeste Nõukoda on katusorganisatsiooniks 24-le erinevale puuetega inimeste organisatsioonile, neist 21 olid esitanud tegevusprogrammi ja projektid kogu aastaks ning neid ka kõiki rahastasime vastavalt nende taotlustele. Nõukoda ise viis läbi 4 erinevat projekti perepäevad, ühisüritused-õppepäevad, ESF-i poolt rahastatud projekt “Puudega inimene – ettevõtjana tööturule”, Nõukoja hoone halduskulu, veebileht ja internet.

Korraldasime 6 rehabilitatsioonikursust Värskas, käisime tutvumas Saaremaa Puuetega Inimeste Kojaga ja nende organisatsioonide tegevusega. Traditsiooniks on 3 päevane perelaager mere ääres, mille üle on osavõtjatel alati rahuolu, sest väga paljudel on see ainuke võimalus saada suvel mere äärde. Esmakordselt korraldati

Nõukoja ja Maavalitsuse poolt "Abivahendite mess"- kus osales 7 firmat, kes kõik tutvustasid oma tegevust, kohal olid Tervise Abi OÜ, Jalaekspert, Itak, Viljandi Haigla jt. Viljandi käsitöömeistrid osalesid Tartus puuetega inimeste käsitöönäitusel.

Oleme korraldanud ESF-i projekti "Puudega inimene –ettevõtjana tööturule" raames erinevaid kursusi: arvutiõpe, puhastusteenindus, siidimaali ja klaasimaali õpetus, viltimisõpetus, ehete valmistamine, jõulumeenete valmistamine, Saori telgedel kudumisõpetus. Toimusid koolituspäevad eneseväljendusoskusest, tulemuslikust suhtlemisest, viidi läbi õppeekskursioone, Saaremaa Õppekeskustesse ja Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskusesse, kuhu sügisel asus õppima 3 puudega inimest. Samuti sportlik tegevus on meil maakonnas aktiivne, iga teisipäev on lauamängude päev, korraldame talispordipäeva, bowlingu võistlusi, mängime bocciat, 2x nädalas käime ujumas. Osaleme Invaspordiliidu võistlustel ja üritustel, Südameliit korraldab jalgsimatku ja kepikõndi, kus saavad osaleda kõik soovijad. Reumaliit osaleb traditsioonilisel käimispäeval Tallinnas.

Nõukoda viib läbi ühingute esindajatele iga kuu infopäeva, mis on heaks väljundiks koostöö alal. Kõigil meil on informatsioon ja teave teiste tegemiste kohta. Siit ongi kasvanud välja mitmete ühingute omavaheline koostöö ja tegevuse järjepidevus. Ühiseid üritusi on korraldanud vaegkuuljate ühing, kurtide ühing, reumaliit, psoriaasahaigete tugirühm, pimedate ühing, kutsehaigete ühing, südameliit. 2010.aastal oli põhiliselt tegevused suunatud erinevate teabe-ja infopäevade korraldamisele, eesmärgiga saavutada puudega inimeste igapäevane iseseisev toimetulek, kehalise aktiivsuse arendamine, koostöö, silmaringi avardamine, juriidiliste teadmiste täiendamine jt.

Mitmed ühingud korraldasid ülelinnalisi ja üleriigilisi üritusi: Südameliit korraldas Südamenädala, reumaliit korraldas osteoporoosi päeva, diabeetikute selts – teabepäeva diabeedist, mõõdeti veresuhkrut ja KMI-d.

Korraldati kohtumisi teiste maakondade organisatsioonidega: Vähihaigete tugirühm ja diabeetikute Selts käisid Järvamaal ühisseminaril. Sc. Multiplexi ühing korraldas Viljandis ühise koolituspäeva, kus osalesid Pärnu, Tartu, Tallinna ja Viljandi SM haiged. Vaimupuudega noored eneseesindajad said järjekordselt hulga erinevaid kogemusi ülevabariiklikel üritustel. Populaarne on neil Tuksi laager.

Silmaringi laiendamiseks on viidud läbi peaaegu iga ühingu poolt õppeekskursioone: näit. Vaegkuuljad käisid Võrumaal ja aasta lõpul Tallinnas televisioonis ja ilmajaamas. SM ühing käis ravimtaimede talus, Südameliit ja vähihaiged külastasid Võhma küünlavabrikut, Olustvere lossi ja sealseid töötubasid. Kurtide ühing käis Tallinnas televisiooni tööga tutvumas, euro näitusel ja 3D kinos. Korraldati tervisepäevi Pärnu Terviseparadiisis ja Tartu Aura Keskuses. Diabeetikute Selts ja Reumaliit osalesid konverentsidel ja reumafoorumil. Kutsehaiged külastasid Riigikogu ja EPI Koda.

Osaletud on ka kõigil vabariiklikel üritustel, mida on korraldanud liidud ja EPIKoda. Traditsiooniks on saanud osaleda vabariiklikul käimispäeval ja liitude suvelaagrites. Vabariiklik puuetega inimeste kultuurifestival on väga populaarne ja toimus Viljandis 15.korda. Kord aastas on ka ringjuhtide õppepäevad.

Projektide tegevused: teabe- ja infopäevad, loengud, õppeekskursioonid, koolitused, kursused, perepäevad, tähtpäevade tähistamised, meelelahutuslikud üritused, ühisüritused, vestlusringid, Sportlikud tegevused, tervisepäevad.

Teemad: enesega toimetuleku õpetus, juriidilised-õiguslased, rehabilitatsioon, sotsiaaltoetused, hoolekanne, invapoliitika, tervishoid, isiklikud abivahendid, ühiskondlik-poliitilistel, ravimitest, ravimtaimedest jt.

Mured ja probleemid. Mitmes grupis on sihtrühm vananenud, oleks vaja juurde noori, noori peresid, rohkem oleks vaja tegelda laps–diabeetikutega. Kahjuks noored ja lapsevanemad tihti häbenevad oma haigust ega julge organisatsiooni tegevusest osa võtta, tullakse siis kui on juba haiguse kriitiline piir. Raske on lektorite saamine Tallinnast ja Tartust, sest projekti rahalised võimalused ei luba seda. Lektorid on väga kallid ja koolituspäevi ei jõua Nõukoda ega ühingud tavaprojektide läbiviimiseks osta. Transpordiühendused on maakonnas harvad ja kallid, mille tulemusena on viimastel aastatel vähenenud maainimeste osavõtt meie projektide tegevusest.

Majanduslik külg: Projektide läbiviimiseks on otsitud täiendavaid ressursse. Kõik projektid on saanud rahalist toetust Viljandi Linnavalitsuselt, Viljandimaa Omavalitsuste Liidult ja osavõtjate omaosalustest. Lisaprojekte on rahastanud Eesti Kultuurkapital, Kultuurkapitali Viljandi ekspertgrupp, SA Innove. Ühingute tegevust on rahaliselt toetanud vähesel määral ka eriala liidud, nende poolt pakutakse rohkem konkreetseid üritusi ja nendest võimalust osa võtta. Samuti projektijuhtide tasud on väga väikesed, meie ühingute projektijuhid on ühingute esimehed, kes teevad kogu seda tööd ainult heast tahtest ja seega väga suur tänu neile. Projektide rahastamist oleks vaja suurendada, sest see töö mida teevad ära puuetega inimeste organisatsioonid on suureks abiks perearstidele, sotsiaaltöötajatele ja kogu riigile. Puuetega inimeste organisatsioonid on harjunud oma tegevusi läbi viima väga minimaalsete kulutustega ja ikka ainult selleks, et hoida inimest, õpetada teda enesega toime tulema ja pakkuda talle seltsi ja tuge.

Viljandimaa puuetega inimeste projektide läbiviimiseks kulutati 1532162 krooni, milleks HMN –lt eraldati 431224 krooni

2010.aasta populaarsemad tegevused.

- Talispordipäev
- Abivahendite mess.
- Vabariiklik puuetega inimeste XV kultuurifestival
- Rehabilitatsioonikursused Värskas Sanatooriumis
- Puuetega inimeste perepäevad “Liikumine on tervise edu pant”
- Viljandi ja Tartu puuetega inimeste käsitööde näitus
- Vabariiklik puuetega inimeste ringijuhtide koolitus.
- Rahvusvaheline puuetega inimeste päev
- Maakondlikud ja vabariiklikud invaspordi võistlused.
- Õppeekskursioonid kodu- ja välismaal.
- Kepikõnni propageerimine ja õppepäevad.
- Teabepäevad, infotunnid, õpiringide tegevus, tugiisikute koolitus jne.
- Arvutiõpetus.

Üritustest on saanud osa ca 131131 puudega inimest ja nende pereliiget.

Võrumaa Puuetega Inimeste Koda

Väino Marjak, tegevjuht

Koja tegevus lähtus 2010 aastal „Puuetega inimeste võrdsete võimaluste loomise standardreeglitest” ja Koja arengukavast. Võrumaa Puuetega Inimeste Koda ühendab 14 liikmesorganisatsiooni, kuhu kuulub detsembri seisuga 644 puuetega inimest, nendest 57 % on Võru linna kodanikud.

Koja ruumides on võimalik osa võtta loovus ringi tegemistest mis ühendab käsitööd kui ka kunsti kallakuga tegemisi . Kord nädalas toimub uues spordikeskuses ravivõimlemine ja korra nädalas Väimela Tervisekeskuses raviujumine ja bowlingu mängimise võimalus. Tööpäeviti on Koda avatud , samal ajal on küllastajatel võimalus kasutada internetti kolme arvutiga. Kord nädalas saavad kokku ansambel Elurõõm liikmed. Ansambel osales Viljandi kultuurifestivalil, rahvusvahelisel puuetega inimeste laulu ja tantsupeol Smiltenes, esineti Võrumaa Puuetega Inimeste Koja korraldatud suurematel üritustel ja ettevõtmistel, jõulude ajal esineti mitmel ühingu jõulupeol ning Lõuna Eesti haiglas ravil viibijatele. Loovus ringi tööde näitus toimus juunis Võru Maavalitsuse saalis ja kultuurimajas Kannel.

2010.a. märkis Koda ära Võrumaa parima nais- ja mees- invasportlase, kelleks osutusid Anu Palover ja Väino Marjak, viidi läbi nelja etapiline mälumäng, kus osales kuus võistkonda, organiseeris oma liikmetele kahel korral kabe – male ja koroona võistlused selgitamaks välja paremad, kes esindavad ühinguid vabariiklikel võistlustel. Tublid tegijad on Võru Ratastooliklubi ja Võru Maakonna Invaühingu invasportlased, kes on võitnud arvukalt medaleid ja meeskondlikke karikaid. Veel tuleb ära märkida Võrumaa Kurtide Ühingu noored kes koostöös Põlva Kurtide Ühingu noortega harjutavad koos korvpalli ja on tublid tegijad.

2010.a. üheks jätkuvaks prioriteediks on puuetega inimeste tööhõive, seetõttu toimus tihe koostöö Tööhõiveameti Võru osakonnaga. Ratastooliklubi eestvedamisel Lõuna Eesti heitealade mitmevõistlusel osales arvukalt invasportlasi. Valdav enamus oli noori invasportlasi.

2010.a. tähistas Võrumaa PIK oma viieteist aastast tegevust. Pikaajalised aktiivsed tegijad autasustati Võrumaa PIK aukirjade ja meenetega.

Arendame edasi Koja veebilehte aadressil: <http://web.vorukoda.ee> Tahame olla ka meediaväljaannete kaudu nähtavad ja kuuldavad. Võrumaa Puuetega Inimeste Koja tegevust ja viieteist aasta juubelit on kajastanud kohalik ajaleht Võrumaa Teataja ja meeleolukas lugu ilmus juhatuse liikme Juho Lillemäe sulest „ Läheneimas on rahvusvaheline puuetega inimeste päev „. Väiksemaid artikleid kajastasid veel ajalehed Lõunaleht, Võru Linna Leht ja Videvik.

2010. aasta populaarsemad koolitused, loengud ja üritused

- Kirjandusnäitus „ Uuem teabekirjandus 2010“ koos raamatute tutvustamisega. Keskraamatukoguhoidja Matti Russ ja kirjanik Enno Vaino
- Loeng: „Tööturuteenused puudega töötule aastal 2010 ” Malle Kelt Võru Tööturuamet.
- Üritus: „ Teeme ise munapühade teemalise lauakaunistuse ja munade veeretamine“
- Teabepäev puuetega inimestele ja pensionäridele „ Turvalisem elu kodus ja meie ümber “.

- Loeng: „Ohutuse tagamine kodus” Malle Kuusik Eesti Tervise edenduse Võru osakond.
- Loeng: „ Tuleohutus ja meetmed selle tagamiseks kodus“. Margo Lempu Lõuna – Eesti Päästekeskus.
- Loeng: „ Mis on REIKI ja teemad reiki tutvustamiseks“ Riina Juks ja Reiki Meister
- Loeng: „ Uriinipidamatus“ lektor Anzeca Siidra
- Meeste tervise foorum „ Mehed liikuma 2010“ Võrumaa Spordiliit
- Tuleohutusalaane film „ Miks see juhtus meiega“
- Infopäev: „ Töövõimaluste suurendamine Võrumaal komplekse lähenemise mudeli abil“. Võrumaa Kutsehariduskeskus
- Infopäev: „Puuetega inimeste aktiveerimine tööturul ning motiveerimine ettevõtlusega tegelemiseks“.
- Õppepäev „ Seente tundmaõppimine“ Linda Raudvassar.
- Võrumaa PIK üldkogu ettevalmistamine ja läbiviimine.
- Südamenädala teabepäev Juho Lillemägi ja Vladimir Juss
- Vaegkuuljate puhkelaager Kurgjärve puhkebaasis
- Abivahendikeskus „ Silmalaegas“ esitlemas oma tooteid
- Võrumaa Kurtide Ühingu suvepäevad Kirikumäe puhkekülas
- Võru Ratastooliklubi korraldatud retk Metsavenna tallu.
- Lõuna – Eesti liikumispuuetega ühingute kokkutulek Valgas
- Jaanipäeva piknik Roosisaarel.
- Vabariiklik puuetega inimeste XV kultuurifestival Viljandis.
- Südamesõprade koolitusreis Ahvenamaale
- Värska SPA külastus
- Lõuna Eesti heitealade mitmevõistluse spartakiaad.
- Vaimse tervise teabepäev meeleolust „ Et päev tuleks rõõmsam“.
- Tervisepäev: „ Meestelt meestele“. Võru Maavalitsuse tervisenõukogu.
- Kohtumine kirjanik Enn Tupiga „ Estonia hukk ja uue romaani tutvustus.
- Rahvusvaheline puuetega inimeste päev kultuurimajas Kannel.
- Ühingute jõulupeod ja aasta kokkuvõtete tegemine.
- Võru Linnateatri jõululavastus: „Vaibaalused ja jõulumemm“. Põhilised vaatajad, kuulajad Võrumaa puuetega lapsed.
- Läbiviidud Kohaliku Omaalgatus Programmi projekt: „ Võrumaa puuetega Inimeste traditsioonilised üritused“. Projektis osales 237 inimest

Need üritused on aidanud leida uusi puudega inimesi, kes on jäänud koju nelja seina vahele ja neil pole tahtmist olnud välja tulla, väga palju on aidanud kaasa omavalitsuste sotsiaaltöötajad ürituste läbiviimisel.

Kõige suurem valupunkt, millega Võru maakonna inimesed pöörduvad meie poole on rehabilitatsiooniteenuse rahaline maht, mille tõttu paljudel inimestel jäi teenus saamata. Mõnede ühingute juhid on juba eakad inimesed ja tahaksid puhata , aga pole soovijaid seda koormat kandma.

Meie soov on koostööd EPIK ja tema liikmesorganisatsioonidega, kõigi kohalike omavalitsustega, selleks püüame käia kohtadel ja tutvustada meie tegemisi ja leida uusi lahendusi ja kontakte.

Koja tegevuse tulemusena oleme püüdnud suurendada ühingute jätkusuutlikku tegevust, suurendada puuetega inimeste teadlikkust ja parandada nende sotsiaalset toimetulekut. Koosolemine tõstab inimeste olekut, et olla aktiivne ühiskonna liige.

Tallinna Puuetega Inimeste Koda

Tauno Asuja, tegevjuht

Koja eesmärgiks on puuetega inimeste ja oma liikmesorganisatsioonide huvide kaitsmine ja esindamine, koostöö edendamine avaliku, mittetulundus- ja erasektori vahel puuetega inimeste võrdsete võimaluste loomisel kohalikul tasandil.

TPIK tegevussuunad jaotuvad järgnevalt:

- Puuetega inimeste huvide esindamine ja kaitsmine Tallinna tasandil
- Liikmesorganisatsioonide toetamine
- Informatsiooni edastamine ja esmatasandi nõustamine
- Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuse haldamine
- Puuetega inimestele suunatud erinevad projektid ja teenused

Invapoliitika Tallinnas

Peamiseks regulaarseks koostöövormiks puuetega inimeste esindusorganisatsioonide ja Tallinna Linnavalitsuse vahel on Invakomisjon, kus arutletakse üheskoos puuetega inimeste valdkonda puudutavate kitsaskohtade üle ja otsitakse üheskoos lahendusi probleemide leevendamiseks.

2010. aasta jooksul olid Tallinna Invakomisjonis käsitlusel järgmised teemad: ligipääsetavuse, invaparkimise ja ühistranspordiga seotud küsimused, lapsehoiuteenus sügava ja raske puudega lastele, arengud ja vajadused, sügava ja raske vaimu ning liitpuudega täiskasvanute hooldamise vajadused arengud ja perspektiivid, puuetega inimeste sotsiaalkeskuste vajadused nägemispuudega inimestele, kuulmispuudega inimestele ja puuetega inimeste hoolekande teenused–viipekeele tõlketeenus, invatranspordi teenus, eluruumide kohandamine.

Parandamaks puuetega inimeste teadlikkust ja suurendada suutlikkust kujundada läbi kaasamise nende igapäevaelu mõjutavaid otsuseid ja protsesse tagamaks puuetega inimeste elukvaliteedi tõusu, jätkas Koda alates aprillist Kodanikuühiskonna Sihtkapitali poolt finantseeritud projekti „Tallinna puuetega inimeste organisatsioonide suutlikkuse tõstmine invapoliitika kujundamisel”.

Projekti raames on toimunud kaks Tallinna Puuetega Inimeste Foorumi koosolekut, kus Tallinnas tegutsevad puuetega inimeste ühendused on saanud arutleda ühiste valdkondlike probleemide üle: andsime foorumil osalejatele ülevaate puuetega inimeste valdkonda reguleerivatest alusdokumentidest, kaardistasime aktuaalsed probleemid puudeliikide lõikes Tallinnas ning lisaks uurisime puuetega laste ja noorte hariduse ja sotsiaalteenuste hetkeolukorda ja vajadusi Tallinnas.

Juunikuus viisime Tallinnas tegutsevatele ühenduste esindajatele läbi eestkosteseminari, kus osalejad said ülevaate arusaadavate ja mõjusate sõnumite loomisest, läbirääkimistehnikatest, argumenteerimisest, jpm.

Detsembris korraldasime seminari Tallinna Linnavolikogu liikmetele, kus tutvustasime osalejatele aktuaalsemaid probleeme puuetega inimeste valdkonnas, Koja ja puuetega inimeste ühingute tegevusi ja leidsime mitmeid konkreetseid võimalusi

senisest tihedama koostöö teostamiseks linnavõimu ja puuetega inimeste ühenduste vahel.

Aasta jooksul korraldasime kaks kohtumist Tallinna linnaosade sotsiaalhoolekandeosakondade puuetega inimeste spetsialistidega, mille käigus oli osalejatel võimalus lähemalt tutvuda Tallinna linnale teenuseid osutavate puuetega inimeste ühenduste tegevustega ning lähemalt tutvustasime puuetega inimeste spetsialistidele nägemispuudega inimeste probleeme. Jätkame taoliste kohtumiste korraldamist aastal 2011, mil püüame spetsialistidele tutvustada lähemalt erinevate puudeliikide spetsiifikat, probleeme, jne.

Koja liikmesühingud

2010. aastal on Koda katusorganisatsiooniks 21 liikmesorganisatsioonile Tallinnas. Tallinna linnas on puuetega inimesi kokku üle 22 000, neist 4500 kuuluvad mõnda Koja liikmesühingusse. 2010.a. aprillis astus Koja liikmesühingute nimekirjast välja MTÜ EIT Tugiliisu.

Informatsiooni edastamine ja esmatasandi nõustamine

Koja üheks peamiseks ülesandeks on igapäevane teavitustöö sihtgrupile uute teenuste, toetuste ja muude muudatuste kohta. Oleme kättesaadavad e-posti, telefoni ja personaalse kontakti teel vastamaks sihtgrupi esindajate küsimustele, mis puudutab puuetega inimeste eluolu ja kõike sellega seonduvat. Jooksvalt oleme nõustanud nii puuetega inimesi, puuetega inimeste spetsialiste kui ka TPIK liikmesühingute esindajaid. Tihe koostöö on olnud SA Õigusteenuste Bürooga, tänu kellele saame pakkuda Tegevuskeskuses puuetega inimestele üks kord kuus tasuta õigusnõustamist.

Oleme aktiivselt täiendanud oma kodulehekülge www.tallinnakoda.ee, kuhu oleme koondanud vajaliku info puuetega inimestele nii riiklikest kui ka Tallinna linna teenustest, toetustest ja uudistest infopäevade ning ürituste kohta. Veebilehe keskmine külastatavus on olnud kõrge- ühes kuus ligi 4775 külastust. Veebilehe sisu kohta on head tagasisidet andnud nii puuetega inimeste spetsialistid kui ka puuetega inimesed ise.

Seoses informatsiooni vähese kättesaadavusega vene keelt kõnelevate puuetega inimeste hulgas viisime 2010. aastal läbi Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed kaasfinantseerimisel projekti „Venekeelne teavitustöö puuetega inimestele“. Projekti raames käivitasime venekeelse infolisti, avasime Koja veebilehel www.tallinnakoda.ee venekeelse sektsiooni ning andsime välja digitaalse infoteatmiku „Abiks puudega inimesele 2010“, mis kajastas infot nii riiklikest kui Tallinna linna teenustest ja toetustest puuetega inimestele ning ülevaadet puuetega inimeste ühenduste kohta.

Aasta jooksul oleme puuetega inimeste, lastevanematele, lähedastele ning puuetega inimeste spetsialistidele viinud läbi mitmeid erinevaid infotunde, mille raames oleme käsitlenud järgmisi teemasid: puuetega lastega perede toimetuleku ja vajaduste uuringu tulemuste tutvustus, erivajadustega inimeste töö- ja kutseõppe võimalused, tugi erivajadustega inimestele karjääri kujundamisel ja tööelus, tuleohutus, üleminek eurole ning ülevaade ÜRO puuetega inimeste konventsiooni hetkeseisust Eestis. Septembrikuu lõpus ilmus infoteatmik „Koos on kindlam“, mis annab ülevaate Koja eestkostetegevusest ja puuetega inimeste organisatsioonidest Tallinnas.

2010. aastal jätkasime infolehe „Kojaline“ väljaandmist. Kaks korda aastas ilmuva infolehe eesmärk on parandada puuetega inimestele ja nende lähedastele suunatud informatsiooni kättesaadavust- kajastada puuetega inimeste elu, tutvustada neile suunatud toetusi- teenuseid, puuetega inimeste ühenduste tegevusi jne.'

Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskus

Tallinna linna ja Koja koostööna avati 2002.a. Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskus. Tegevuskeskus on olnud suur töövõit puuetega inimestele, kuna võimaldab Tallinna puuetega inimeste ühingutel oluliselt aktiveerida oma tegevusi ja pakkuda sihtgrupile senisest avaramaid võimalusi huvi-, kultuuri-, spordi-, huvi- jm. tegevusteks.

Nagu eelnevatel aastatel, oleme ka 2010. aasta jooksul Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuses läbi viinud iga-aastaseid traditsioonilisi üritusi puuetega inimestele: koostöös Kristiine Sotsiaalkeskusega kevadkontserdi, Kristiine Linnaosa päevade raames spordipäeva ning aasta lõpus puuetega inimeste päeva tähistamise ja jõulukontserdi. Linetantsu tantsivad alates 2002. aastast nii puuetega inimesed, eakad kui ka ratastoolikasutajad, kes on esinenud mitmetel festivalidel ja üritustel. Suurematel üritusel on küllastajate arv ligi 100 inimest. 2010. aastal registreeriti Tegevuskeskuses ligi 26 000 küllastust.

Vabatahtlikud

Läbi aastate oleme pööranud suurt tähelepanu vabatahtlike kaasamisele Tallinna Puuetega Inimeste Koja tegevustesse. Aastat 2010 iseloomustab aktiivne koostöö Tallinna Ülikooliga, tänu kellele oleme leidnud mitmeid vabatahtlikke, kes on muu hulgas aidanud läbi viia puuetega inimeste loominguulise avardumise kursust, sisse seada Tegevuskeskuse raamatukogu ning abiks olla Invamess 2010 läbiviimisel. Tänamaks Tallinna Ülikooli meeldiva koostöö eest vabatahtlike rakendamisel, andsime ülikoolile puuetega inimeste päeva ürituse raames üle aasta säravaima koostööpartneri tiitli.

Juba kolmandat aastat on Koja tegevustes kaasa löönud Euroopa Vabatahtliku Teenistuse programmi raames välisvabatahtlikud. Kui eelmistel aastatel olid välisvabatahtlikud pärit Makedooniast ja Hispaaniast, siis 2010. aasta sügisest on vabatahtlikku teenistust tegemas Ungarist pärit vabatahtlik, kelle teenistus lõpeb 2011 suve alguses.

Suuremad projektid

1.- 2. oktoobril 2010 viisime läbi Invamess 2010. Messi raames tutvustati puuetega inimestele, nende lähedastele ja valdkonna spetsialistidele Tallinnas teenuseid ja abivahendeid pakkuvaid organisatsioone, Tallinna puuetega inimeste ühingute tegevust, puuetega inimestele suunatud riiklikke ja Tallinna linna tasandil pakutavaid teenuseid ja toetusi. Kokku oli oma tegevusi tutvustamas 30 erinevat organisatsiooni. Messi raames toimusid erinevad töötoad: lapsehoiuteenus ja intervallhoid, universaalne disain, digitaalne fotograafia nägemispuudega inimestele, esmaabi ja tervislik toitumine, lisaks oli võimalik osaleda ID- kaardi koolitusel ja kunstitegevuste õpitoas. MTÜ Kakora eestvedamisel oli avatud pimekohvik ja -näitus. Huvilised said mõlema messipäeva raames vaadata puuetega inimeste elu tutvustavat filmiprogrammi. Messi raames oli võimalik küllastajatel saada sotsiaalnoustamist ja õigusnoustamist. Invamessi küllastas kahe päeva jooksul üle 500 inimese.

2009.a. maikuus alustasime Euroopa Sotsiaalfondi kaasabil taas jätkuprojektiga "Puuetega inimeste arvutiõpe ja internetipunkt", mille raames on puuetega inimestel võimalus kasutada Tegevuskeskuses asuvat tugiisikuga arvutiklassi ning osaleda arvutikursustel. Kursused toimuvad nii eesti kui vene keeles ning algajate ja edasijõudnute tasemel. 2010.a. oleme koolitanud aasta jooksul 22 gruppi, kus osalenud kokku 230 inimest. Kurtidele oleme läbi viinud 4 viipekeelset kursust ning plaanis on komplekteerida grupp pimedatest. Avatud internetipunktis oli 2010. aasta jooksul registreeritud ligi 900 külastust.

2010.a. jaanuaris alustasime Euroopa Sotsiaalfondi poolt rahastatud projektiga "Tööotsija tööriistakast- abiks puudega inimesele ja puudega lapse vanemale", mille eesmärgiks on tõsta puuetega inimeste, puuetega laste vanemate ja hooldajate teadlikkust ja tegutsemisaktiivsust, et parandada nende toimetulekut ja toetada tööturule sisenemist või töökoha säilitamist. Projekti raames viisime läbi aasta esimeses pooles (jaanuar-mai) aktiveerimiskursused puuetega laste vanematele ning aasta teises pooles (september-detsember) puuetega inimestele. Kursuste käigus oli osalejatel võimalik saada karjäärinõustamist, õppida eesmärkide püstitamist ja aja planeerimist, harjutada suhtlemisoskusi, teadvustada isiklikke toimetulekuressursse, sh stressiga toimetulekuks, täiendada põhilisi arvutioskusi, katsetada erinevaid töö otsimise strateegiaid. Kursused toimusid nii eesti- kui ka venekeelsetes gruppides. Eesmärgiga pakkuda puuetega laste vanematele infot ja tuge, lahendamaks igapäevamuresid viisime projekti raames läbi üks kord kuus eneseabigruppe nii eesti kui vene keeles. Lisaks eelpool mainitud tegevustele pakkusime puuetega inimestele ja puuetega laste vanematele võimalust saada individuaalset sotsiaalset ja psühholoogilist nõustamist. Projekti kaudu kursustel, eneseabigruppides ja nõustamist saanud oli kokku 108 inimest.

Koja projektid aastal 2010:

- "Tööotsija tööriistakast- abiks puudega inimesele ja puudega lapse vanemale" (rahastaja Euroopa Sotsiaalfond),
- "Puuetega inimeste arvutiõpe ja internetipunkt" (rahastaja ESF),
- "Tallinna Puuetega Inimeste Koja tegevusprogramm 2010" (rahastaja Hasartmängumaksu Nõukogu),
- "Venekeelne teavitustöö puuetega inimestele" (rahastaja Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond, Euroopa Liit, Kultuuriministerium ning Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed),
- "Tallinna puuetega inimeste organisatsioonide suutlikkuse tõstmise invapoliitika kujundamisel" (rahastaja Kodanikuühiskonna Sihtkapital),
- "Invamess 2010" (rahastaja Tallinna LV ja Hasartmängumaksu Nõukogu)

Invatakse teenuse koordineerimine

Tallinna Puuetega Inimeste Koda koordineerib invatakse teenust alates 1998. aastast. Teenuse kasutajateks on Tallinna elanikeregistrisse kantud puudega inimesed kehtiva sügav ja raske liikumis-, nägemis- või liitpuude korral alates 4.eluaastast tingimusel, et nad ei saa kõrvalabita kasutada ühistransporti. Taksoteenuse kasutajate arv oli 2010.a. detsembri seisuga kokku 927 klienti. Teenuse kasutajate arv on aasta jooksul suurenenud 7% ehk 146 inimese võrra. Lisaks invatakse teenusele koordineerib Koda transporditeenust põhikohaga töötavatele ratastoolikasutajatele. Töobussiringi teenuse kasutajaid oli 2010.a. detsembri seisuga kokku 9.

Tartumaa Puuetega Inimeste Koda

Senta Michelson, tegevjuht

Tartu Puuetega Inimeste Koda on loodud 12.aprillil 1994 aastal. Koda on katusorganisatsioon Tartu linna ja maakonna 24-le erinevate puuetega inimeste organisatsioonidele (2882 liiget). Koja eesmärgiks on olla puuetega inimeste valdkonnas tehtava töö maakondlikuks koostöö-ja koordinatsiooniorganiks. Eesmärgi saavutamiseks teeb Koda koostööd võimu-ja valitsemisorganitega. Koja tegevuses lähtutakse Eesti Vabariigi invapoliitika üldkontseptsioonist. Koja tegevpersonal on 5 liikmeline. Kojal on ühiskondlikel alustel ehituseksper Agu Mutli, kes on kaasatud linna ehituste projekteerimisse ja vastuvõtukomisjonidesse. 2001 aastast osutab Koda eakate päevakeskuse teenust Tartu Linnavalitsusele, seega osalevad ringide tegevuses kui ka üritustel nii eakad, kui ka puudega inimesed. 2002 aastast on Koda ka rehabilitatsiooniasutuse õigustes ning on seega lepingupartneriks riigile (Sotsiaalkindlustusametile).

Koja ruumid on avatud tööpäeviti kella 9.00 - 16.00. Lisaks toimuvad õhtuti ringide tegevused ja üritused. Siinkohal olgu loetletud Koja igapäevased tegevused, mis suunatud kõikidele Tartu linna ja maakonna puudega inimestele:

1. Linnaraamatukogu filiaal on avatud kord nädalas neljapäeviti. Liikumispuudega inimestel võimalik tellida raamatuid koju.
2. Igal tööpäeval on avatud lugemislauad: värsked ajalehed-ajakirjad. Samas ruumis on võimalik kasutada arvuteid ja surfata internetis. Samuti on võimalik mängida lauamänge, kasutada paljundusteenust, mõõta vererõhku, käia dušši all (ettetellimisel.)
3. Koja rehabilitatsioonitegevuse raames töötavad järgmised ringid:
 - puuetega noorte koor „Laululind“
 - täiskasvanute segakoor „Lauluviis“
 - käsitööring (kangakudumine, varrastel kudumine, lapitehnika, riiete taaskasutus) igal esmaspäeval
 - ravivõimlemisringid , 5 rühma 2 korda nädalas
 - kirjandusklubi 2 korda kuus
 - looduslike tooteid ja tervislike eluviise propageeriv klubi „Hõbehelk“
4. Kotta pöördunute nõustamine tegevtootajate poolt

Lisaks Koja igapäevategevusele on Kojal tegevusplaan, mis on suunatud Koja liikmesorganisatsioonide juhatustele, esindajaile ja ainult liikmesorganisatsioonide liikmetele. Üld-ja juhatuse koosolekud toimuvad plaanipäraselt kord kuus, vajadusel ka enam. Kojas on igal organisatsioonil 1-2 esindajat.

2010 aasta plaani koostamisel seati põhieesmärgiks viia läbi rohkem praktilise suunitlusega koolitusi - tutvumine Tartu linna ja maakonna sotsiaalhoolekande asutustega. Toimus neli õppereisi:

1. Tartu linna päevakeskused, varjupaik, töötute töökeskus, hooldekodu, vaimse tervise keskus
2. Kodijärve, Aarike ja Kambja Hooldekodud, Kambja rehab.asutus
3. Uderna-Nõo-Alatskivi ja Kastre Hooldekodu
4. Valga PIK ja ümbruse sots.asutused

Vabatahtlike töö tunnustamiseks on õnnestunud omaosaluse ja kaasfinatseerijate abiga külastada Eestimaa uhkemat hooldekodu „Villa Benita“, SOS lasteküla ja Merivälja pansionaati ning Rootsi rehabilitatsioonikeskust „Vintersol“ Tenerifel. Koostöös Tartu LV-ga osaleti Riigikantselei poolt rahastatud projektis, mille käigus oli tegevpersonalil ja juhatusel võimalus tutvuda hooldusteenuse korraldamisega Inglismaal.

Kõiki neid õppereise peame väga õnnestunuteks, kust saime palju praktilisi teadmisi ja ettekujutuse Tartumaal, Eestis ja mujal Euroopas toimivast sotsiaalhoolekande süsteemist.

Traditsiooniliselt toimusid igakevadised tervisepäevad (mõõdeti veresuhkrut ja kolesterooli, viidi läbi südameuuringud ja kuulati lterviseloengud). Toimus rida koolitusi: „Kümme käsku“, „PowerPointi käsitus“, „ID kaarti kasutamine ja digiallkirjastamine“, „Aastaaruande koostamine“, inglise keele kursus algajale ja edasijõudnuile.

Kevadel ja talvel toimuvad käsitööringi tööde näitused. Koja isetegevusringid osalesid EPI taidlusfestivalil Viljandis. Traditsiooniks on muutunud Koja sünnipäeva tähistamine.

2010 aastal jätkus koostöö terviseedenduse vallas Tartu LV Tervishoiuosakonnaga. Terviseedendusliku tegevuse raames toimusid väga erinevad loengud ja tervisepäevad alates traumade ennetamise loengutest kuni praktilise kepikõnni õpetamiseni. Koda osaleb kampaanias „Tervislik töökoht“. Koja tegevtootajad osalesid „Käi jalgsi50+“ projektis ning koos organisatsioonide liikmetega ülelinnalistel kepikõnni päevadel.

Koja tegevtootajad nõustavad pidevalt Kotta pöördujaid. Antakse praktilisi nõuandeid uutes situatsioonides käitumiseks: kelle poole pöörduda, kellelt abi paluda, millal peaks isik ise initsiatiivi näitama...

Jätkub tihe koostöö perearstidega. Koda kui rehabilitatsiooniasutus koostab rehabilitatsiooniplaane ja teostab plaanide alusel rehabilitatsiooni. Koostöös perearstidega on võimalik toetada ka neid puudega inimesi, kes ühel või teisel põhjusel ei kuulu organisatsioonidesse.